

II

(Közlemények)

AZ EURÓPAI UNIÓ INTÉZMÉNYEITŐL ÉS SZERVEITŐL SZÁRMAZÓ
KÖZLEMÉNYEK

BIZOTTSÁG

**A Bizottság közleménye a vállalkozások közötti összefonódások ellenőrzéséről szóló 139/2004/EK
tanácsi rendelet szerinti egységes jogalkalmazásról**

(2008/C 95/01)

TARTALOMJEGYZÉK

	<i>Oldal</i>
A. BEVEZETÉS	4
B. AZ ÖSSZEFONÓDÁS FOGALMA	4
I. Előzőleg egymástól független vállalkozások összeolvadása	5
II. Az irányítás megszerzése	5
1. Az irányítás fogalma	5
1.1 Az irányítást megszerző személy vagy vállalkozás	5
1.2 Az irányítás eszközei	7
1.3 Az irányítás tárgya	9
1.4 Az irányítás tartós megváltozása	10
1.5 Összefüggő ügyletek	12
1.5.1 A 3. cikk és az 5. cikk (2) bekezdésének második albekezdése közötti kapcsolat ...	12
1.5.2 A 3. cikk szerinti összefüggő ügyletek	12
1.5.3 Sorozatot alkotó ügyletek értékpapíroknál	14
1.5.4 Az 5. cikk (2) bekezdésének 2. albekezdése	15
1.6 Belső szerkezetátalakítás	15
1.7 Állami tulajdonban lévő vállalkozásokat érintő összefonódások	15
2. Egyedüli irányítás	16

	Oldal
3. Közös irányítás	17
3.1 Egyenlőség szavazati jogokban vagy döntéshozó testületek tagjainak kinevezésében	18
3.2 Vétójog	18
3.3 A szavazati jogok közös gyakorlása	19
3.4 Egyéb, a közös irányítással kapcsolatos megfontolások	21
III. Változások az irányítás minőségében	21
1. Irányítást gyakorló tulajdonosok belépése	22
2. A tulajdonosok számának csökkenése	23
IV. Közös vállalatok – a teljes feladatkör ellátásának fogalma	23
1. A független piaci működéshez elegendő erőforrások	24
2. Az anyavállalatok számára teljesített specifikus funkcion túlmenő tevékenységek	24
3. Az anyavállalatokhoz fűződő értékesítési/ beszerzési kapcsolatok	24
4. Tartós működés	26
5. Változások a közös vállalat tevékenységeiben	27
V. Kivételek	27
VI. Az összefonódásokkal való felhagyás	29
VII. Az ügyleteknek a Bizottság engedélyező határozatát követő változásai	30
C. KÖZÖSSÉGI LÉPTÉK	30
I. Küszöbértékek	30
II. Az érintett vállalkozás fogalma	31
1. Általános rendelkezések	31
2. Összeolvadások	31
3. Az irányítás megszerzése	31
III. A joghatóság megállapításának időpontja	35
IV. Forgalom	35
1. A forgalom fogalma	35
2. Szokásos tevékenységek	36
3. „Nettó” forgalom	37
3.1 Engedmények és adók levonása	37
3.2 A „belső” forgalom kezelése	37
4. A forgalom kiszámítása és a pénzügyi elszámolások	37
4.1 Az általános szabály	37
4.2 Kiigazítások a legutolsó auditált mérleg időpontját követően	38

	<i>Oldal</i>
5. A forgalom hozzárendelése, az 5. cikk (4) bekezdés szerint	39
5.1 Azoknak a vállalkozásoknak a beazonosítása, amelyek forgalmát figyelembe kell venni ..	39
5.2 A beazonosított vállalkozások forgalmának felosztása	42
5.3 A forgalom felosztása befektetési alapok esetén	42
5.4 Állami tulajdonú vállalatok forgalmának felosztása	43
V. A forgalom földrajzi megoszlása	43
VI. A forgalom átváltása EURO-ra	45
VII. Előírások a hitelintézetek és más pénzügyi intézmények és a biztosítási vállalkozások számára	45
1. Alkalmazás hatálya	45
2. A forgalom kiszámítása	46
2.1 Forgalom kiszámítása a hitelintézeteknél és (a pénzügyi holdingtársaságoktól különböző) pénzügyi intézményeknél	46
2.1.1 Általános rendelkezések	46
2.1.2 A lízingcégek forgalma	46
2.2 Biztosítási vállalkozások	47
2.3 Pénzügyi holdingtársaságok	47

A. BEVEZETÉS

- (1) E közlemény rendeltetése iránymutatást nyújtani a 139/2004/EK tanácsi rendelet (HL L 24, 2004.1.29., 1. o., az „összefonódás-ellenőrzési rendelet”) szerinti jogalkalmazási problémákkal kapcsolatban ⁽¹⁾. E hivatalos iránymutatás képessé teheti a cégeket annak gyorsabb megállapítására, még a Bizottsággal való kapcsolatfelvétel előtt, vajon műveleteik az összefonódások közösségi ellenőrzése alá tartoznak-e, és ha igen, milyen mértékben.
- (2) E közlemény az érintett vállalkozások fogalmáról szóló közlemény ⁽²⁾, a teljes feladatkört ellátó közös vállalatok fogalmáról szóló közlemény ⁽³⁾, az érintett vállalkozások fogalmáról szóló közlemény ⁽⁴⁾ és a forgalom kiszámításáról szóló közlemény ⁽⁵⁾ helyébe lép.
- (3) E közlemény foglalkozik az összefonódás és a teljes feladatkört ellátó közös vállalat, az érintett vállalkozások és a forgalom kiszámításának fogalmaival, az összefonódás-ellenőrzési rendelet 1., 3. és 5. cikkeiben foglaltak szerint. A beszámolókkal kapcsolatos kérdésekkel a beszámolókról szóló közlemény foglalkozik ⁽⁶⁾. Az 1., 3. és 5. cikknek a Bizottság által az e közleményben alkalmazott értelmezése nem érinti az Európai Közösségek Bírósága vagy Elsőfokú Bírósága által történő értelmezést.
- (4) Az e közleményben foglalt iránymutatás tükrözi a Bizottság által az átdolgozott összefonódás-ellenőrzési rendelet és a korábbi, 1990. szeptember 21-én hatályba lépett összefonódás-ellenőrzési rendelet alkalmazása során szerzett tapasztalatokat. Az e közleményben tárgyalt kérdések általános elvei a 139/2004/EK rendelet hatályba lépése miatt nem változtak meg, de azokkal a kérdésekkel, amelyeknél változások történtek, a közlemény külön foglalkozik. Az egyedi esetekre a Bizottság az e közleményben szereplő elveket fogja alkalmazni, és azokat tovább fogja fejleszteni.
- (5) Az összefonódás-ellenőrzési rendelet 1. cikkével összhangban a rendelet csak olyan műveletekre vonatkozik, amelyek megfelelnek két feltételnek. Először is, a műveletnek két vagy több vállalkozás közötti, az összefonódás-ellenőrzési rendelet 3. cikkének értelmében vett összefonódásnak kell lennie. Másodszor, az érintett vállalkozások forgalmának – amelyet az 5. cikknek megfelelően kell kiszámítani – eleget kell tennie a rendelet 1. cikkében megállapított küszöbértékeknek. Az összefonódás fogalmával (ideértve a közös vállalatokkal szembeni sajátos követelményeket), mint első feltétellel, a B. rész foglalkozik; az érintett vállalkozások azonosításával és forgalmuk kiszámításával, ami a második feltételhez szükséges, a C. rész foglalkozik.
- (6) A Bizottság egy adott összefonódás esetére vonatkozó illetékességéről az összefonódás-ellenőrzési rendelet 6. cikke szerinti határozataiban rendelkezik ⁽⁷⁾.

B. AZ ÖSSZEFONÓDÁS FOGALMA

- (7) Az összefonódás-ellenőrzési rendelet 3. cikkének (1) bekezdése értelmében összefonódás csak olyan műveletekre vonatkozik, amelyeknél tartós az érintett vállalkozások irányításában bekövetkezett változás. Az összefonódás-ellenőrzési rendelet preambuluma 20. preambulumbekkezdése kifejti továbbá, hogy az összefonódás fogalma a szándékok szerint a piac szerkezetében tartós változást előidéző műveletekre vonatkozik. Mivel a 3. cikkben elvégzett vizsgálat az ellenőrzés fogalmára összpontosít, az összefonódás fennállását nagyrészt inkább minőségi, mint mennyiségi kritériumok révén határozzák meg.

⁽¹⁾ Amikor ebben a közleményben különbséget kell tenni a 139/2004/EK rendelet és a 4064/89/EGK tanácsi rendelet (HL L 395, 1989.12.30., helyesbített változat HL L 257, 1990.9.21., 13. o., a legutóbb az 1310/97/EK rendelettel (HL L 180, 1997.7.9., 1. o.) módosított rendelet (helyesbítés a HL L 40. számban, 1998.2.13., 17. o.) között, akkor az előbbire a hivatkozás az „átdolgozott összefonódás-ellenőrzési rendelet”, míg az utóbbi a „korábbi összefonódás-ellenőrzési rendelet”. A referencia nélküli cikkek az átdolgozott összefonódás-ellenőrzési rendeletre hivatkoznak.

⁽²⁾ HL C 66, 1998.3.2., 4. o.

⁽³⁾ HL C 66, 1998.3.2., 1. o.

⁽⁴⁾ HL C 66, 1998.3.2., 14. o.

⁽⁵⁾ HL C 66, 1998.3.2., 25. o.

⁽⁶⁾ HL C 56, 2005.3.5., 2. o.

⁽⁷⁾ Lásd még az AG Kokott véleményét a C-202/06 Cementbouw kontra Bizottság ügyben, 2007. április 26., 56. bekezdés (még nem tették közzé).

- (8) Az összefonódás-ellenőrzési rendelet 3. cikkének (1) bekezdése az összefonódások két kategóriáját határozza meg:

- a korábban független vállalkozások összeolvadásából eredőket (az a) pont),
- az irányítás megszerzéséből eredőket (a b) pont).

Ezekkel egyenként az alábbiakban az I. és II. szakasz foglalkozik.

I. ELŐZŐLEG EGYMÁSTÓL FÜGGETLEN VÁLLALKOZÁSOK ÖSSZEOLVADÁSA

- (9) Az összefonódás-ellenőrzési rendelet 3. cikke (1) bekezdésének a) pontjának értelmében vett összeolvadás akkor következik be, amikor két vagy több független vállalkozás egy új vállalkozássá olvad egybe és elkülönült jogalanyként megszűnnek. Összeolvadásra sor kerülhet úgy is, hogy egy vállalkozást egy másik magába olvaszt, amikor az utóbbi jogalanyiságát megtartja, miközben az előző jogalanyként megszűnik létezni ⁽⁸⁾.
- (10) A 3. cikk (1) bekezdésének a) pontja értelmében vett összefonódás akkor is bekövetkezhet, amikor jogi összeolvadás hiányában, az előzőleg független vállalkozások tevékenységeinek összekapcsolása egyetlen gazdasági egység létrehozását eredményezi ⁽⁹⁾. Ez különösen olyankor jöhet létre, amikor két vagy több vállalkozás, egyéni jogalanyiságukat megtartva, szerződéses alapon közös gazdasági vezetést ⁽¹⁰⁾ vagy kettős bejegyzésű társaságot hoznak létre ⁽¹¹⁾. Ha ez az érintett vállalkozásoknak egyetlen gazdasági egységbe történő *de facto* egybeolvadásához vezet, a művelet összeolvadásnak tekintendő. Az ilyen tényleges összeolvadás meghatározásánál előfeltétel az állandó, egységes gazdasági vezetés fennállása. Az egyéb fontos tényezők között lehet a nyereségek és veszteségek belső ellensúlyozása vagy a csoporton belüli különféle egységek közötti bevételmegosztás, illetve közös felelősségük vagy a külső kockázatok megosztása. A tényleges egybeolvadás kizárólag szerződéses megállapodásokon alapulhat ⁽¹²⁾, de erősítheti a gazdasági egységet alkotó vállalkozások közötti kereszttulajdonlás is.

II. AZ IRÁNYÍTÁS MEGSZERZÉSE

1. Az irányítás fogalma

1.1 Az irányítást megszerző személy vagy vállalkozás

- (11) A 3. cikk (1) bekezdésének b) pontja úgy rendelkezik, hogy összefonódás az irányítás megszerzésének megszerzése esetén következik be. Ilyen irányítást megszerezhet egy vállalkozás, önállóan eljárva, vagy több vállalkozás, közösen eljárva.

⁽⁸⁾ L. például COMP/M. 1673 – Veba/VIAG ügy, 2000. június 13., COMP/M.1806 ügy – AstraZeneca/Novartis, 2000. július 26., COMP/M.2208 ügy – Chevron/Texaco, 2001. január 26.; és IV/M.1383 ügy – Exxon/Mobil, 1999. szeptember 29. A 3. cikk (1) bekezdésének a) pontja értelmében nem történik összeolvadás, ha a célvállalkozás a megszerző társaság leányvállalatával olvad össze, aminek következtében az anyavállalat megszerzi az irányítást a célvállalkozásban, a 3. cikk (1) bekezdésének b) pontja szerint, l. COMP/M.2510 ügy – Cendant/Galileo, 2001. szeptember 24.

⁽⁹⁾ A vállalkozások előző függetlenségének meghatározásakor az irányítás kérdése fontos lehet, mivel az összeolvadás egyébként lehet csupán belső szerkezetátalakítás a csoporton belül. Ebben a konkrét összefüggésben az irányítás értékelése is az alább ismertetett általános felfogást követi, és magában foglalja mind a *de jure*, mind a *de facto* irányítást.

⁽¹⁰⁾ Ez alkalmazható lehet például a német jogban, a „Gleichordnungskonzern” esetében, a francia jogban bizonyos „Groupements d'Intérêt Economique” esetében, és a személyegyesítő társaságok összeolvadásakor, mint a IV/M.1016 ügyben – Price Waterhouse/Coopers&Lybrand, 1998. május 20.

⁽¹¹⁾ IV/M.660. sz. ügy – RTZ/CRA, 1995. december 7., COMP/M.3071 ügy – Carnical Corporation/P&O Princess II., 2002. július 24.

⁽¹²⁾ L. IV/M.1016 ügy – Price Waterhouse/Coopers&Lybrand, 1998. május 20.; COMP/M.2824 ügy – Ernst&Young/Andersen Németország, 2002. augusztus 27.

Egy másik vállalkozást irányító személy

- (12) Az irányítás egy személy által is megszerezhető, olyan körülmények között, amikor az a személy legalább egy másik vállalkozást (akár egyedül, akár közösen) már irányítása alatt tart, vagy pedig (egy másik vállalkozást irányító) személyek és vállalkozások összekapcsolódása révén. A „személy” kifejezés ilyen összefüggésben kiterjed az állami testületekre⁽¹³⁾ és a magántulajdonú egységekre, valamint a természetes személyekre egyaránt. Az irányításnak természetes személyek által történő megszerzése csak akkor tekinthető az érintett vállalkozások szerkezetében tartós változást előidézőnek, ha azok a természetes személyek saját maguk további gazdasági tevékenységeket is folytatnak, vagy legalább egy másik vállalkozást irányítanak⁽¹⁴⁾.

Az irányítás megszerzője

- (13) Irányítást rendszerint olyan személyek vagy vállalkozások szereznek, amelyek az érintett szerződések szerint az irányítás átruházásával kapcsolatos jogok tulajdonosai vagy azok kedvezményezettjei (3. cikk, (3) bekezdés, a) pont). Vannak azonban olyan helyzetek is, amikor az irányító részesedés hivatalos birtokosa valójában különbözik az e részesedésből eredő jogok gyakorlására ténylegesen képes személytől vagy vállalkozástól. Ez lehet a helyzet például akkor, amikor egy vállalkozás az irányító részesedés megszerzésére egy másik személyt vagy vállalkozást használ fel, és az irányítás átruházásával kapcsolatos jogokat ezen a személyen vagy vállalkozáson keresztül tudja gyakorolni, vagyis az utóbbi hivatalosan a jogok tulajdonosa, de csak eszközként jár el. Egy ilyen helyzetben az irányítást az a vállalkozás szerzi meg, amely a valóságban a művelet mögött áll, és amelynek a célvállalkozás irányítása valójában jogában áll (3. cikk, (3) bekezdés, b) pont). Az Elsőfokú Bíróság ebből a rendelkezésből arra következtetett, hogy az üzleti vállalkozások birtokában lévő irányítás a kizárólagos részvényesének, többségi részvényeseiknek vagy a társaságokat közösen irányító társaságoknak tulajdonítható, mivel ezek a társaságok az ilyen részvényesek döntéseit mindenképpen betartják⁽¹⁵⁾. Egy csoport különböző egységei által birtokolt, irányítást megalapozó tulajdonrészt rendszerint annál a vállalkozásnál tudják be, amely a jogok különböző hivatalos tulajdonosai felett irányítást gyakorol. Egyéb esetekben az ilyen típusú közvetett irányítás megállapításához szükséges bizonyíték magában foglalhat olyan tényezőket – akár elkülönülten, akár együttesen, és azokat minden egyes esetben külön értékelve –, mint a tulajdonrészek, szerződéses kapcsolatok, a finanszírozás forrásai vagy a családi kapcsolódások⁽¹⁶⁾.

Az irányítás megszerzése befektetési alapok által

- (14) Sajátos kérdések vetődhetnek fel abban az esetben, ha az irányítást befektetési alapok szerzik meg. A Bizottság esetenkénti alapon meg fogja vizsgálni azokat a struktúrákat, ahol érintettek befektetési alapok, de az ilyen struktúrák egyes általános vonásai a Bizottság korábbi tapasztalatai alapján már meghatározhatók.
- (15) A befektetési alapok gyakran jönnek létre betéti társaságok jogi formájában, amelyekben a befektetők kiutagokként vesznek részt és irányítást rendszerint sem egyénileg, sem kollektíven nem gyakorolnak. A befektetési alapok rendszerint a részvényeket és a portfólióba tartozó társaságok feletti irányítást megalapozó szavazati jogokat szerzik meg. A körülményektől függően az irányítást rendszerint a befektetési alap által létrehozott befektetési társaság gyakorolja, mivel maga az alap jellemzően csupán befektetési eszköz; kivételesen körülmények között az irányítást maga az alap is gyakorolhatja. A befektetési társaság általában az irányítást a szervezeti felépítés révén gyakorolja, pl. azáltal, hogy az alap társaságainak fő partnerét irányítja, vagy szerződéses megállapodások révén, amilyenek a tanácsadási megállapodások, vagy pedig a kettő összekapcsolása révén. Ez akkor is előfordulhat, ha a befektetési társaság saját maga nem tulajdonosa a fő partnerként szereplő társaságnak, hanem annak részvényei (a befektetési társasághoz esetleg kapcsolódó) természetes személyek vagy egy vagyonkezelő kezében vannak. A befektetési társasággal létrejött szerződéses megállapodások, különösen a tanácsadási

⁽¹³⁾ Ideértve magát az államot, pl. IV/M.157 ügy – Air France/Sabena, 1992. október 5., a belga állammal kapcsolatban, vagy más köztestületeket, mint a Treuhandanstalt a IV/M.308 sz. ügyben – Kali und Salz/MDK/Treuhand, 1993. december 14. L. azonban az összefonódás-ellenőrzési rendelet 22. preambulumbekkezdését.

⁽¹⁴⁾ IV/M.82. sz. ügy – Asko/Jakobs/Adia, 1992. május 16., ideértve egy magánszemélyt, mint érintett vállalkozást; COMP/M3762. sz. ügy – Apax/Travelex, 2005. június 16., amelyben egy, a közös irányítást megszerző magánszemély nem minősült érintett vállalkozásnak.

⁽¹⁵⁾ A T-282/02. sz., Cementbouw kontra Bizottság ügyben hozott ítélet, 72. bekezdés [2006.] EBHT II-319

⁽¹⁶⁾ L. M.754. sz. ügy – Anglo American Corporation/Lonrho, 1997. április 23.

megállapodások még fontosabbakká válnak, a fő partner a portfólió társaságainak vezetéséhez saját forrásokkal és személyzettel nem rendelkezik, hanem csupán olyan cégképződmény, amelynek cselekedeteit a befektetési társasághoz kapcsolódó személyek végzik el. Ilyen körülmények között a befektetési társaság rendszerint közvetett irányítást szerez az összefonódás-ellenőrzési rendelet 3. cikke (1) bekezdésének b) pontja és 3. cikke (3) bekezdésének b) pontja értelmében, és jogában áll a közvetlenül a befektetési alap birtokában lévő jogok gyakorlása ⁽¹⁷⁾.

1.2 Az irányítás eszközei

- (16) Az irányítást az összefonódás-ellenőrzési rendelet 3. cikkének (2) bekezdése a vállalkozás feletti meghatározó befolyás gyakorlásának lehetőségeként definiálja. Ezért azt nem kell bemutatni, hogy a meghatározó befolyást ténylegesen gyakorolják-e vagy gyakorolni fogják-e. A befolyásgyakorlás lehetőségének azonban valósnak kell lennie ⁽¹⁸⁾. A 3. cikk (2) bekezdése előírja továbbá, hogy egy vállalkozás feletti meghatározó befolyás gyakorlásának lehetőségét jogok, szerződések vagy más egyéb eszközök alapozhatják meg, akár külön-külön, akár együttesen, és a kapcsolódó ténybeli és jogi megfontolásokra tekintettel. Ezek között a kritériumok között szerepelnek mind a jogi, mind a ténybeli megfontolások, és ezért egy összefonódás jogi vagy tényleges alapon merülhet fel. Egyedüli vagy közös irányítás formáját öltheti, és egy vagy több vállalkozás egészére vagy részeire terjed ki (vö. a 3. cikk (1) bekezdésének b) pontja).

Irányítás részvények vagy eszközök megszerzése révén

- (17) Ezért számos jogi és/vagy ténybeli elemtől függ, hogy egy művelet az irányítás megszerzését eredményezi-e. Az irányítás megszerzésének legáltalánosabb eszközét a részvények megszerzése – amely közös irányítás esetén összekapcsolódhat egy részvényesi megállapodással – vagy az eszközök megszerzése jelenti.

Irányítás szerződés alapján

- (18) Az irányítás szerződés alapján is megszerezhető. Az irányítás átruházása érdekében a szerződésnek a másik vállalkozás vezetése és erőforrásai felett a részvények vagy eszközök megszerzésének esetéhez hasonló irányítást kell szereznie. A vezetés és az erőforrások feletti irányítás átruházásán kívül az ilyen szerződésekre jellemzőnek kell lennie a nagyon hosszú időtartamnak (általában a szerződéses jogokat megadó fél által történő korábbi megszüntetés lehetősége nélkül). Csak az ilyen szerződések eredményezhetik a piac szerkezeti változását ⁽¹⁹⁾. Ilyen szerződésekre példát szolgáltathatnak a nemzeti társasági jog szerinti szervezeti szerződések ⁽²⁰⁾ vagy a szerződések más típusai, pl. az üzlet lízingjéről szóló megállapodások formájában, amelyek a megszerző személy számára a vezetés és az erőforrások feletti irányítást biztosítják, annak ellenére, hogy a jogok vagy a részvények átadására nem került sor. Ezzel összefüggésben a 3. cikk (2) bekezdésének a) pontja kimondja, hogy az irányítást egy vállalkozás eszközeinek használati joga is megalapozhatja ⁽²¹⁾. Az ilyen szerződések közös irányítással is járhatnak, ha a stratégiai üzleti döntések ügyében mind az eszközök tulajdonosa, mind a vezetést irányító vállalkozás vétőjoggal rendelkezik ⁽²²⁾.

⁽¹⁷⁾ Ez a struktúra arra is hatással van, hogy a forgalmat miként kell kiszámolni befektetési alapokkal kapcsolatos helyzetekben, l. a 189. bekezdéstől.

⁽¹⁸⁾ A T-282/02. sz., Cementbouw kontra Bizottság ügyben hozott ítélet, 58. bekezdés [2006.] EBHT II-319

⁽¹⁹⁾ A COMP/M.3858. sz. ügyben – Lehman Brothers/SCG/Starwood/Le Meridien, 2005. július 20., a vezetői megállapodások 10-15 éves időtartamra szóltak; a COMP/M.2632. sz. ügyben – Deutsche Bahn/ECT International/United Depots/JV, 2002. február 11., a szerződés 8 éves időtartamra szólt.

⁽²⁰⁾ Ilyen sajátos szerződésekre, a nemzeti társasági jog szerint példát szolgáltat a „Beherrschungsvertrag” a német jogban, vagy a „Contrato de subordinação” a portugál jogban; ilyen szerződések nem minden tagállamban léteznek.

⁽²¹⁾ L. COMP/M.2060. sz. ügy – Bosch/Rexroth, 2001. január 12., irányítási szerződés (Beherrschungsvertrag) tárgyában, egy üzleti lízinggel összekapcsolva; COMP/M.3136. sz. ügy – GE/Agfa NDT, 2003. december 5., egy sajátos szerződés tárgyában, a vállalkozói erőforrások, vezetés és kockázatok feletti ellenőrzés átadásáról; COMP/M.2632. sz. ügy, Deutsche Bahn/ ECT International/United Depots/JV, 2002. február 11., egy üzleti lízinggel kapcsolatban.

⁽²²⁾ COMP/M.3858. sz. ügy – Lehman Brothers/SCG/Starwood/Le Meridien, 2005. július 20.; l. a IV/M.126. sz. ügy is – Accor/Wagon-Lits, 1992. április 28., az összefonódás-ellenőrzési rendelet 5. cikke (4) bekezdésének b) pontjával összefüggésben.

Irányítás más eszközökkel

- (19) Ezekkel a megfontolásokkal összhangban a franchise-megállapodások önmagukban rendszerint a franchise-átadó számára a franchise-átvevő vállalkozás irányítását nem alapozzák meg. A franchise-átvevő a vállalkozás erőforrásait saját számlájára hasznosítja, még akkor is, ha az eszközök jelentős része a franchise-átadóhoz tartoznak⁽²³⁾. Továbbá, a tisztán pénzügyi megállapodások, mint például a visszlízিং-ügyletek, ahol megállapodás születik az eszközöknek a futamidő végén történő visszavásárlásáról, összefonódást rendszerint nem alapoznak meg, mivel a vezetés és az erőforrások feletti irányítást nem változtatják meg.
- (20) Az irányítás továbbá más eszközök révén is megvalósulhat. A tisztán gazdasági kapcsolatok az irányítás megszerzésében döntő szerepet játszhatnak. Kivételes körülmények között a gazdasági függés *de facto* alapon irányításhoz vezethet, amikor például nagyon fontos hosszú távú szállítási megállapodások vagy a szállítók vagy ügyfelek által biztosított hitelek, strukturális kapcsolódásokkal párosulva, döntő befolyást jelentenek⁽²⁴⁾. Egy ilyen helyzetben a Bizottság gondosan elemezni fogja, hogy az ilyen gazdasági kapcsolódások, más kapcsolódásokkal együttesen, elegendőek-e ahhoz, hogy az irányítás tartós megváltozásához vezessenek⁽²⁵⁾.
- (21) Az irányítás megszerzésére akkor is sor kerülhet, ha ez a feleknek nem kinyilvánított szándéka, vagy ha a megszerző személy csupán passzív szerepet tölt be és az irányítás megszerzését harmadik személyek cselekvése váltja ki. Példaként olyan helyzetek szolgálhatnak, amikor az irányítás megváltozását egy tulajdonos örökösödése eredményezi, vagy amikor egy tulajdonos kilépése váltja ki az irányítás megváltozását, különösen, ha a közös irányítást egyedüli irányítás váltja fel⁽²⁶⁾. A 3. cikk (1) bekezdésének b) pontja kiter az ilyen forgatókönyvekre, amikor kimondja, hogy az irányítás „bármely más eszközzel” is megszerezhető.

Az irányítás és a nemzeti társasági jog

- (22) Egy-egy tagállamon belül a nemzeti jogszabályok a vállalkozáson belüli döntéshozatal szervezetét képviselő testületek felépítésére vonatkozóan konkrét szabályokat írhatnak elő. Noha az ilyen jogszabályok megalapoznak bizonyos irányítási hatáskört a tulajdonosokon kívüli személyek, különösen a munkavállalók képviselőinek vonatkozásában, az irányítás fogalma az összefonódás-ellenőrzési rendelet szerint nem kapcsolódik a befolyásolás ilyen eszközeihez, mivel az összefonódás-ellenőrzési rendelet a jogok, eszközök vagy szerződések, de azokkal egyenértékű *de facto* eszközök alapján élvezett meghatározó befolyásolásra összpontosít. Az alapító okiratban vagy az általános érvényű jogszabályokban szereplő, a vezetőség tagjaként elfogadható személyekre vonatkozó korlátozások – mint például a független tagok kinevezését előíró vagy az anyavállalatnál hivatalt viselő vagy ott foglalkoztatott személyeket kizáró rendelkezések – nem zárják ki az ellenőrzés meglétét, amennyiben az érintettek döntenek a döntéshozó testületek összetételéről⁽²⁷⁾. Hasonlóképpen, ha a nemzeti jog előírja is, hogy egy társaság döntéseit a társaság szerveinek kell meghoznia, érdekeinek megfelelően, a szavazati jogokkal rendelkező személyeknek jogában áll ezeket a döntéseket meghozni, és ezáltal lehetőségük van arra, hogy a társaságra meghatározó befolyást gyakoroljanak⁽²⁸⁾.

⁽²³⁾ M.940. sz. ügy – UBS/Mister Minit, az összefonódás-ellenőrzési rendelet 5. cikke (4) bekezdésének b) pontjával összefüggésben. A franchise-kapcsolatok versenykörnyezetben történő kezelése tárgyában I. COMP/M.4220. sz. ügy – Food Service Project/ Tele Pizza, 2006. június 6. A IV/M.126. sz. ügyet – Accor/Wagon-Lits, 1992. április 28. – ki kell említeni franchise-megállapodások közül. Ebben az esetben, ismét az 5. cikk (4) bekezdésének b) pontjával összefüggésben, a szállodatársaságnak jogában állt olyan szállodák kezelése is, amelyben csak kisebbségi részesedéssel rendelkezett, mivel hosszútávú szállodaüzemeltetési megállapodásokat kötött, amelyek döntő befolyást biztosítottak számára e szállodák napi működése felett, ideértve a költségvetési ügyekkel kapcsolatos döntéseket.

⁽²⁴⁾ L. IV/M.794. sz. ügy – Coca-Cola/Amalgamated Beverages GB, 1997. január 22.; IV/ECSC.1031. sz. ügy – US/Sollac/Bamesa, 1993. július 28.; IV/M.625. sz. ügy – Nordic Capital/Transpool, 1995. augusztus 23.; a kritériumokat illetően I. az IV/M.697. ügyet is – Lockheed Martin Corporation/Loral Corporation, 1996. március 27.

⁽²⁵⁾ L. IV/M.258 – CCIE/GTE, 1992. szeptember 25., amikor a Bizottság nem állapított meg irányítást, a vonatkozó kereskedelmi megállapodások ideiglenes jellege miatt.

⁽²⁶⁾ L. COMP/M.3330 – RTL/M6 sz. ügy, 2004. március 12., COMP/M.452. sz. ügy – Avesta II, 1994. június 9.

⁽²⁷⁾ A T-282/02. sz., Cementbouw kontra Bizottság ügyben hozott ítélet, 70., 73., 74. bekezdés [2006.] EBHT II-319.

⁽²⁸⁾ A T-282/02. sz., Cementbouw kontra Bizottság ügyben hozott ítélet, 79. bekezdés [2006.] EBHT II-319.

Az irányítás a jogszabályok más területein

- (23) Az irányítás fogalma az összefonódás-ellenőrzési rendelet szerint eltérő lehet attól a fogalomtól, amelyet például a prudenciális szabályokra, az auditra, a tőkepiacokra, az adózásra, a légi közlekedésre vagy a médiára vonatkozó specifikus közösségi vagy nemzeti jogszabályi területeken alkalmaznak. Az „irányítás” más területeken történő értelmezése ezért nem szükségképpen meghatározó az irányításnak az összefonódás-ellenőrzési rendelet szerinti fogalma tekintetében.

1.3 Az irányítás tárgya

- (24) Az összefonódás-ellenőrzési rendelet, a 3. cikk (1) bekezdésének b) pontjában, a (2) bekezdésben előírja, hogy az irányítás tárgya lehet egy vagy több, jogi személyiséggel rendelkező vállalkozás, vagy akár azok részei, vagy ilyen egységek eszközei vagy csupán néhány ezekből az eszközökből. Az eszközök feletti irányítás megszerzése csak akkor tekinthető összefonódásnak, ha azok az eszközök egy vállalkozás egészét vagy annak egy részét alapozzák meg, vagyis egy olyan üzleti vállalkozását, amely piaci jelenléttel rendelkezik, amelyhez piaci forgalom egyértelműen hozzárendelhető⁽²⁹⁾. Egy üzleti vállalkozás ügyfélbázisának átadása teljesítheti ezeket a kritériumokat, ha ez elegendő ahhoz, hogy egy piaci forgalommal rendelkező üzleti tevékenységet adjanak át⁽³⁰⁾. Összefonódásnak tekinthető az immateriális javakra – mint például márkanevekre, szabadalmakra vagy szerzői jogokra – korlátozódó ügylet is, ha azok az eszközök piaci forgalommal járó üzleti tevékenységet alapoznak meg. Mindenesetre a márkanevekre, szabadalmakra vagy szerzői jogokra szóló engedélyek, kiegészítő eszközök nélkül, ezeknek a kritériumoknak csak akkor felelhetnek meg, ha legalább egy bizonyos területen kizárólagosságot jelentenek és az ilyen engedélyek átruházása a forgalmat létrehozó tevékenység átadását jelenti⁽³¹⁾. A nem kizárólagos engedélyeknél kizárható, hogy önmagukban olyan üzleti tevékenységet alapoznának meg, amelyhez piaci forgalom kapcsolódik.
- (25) Sajátos problémák merülnek fel azokban az esetekben, amikor egy vállalkozás olyan, házon belüli tevékenységeket szervez ki valamely szolgáltatóhoz, mint szolgáltatások teljesítése vagy termékek gyártása. Jellemző erre az informatikai szolgáltatások kiszervezése szakosodott informatikai cégekhez. A kiszervezési szerződések különféle formákat ölthetnek; közös jellemzőjük az, hogy a kiszervezési szolgáltatás szállítójának azokat a szolgáltatásokat kell nyújtania az ügyfélnek, amelyeket az utóbbi korábban házon belül teljesített. Az egyszerű kiszervezés esetei nem vonják maguk után eszközök vagy munkavállalók átadását a kiszervezési szolgáltatás szállítója számára, de rendszerint az a helyzet, hogy az ügyfél az esetlegesen meglévő eszközöket illetve munkavállalókat megtartja. Az ilyen kiszervezési szerződés a szokásos szolgáltatási szerződéshez hasonló, és még akkor is, ha a kiszervezési szolgáltatást nyújtó szállító jogot szerez az ügyfél eszközeivel és munkavállalóival való rendelkezésre, összefonódás nem jön létre, ha az eszközöket és a munkavállalókat kizárólag az ügyfélnek nyújtott szolgáltatáshoz használják fel.
- (26) Eltérő lehet a helyzet, ha a kiszervezett szolgáltatás szállítójának amellet, hogy egy bizonyos – korábban belső erővel elvégzett – tevékenységet átvész, a kapcsolódó eszközöket és/vagy alkalmazottakat átadják. Összefonódás ilyen körülmények között csak akkor jön létre, ha az eszközök egy vállalkozás egészét vagy annak egy részét képviselik, vagyis olyan üzleti tevékenységet, amelynek a piachoz hozzáférése van. Ez megköveteli, hogy a kiszervezési szolgáltatás szállítóját a korábban az eladó házon belüli tevékenységeihez rendelt eszközök képessé tegyék arra, hogy ne csupán a kiszervezési ügyfél, de harmadik személyek számára is teljesítsenek szolgáltatásokat, akár azonnal, akár rövid időn belül, az átadást követően. Ez a helyzet áll elő, ha egy belső üzleti egység vagy egy leányvállalat átadására kerül sor, amely már nyújt szolgáltatásokat harmadik felek számára. Ha harmadik felek ellátására még nem került sor, az átadott eszközöknek tartalmazniuk kell gyártás esetén a termelő létesítményeket, a termék know-how-ját (elegendő, ha az átadott eszközök a közeljövőben lehetővé teszik az ilyen képességek kialakítását), valamint – ha meglévő piaci hozzáférés nincs – a vásárló számára azokat a lehetőségeket,

⁽²⁹⁾ L. pl. COMP/M.3867 – Vattenfall/Elsam és E2 Assets, 2005. december 22.

⁽³⁰⁾ COMP/M.2857. sz. ügy – ECS/IEH, 2002. december 23.

⁽³¹⁾ Emellett az engedélyek megadása és a szabadalmi engedélyek átadása összefonódást csak akkor képez, ha ez tartós alapon történik. E tekintetben a fenti 18. bekezdésben, a (hosszú távú) megállapodások alapján történő irányításszerzés kapcsán rögzítettekhez hasonló megfontolásokat kell alkalmazni.

hogy rövid időn belül piaci hozzáférést alakíthasson ki (pl. a meglévő szerződésekkel vagy márkanevekkel együtt) ⁽³²⁾. Ami szolgáltatások nyújtását illeti, az átadott eszközök között szerepelnie kell a szükséges know-how-nak (pl. a vonatkozó személyzet és szellemi tulajdon) és a piachoz való hozzáféréssel kapcsolatos lehetőségeknek (mint például a piacutadási lehetőségeknek) ⁽³³⁾. Az átadott eszközök között ezért szerepelniük kell tehát legalább azoknak az alapvető elemeknek, amelyek a megszerző személy számára lehetővé teszik, hogy piaci jelenlétet alakítson ki, legalább a közös vállalatok beindítási időszakához hasonló – az alábbi 97., 100. bekezdésekben tárgyalt – időtávon belül. Mint a közös vállalatok esetében, a Bizottság ennek értékeléséhez figyelembe fogja venni az üzleti tervek megalapozottságát és a piac általános jellemzőit.

- (27) Ha az átadott eszközök nem teszik lehetővé a vásárló számára, hogy legalább a piaci jelenlétet kialakítsa, akkor valószínű, hogy azokat a kiszervezést végrehajtó ügyfélnek nyújtott szolgáltatásokhoz fogják felhasználni. Ilyen körülmények között az ügylet nem eredményez tartós változást a piac szerkezetében és a kiszervezési szerződés ismét egy szolgáltatási szerződéshez hasonlatos. Az ügylet nem alapoz meg összefonódást. Azokat a sajátos követelményeket, amelyek szerint valamely, a kiszervezett szolgáltatások nyújtására létrehozott vállalat összefonódásnak minősül, a jelen közlemény a teljes feladatkört ellátó közös vállalatokkal foglalkozó szakaszban tárgyalja.

1.4 Az irányítás tartós megváltozása

- (28) Az összefonódás-ellenőrzési rendelet 3. cikkének (1) bekezdése az összefonódás fogalmát oly módon határozza meg, hogy az csak az érintett vállalkozások irányításában, és – amint azt a 20. preambulumbekezdés hozzáteszi – a piac szerkezetében maradandó változás előidézésére irányuló műveletekre terjedjen ki. Az összefonódás-ellenőrzési rendelet ezért az irányítás csupán ideiglenes megváltozását eredményező műveletekkel nem foglalkozik. Ha azonban az ilyen megállapodások megújíthatók, az irányítás tartós megváltozását nem zárja ki az a tény, hogy a mögöttes megállapodásokat meghatározott időre kötötték meg. Összefonódás olyan esetekben is kialakulhat, amikor a megállapodások egy pontos határnapot jelölnek meg, amennyiben a megjelölt időszak kellően hosszú ahhoz, hogy tartós változást idézzon elő az érintett vállalkozások irányításában ⁽³⁴⁾.
- (29) Az a kérdés, hogy egy művelet tartós változást eredményez-e a piac szerkezetében, az egymást követő műveletek értékelése szempontjából is fontos, amikor az első ügylet csupán átmeneti jellegű. E tekintetben megkülönböztethetünk több forgatókönyvet is.
- (30) Az egyik forgatókönyv szerint több vállalkozás jön össze, egyedül azzal a céllal, hogy egy másik céget megszerezzenek, a megszerzett eszközök felosztására vonatkozó megállapodás alapján, egy már korábban meglévő terv szerint, rögtön az ügylet lebonyolítását követően. Ilyen körülmények között, első lépésben, a teljes célvállalkozás megszerzését a egy vagy több vállalkozás valósítja meg. Második lépésben a megszerzett eszközöket több vállalkozás egymás között felosztja. A kérdés az, hogy az első ügylet külön összefonódásnak tekintendő-e, amely a teljes célvállalkozás egyedüli irányításának (egy vásárló esetében) vagy közös irányításának (közös vásárlás esetén) megszerzését jelenti, avagy csak a második lépésben megvalósuló részesedésszerzések alapoznak meg összefonódást, amikor a megszerző vállalkozások mindegyike a célvállalkozás vonatkozó részét szerzi meg.

⁽³²⁾ L. COMP/M.1841. sz. ügy – Celestica/IBM, 2000. február 25.; COMP/M.1849. sz. ügy – Solelectron/Ericsson, 2000. február 29.; COMP/M.2479. sz. ügy – Flextronics/Alcatel – 2001. június 29.; COMP/M.2629. sz. ügy – Flextronics/Xerox, 2001. november 12.

⁽³³⁾ L., a közös vállalatokkal összefüggésben, IV/M.560. sz. ügy – EDS/Lufthansa, 1995. május 11.; COMP/M.2478. sz. ügy – IBM Italia/Business Solutions/JV, 2001. június 29.

⁽³⁴⁾ L., közös vállalatok ügyeiben, COMP/M.2903. sz. ügy – DaimlerChrysler/Deutsche Telekom/JV, 2003. április 30., ahol egy 12 évi időszakot elegendőnek ítélték; COMP/M.2632. sz. ügy – Deutsche Bahn/ECT International/United Depots/JV, 2002. február 11., ahol a szerződés időtartama 8 év. A COMP/M.3858. sz. ügy Lehman Brothers/Starwood/Le Meridien, 2005. július 20. esetében, a Bizottság úgy vélte, hogy egy minimum 10-15 éves időszak elegendő, de egy hároméves időszak nem. Az irányítás részesedés vagy eszközök vásárlása útján történő megszerzése. Az irányítás részesedés- vagy eszközvásárlással történő megszerzése esetében általában nincs egy adott időtartamon belüli korlátozás, és ennél fogva feltételezhető, hogy az irányítás tartós megváltozásához vezet. Csak a 29. és az követő bekezdésekben kifejtett forgatókönyvek esetében tekintik kivételenül úgy az irányítás részesedés vagy eszközvásárlással történő megszerzését, mint átmeneti természetű jelenséget, azaz mint ami nem vezet az érintett vállalkozás irányításának tartós megváltozásához.

- (31) A Bizottság úgy véli, hogy az első ügylet nem alapoz meg összefonódást, és a végleges vásárló általi irányításszerzést vizsgálja, ha bizonyos számú feltétel teljesül: Először is, a bekövetkező felosztásról a különböző vásárlóknak jogi szempontból kötelező érvénnyel kell megállapodniuk. Másodsor, nem lehet semmiféle bizonytalanság afelől, hogy a második lépés, a megszerzett eszközök felosztása, az első részesedésszerzést követően rövid időszakon belül megtörténik. A Bizottság úgy véli, hogy az eszközök elosztására a maximális időkeretnek általában egy évnek kell lennie ⁽³⁵⁾.
- (32) Ha mindkét feltétel teljesül, az első részesedésszerzés nem eredményez tartós szerkezeti változást. A megszerző személy(ek) és a célvállalkozás egésze között valós gazdasági erőkoncentráció nem jön létre, hiszen a megszerzett eszközöket osztatlanul tartósan nem birtokolják, hanem csak a megszerzett eszközök azonnali felosztásának elvégzéséhez szükséges időre. Ilyen körülmények között csak a vállalkozás különböző részeinek a második lépésben történő megszerzése alapoz meg összefonódást, ahol ezeknek a részesedésszerzéseknek mindegyike, amelyeket különböző vásárlók hajtottak végre, külön összefonódást alapoz meg. Ez független attól, hogy az első részesedésszerzést csak egy vállalkozás hajtotta-e végre ⁽³⁶⁾, vagy a második lépésben is érintett vállalkozások együttesen ⁽³⁷⁾. Mindenesetre megjegyzendő, hogy a jóváhagyó határozat a teljes célvállalkozás átvételét csak akkor engedi meg, ha a felbontása ezt követően rövid időn belül végbemegy, és a célvállalkozás különböző részeit közvetlenül a vonatkozó végső vevőnek értékesítik.
- (33) Ha azonban ezek a feltételek nem teljesülnek, különösen amikor nem biztos, hogy a második lépésre az első részesedésszerzést követően rövid időn belül sor kerül, a Bizottság az első ügyletet külön, a célvállalkozás egészére vonatkozó összefonódásnak fogja tekinteni. Ez a helyzet pl. akkor, ha az első ügyletre a második ügylettől függetlenül is sor kerülhet ⁽³⁸⁾, vagy ha a célvállalkozás felosztásához egy hosszabb átmeneti időszakra van szükség ⁽³⁹⁾.
- (34) A második forgatókönyv az, hogy egy művelet közös irányítást eredményez egy indítási időszakban, de jogi szempontból kötelező érvényű megállapodások szerint ez a közös irányítás az egyik tulajdonos egyedüli irányításává alakul át. Mivel lehetséges, hogy a közös irányítás állapota az irányításban tartós változást nem alapoz meg, a művelet egésze az egyedüli irányítás megszerzésének minősülhet. A múltban a Bizottság elfogadta, hogy az ilyen indítási időszak legfeljebb három évig tarthat ⁽⁴⁰⁾. Egy ilyen időszak túl hosszúnak tűnik annak kizárásához, hogy a közös irányítás forgatókönyve hatást gyakoroljon a piac szerkezetére. Ezért ennek az időszaknak általában nem szabad meghaladnia az egy évet, a közös irányítás időszakának pedig átmeneti jellegűnek kell lennie ⁽⁴¹⁾. Csak egy ilyen viszonylag rövid időszak teszi valószínűtlenné, hogy a közös irányítás időszaka elkülöníthető hatást gyakorol a piaci szerkezetre, és ezért úgy tekinthető, hogy nem vezet az irányítás tartós megváltozásához.
- (35) A harmadik forgatókönyv szerint a vállalkozást egy köztes vásárló, gyakran bank, „várakoztatja” a vállalkozásnak a végleges vásárló felé történő jövőbeni értékesítéséig. A köztes vásárló általában a végleges vásárló „névében” szerzi meg a vállalkozást, amivel együtt jár, hogy előbbi vállalba a gazdasági végleges nagyobb részét, illetve különleges jogokat kaphat. Ilyen körülmények között az első ügyletre csak azért kerül sor, hogy megkönnyítse a második ügyletet, és az első vásárló közvetlen kapcsolatban van a végleges vásárlóval. A 30–33. bekezdésekben leírt első forgatókönyvvel ellentétben további
-
- ⁽³⁵⁾ L. pl. a COMP/M. ügyek, COMP/M.3779. sz. ügy – Pernod Ricard/Allied Domecq, 2005. június 24. és COMP/M.3813. sz. ügy – Fortune Brands/Allied Domecq, 2005. június 10., amikor az eszközök felosztásának hatályba lépésére a tervek szerint a részesedésszerzés után 6 hónappal került sor.
- ⁽³⁶⁾ Első részesedésszerzés, egyetlen vállalkozás részéről, l. COMP/M.3779. sz. ügy – Pernod Ricard/Allied Domecq, 2005. június 24. és COMP/M.3813. sz. ügy – Fortune Brands/Allied Domecq/Pernod Ricard, 2005. június 10.; COMP/M.2060. sz. ügy – Bosch/Rexroth, 2001. január 12.
- ⁽³⁷⁾ Közös részesedésszerzés, l. COMP/M.1630. sz. ügy – Air Liquide/BOC, 2000. január 18.; COMP/M.1922. sz. ügy – Siemens/Bosch/Atecs, 2000. augusztus 11.; COMP/M.2059. sz. ügy – Siemens/Dematic/VDO Sachs, 2000. augusztus 29.
- ⁽³⁸⁾ L. COMP/M.2498. sz. ügy – UPM-Kymmene/Haindl, 2001. november 21. és COMP/M.2499. sz. ügy – Norske Skog/Parenco/Walsum, 2001. november 21.
- ⁽³⁹⁾ COMP/M.3372. sz. ügy – Carlsberg/Holsten, 2004. március 16.
- ⁽⁴⁰⁾ IV/M.425. sz. ügy – British Telecom/Santander, 1994. március 28.
- ⁽⁴¹⁾ L. M.2389. sz. ügy – Shell/DEA, 2001. december 20., ahol az egyedüli irányítást végső soron megszerző személy erős hatással rendelkezett a működés irányításában a közös irányítás időszakában; M.2854. sz. ügy – RAG/Degussa, 2002. november 18., ahol az átmeneti időszakot az összeolvadást követő belső szerkezetátalakításra tervezték be.

végleges vásárló nem érintett az ügyletben, a megszerzendő vállalkozás változatlan marad, az ügyletek sorát pedig az egyedüli végleges vásárló kezdeményezi. E Közlemény elfogadásának napjától kezdődően a Bizottság az egyedüli végleges vásárló általi irányítás megszerzését fogja vizsgálni, ahogy az a felek által megkötött megállapodásokban szerepel. A Bizottság azt az ügyletet, amely során a köztes vásárló ilyen körülmények között szerez irányítást, a végleges vásárló általi tartós irányításszerzésével járó egyetlen összefonódás első lépésének fogja tekinteni.

1.5 Összefüggő ügyletek

1.5.1 A 3. cikk és az 5. cikk (2) bekezdésének második albekezdése közötti kapcsolat

- (36) Az összefonódás-ellenőrzési rendelet szerint számos ügylet kezelhető egyetlen összefonódásként, akár a 3. cikk általános szabálya szerint – mivel az ügyletek egymástól kölcsönösen függnek –, akár az 5. cikk (2) bekezdésének második albekezdésében foglalt sajátos rendelkezés szerint.
- (37) Az 5. cikk (2) bekezdésének második albekezdése más kérdésre irányul, mint az összefonódás-ellenőrzési rendelet 3. cikkében említett. A 3. cikk általában és anyagi értelemben határozza meg egy „összefonódás” fennállását, de közvetlenül a Bizottságnak az összefonódásokkal kapcsolatos illetékességének kérdését nem dönti el. Az 5. cikk az összefonódás-ellenőrzési rendelet hatályát állapítja meg, különösen azáltal, hogy meghatározza az annak eldöntéséhez figyelembe veendő forgalmat, hogy egy összefonódás közösségi léptékű-e, az 5. cikk (2) bekezdésének második albekezdése pedig lehetővé teszi a Bizottság számára, hogy e vonatkozásban az érintett vállalkozások forgalmának kiszámításához két vagy több, összefonódásra irányuló ügyletet egyetlen összefonódásnak tekintsen. Ezáltal az a kérdés, hogy – a 3. cikk alkalmazásában – bizonyos számú ügylet hoz-e létre egyetlen összefonódást, vagy úgy tekintendő, hogy azok az ügyletek bizonyos számú összefonódást hoznak létre, logikai szempontból megelőzi az 5. cikk (2) bekezdésének második albekezdésében tárgyalt kérdést ⁽⁴²⁾.

1.5.2 A 3. cikk szerinti összefüggő ügyletek

- (38) Az összefonódásnak a 3. cikk (1) bekezdésében megadott általános és teleológiai meghatározása – amelynek eredménye egy vagy több vállalkozás irányítása – azt vonja maga után, hogy közömbös, vajon az irányítást egy vagy több jogügyletben szerezték meg, feltéve hogy a végeredmény egyetlen összefonódást alapoz meg. Két vagy több ügylet egyetlen összefonódást a 3. cikk alkalmazásában akkor alapoz meg, ha jellegükben egységesek. Ezért el kell dönteni, vajon az eredmény ahhoz vezet-e, hogy egy vagy több vállalkozás közvetlen vagy közvetett gazdasági irányítást szerez-e egy vagy több vállalkozás tevékenysége felett. Az értékeléshez meg kell határozni az ügyletek mögötti gazdasági valóságot, és ily módon a felek által elérni kívánt gazdasági célt. Másszóval, annak megállapítására, hogy a kérdéses ügyletek egységes jellegűek-e, minden egyes esetben meg kell győződni arról, miszerint azok az ügyletek egymással összefüggnek-e oly módon, hogy az egyik ügyletre a másik nélkül nem került volna sor ⁽⁴³⁾.
- (39) Az összefonódás-ellenőrzési rendelet 20. preambulumbekkezdése e tekintetben kifejti, hogy a szorosan összekapcsolódó ügyleteket helyénvaló egyetlen összefonódásként kezelni, amennyiben valamely feltétel összekapcsolja azokat. Az ügyletek egymásközi összefüggésének az Elsőfokú Bíróság által a *Cementbouw* ítéletben ⁽⁴⁴⁾ adott meghatározása eszerint megfelel a 20. preambulumbekkezdésben megadott magyarázatnak, miszerint az ügyleteket egymással feltétel kapcsolja össze.
- (40) Ez az általános megközelítés egyfelől azt tükrözi, hogy az összefonódás-ellenőrzési rendelet szerint azokat az ügyleteket, amelyek a felek által elérni kívánt gazdasági célkitűzésektől függően állnak vagy buknak, elemezni is egy eljárásban kell. Ilyen körülmények között a piaci szerkezet megváltozását ezek az ügyletek együttesen eredményezik. Másfelől, ha a különböző ügyletek egymástól nem függenek és ha a felek az egyik ügyletet akkor is lefolytatnák, ha a többi nem valósulna meg, akkor az összefonódás-ellenőrzési rendelet szerint ezeket az ügyleteket egyenként kell értékelni.

⁽⁴²⁾ A T-282/02. sz., *Cementbouw* kontra Bizottság ügyben hozott ítélet, 113–119. bekezdés [2006.] EBHT II-319.

⁽⁴³⁾ A T-282/02. sz., *Cementbouw* kontra Bizottság ügyben hozott ítélet, 104–109. bekezdés [2006.] EBHT II-319.

⁽⁴⁴⁾ A T-282/02. sz., *Cementbouw* kontra Bizottság ügyben hozott ítélet, 106–109. bekezdés [2006.] EBHT II-319.

- (41) Számos ügylet azonban, még akkor is, ha egymáshoz feltétellel kapcsolódnak, csak egyetlen összefonódásként kezelhető, ha az irányítást ugyanaz(ok) a vállalkozás(ok) szerzi(k) meg. Csak ilyen körülmények között tekinthető egységes jellegűnek két vagy több ügylet és alapozhat meg egyetlen összefonódást a 3. cikk alkalmazásában ⁽⁴⁵⁾. Ez kizárja a közös vállalatok szétválasztását, amelynek során egy vállalkozás különböző részeit annak korábbi anyavállalatai között felosztják. A Bizottság az ilyen ügyleteket elkülönült összefonódásoknak tekinti ⁽⁴⁶⁾. Ugyanez vonatkozik azokra az ügyletekre, ahol két (vagy több) társaság eszközöket cserél ki, közös vállalatok szétválasztásával vagy eszközök swap-ügyleteivel kapcsolatban. Annak ellenére, hogy a felek az ilyen ügyleteket általában nem tekintik egymással összefüggőknek, az összefonódás-ellenőrzési rendelet célja megköveteli minden egyes ügylet eredményeinek elkülönült értékelését. Számos vállalkozás szerzi meg az irányítást különböző eszközök felett; az erőforrások elkülönült összekapcsolására kerül sor minden egyes, részesedést szerző vállalkozás számára; és az irányítás megszerzésének minden egyes esetének a piacra gyakorolt hatását az összefonódás-ellenőrzési rendelet szerint elkülönülten kell elemezni.
- (42) Az irányítás különböző mértékű megszerzése (például egy vállalkozás közös irányítása és egy másik üzleti vállalkozás egyedüli irányítása) sajátos kérdéseket vet fel. Elvben egy olyan művelet, amely egy vállalkozás egyik részére vonatkozóan a közös irányítás megszerzését, egy másik részére vonatkozóan pedig az egyedüli irányítást jelenti, az összefonódás-ellenőrzési rendelet szerint két külön összefonódásnak tekintendő ⁽⁴⁷⁾. Ezek az ügyletek csupán egy összefonódást alapoznak meg, ha egymással összefüggnek és ha az egyedüli irányítást megszerző vállalkozás közös irányítást is szerez. Mindenesetre az ilyen forgatókönyv úgy tekintendő, hogy egy összefonódást alapoz meg, amikor olyan vállalati egység megszerzésére kerül sor, amelyhez mind az egyedüli irányítás alatt álló, mind a közös irányítás alatt álló vállalkozás tartozik. A 20. preambulumbekkezdés értelmezése alapján nem kezelendő másképpen az a helyzet, amikor ugyanaz a vállalkozás szerzi meg más vállalkozások egyedüli és közös irányítását, egymással összefüggő megállapodások alapján. Ezek az ügyletek, ha egymással összefüggnek, egyetlen összefonódást alkotnak.

Az ügyletek feltételeességének követelménye

- (43) A megkövetelt feltételeesség azt jelenti, hogy az ügyletek egyike sem valósulna meg a többi nélkül és ezért azok egyetlen műveletet alkotnak ⁽⁴⁸⁾. Ilyen feltételeesség általában akkor mutatkozik, ha az ügyletek *de jure* kapcsolódnak, vagyis maguk a megállapodások kapcsolódnak össze a kölcsönös feltételeesség révén. Ha a *de facto* feltételeesség kielégítően bizonyítható, az elegendő lehet ahhoz, hogy az ügyleteket egyetlen összefonódásként kezeljék. Ez megköveteli annak közgazdasági értékelését, hogy mindegyik ügylet szükségszerűen függ-e a többinek a megkötésétől ⁽⁴⁹⁾. Több ügylet összefüggésére utaló további jelek lehetnek maguknak a feleknek a nyilatkozatai, vagy a vonatkozó megállapodások egyidejű megkötése. Több ügylet kölcsönös *de facto* feltételeességét nehéz lesz megállapítani, amennyiben azok nem egyidejűek. A jogi szempontból egymást feltételező ügyletek egyidejűségének kifejezett hiánya is kétségre vonhatja azok valós összefüggését.
- (44) Az említett feltételek mellett az az elv, hogy több ügylet egyetlen összefonódásként kezelhető, csak akkor érvényes, ha egy vagy több vállalkozás felett az irányítást ugyanaz(ok) a személy(ek) vagy vállalkozás(ok) szerzi(k) meg. Először is, ez az eset állhat elő, ha egy üzleti tevékenységet vagy vállalkozást több jogügylet révén szereznek meg. Másodszor több – önmagában is összefonódást képező – vállalkozás irányításának megszerzése összekapcsolható oly módon, hogy egyetlen összefonódást alkossanak. Az összefonódás-ellenőrzési rendelet szerint azonban arra nincs lehetőség, hogy több különböző, részben vállalkozások feletti irányítás megszerzésére, de részben más eszközök – mint például más cégek kisebbségi

⁽⁴⁵⁾ Ez vonatkozik azokra a helyzetekre is, amikor egy vállalkozás elad egy üzleti tevékenységet egy vásárlónak, majd ez utóbbit is megszerzi az eladott üzleti tevékenységgel együtt, l. COMP/M.4521 – LGI/Telenet, 2007. február 26.

⁽⁴⁶⁾ L. a COMP/M.3293. sz. – Shell/BEB és a COMP/M.3294. sz. – ExxonMobil/BEB, 2003. november 20-i párhuzamos ügylet; IV/M.197. sz. ügy – Solvay/Laporte, 1992. április 30.

⁽⁴⁷⁾ L. IV/N.409 ABB/Renault Automation, 1994. március 9.

⁽⁴⁸⁾ A T-282/02. sz., Cementbouw kontra Bizottság ügyben hozott ítélet, 127. bekezdéstől, [2006.] EBHT II-319.

⁽⁴⁹⁾ A T-282/02. sz., Cementbouw kontra Bizottság ügyben hozott ítélet, 127. bekezdéstől, [2006.] EBHT II-319.. L. COMP/M.4521. sz. ügy – LGI/Telenet, 2007. február 26., ahol a kölcsönös függőséget az a tény alapozta meg, hogy két ügyletet párhuzamosan határoztak el és valósítottak meg, és – a felek gazdasági céljainak megfelelően – egyik ügyletre sem került volna sor a másik nélkül.

részesedéseinek – megszerzésére is irányuló jogügyletet összekapcsoljanak. Nem lenne összhangban az összefonódás-ellenőrzési rendelet általános keretével és céljával, ha az egymáshoz a feltételeesség révén kapcsolódó különböző ügyleteket egészükben értékelnék, az összefonódás-ellenőrzési rendelet alapján, ha ezek közül az ügyletek közül csak néhány vezet az adott célvállalkozás irányításának megváltozásához.

Egyetlen üzleti tevékenység megszerzése

- (45) Egyetlen összefonódás állhat ezért fenn, ha ugyanaz(ok) a vásárló(k) az irányítást egyetlen üzleti tevékenység, vagyis egyetlen gazdasági egység felett, több, egymást feltételező jogügylettel szerzik meg. Attól függetlenül ez a helyzet, hogy az üzleti vállalkozást egy vagy több társaságból álló vállalati szerkezetben szerezték-e meg, vagy különféle eszközöket szereztek meg, amelyek egyetlen üzleti tevékenységet alkotnak, vagyis olyan egyetlen gazdasági egységet, amelyet közös kereskedelmi célra működtetnek, amelyhez az összes eszköz hozzájárul. Egy ilyen üzleti vállalkozás magában foglalhat társaságokban meglévő többségi és kisebbségi részesedéseket, valamint tárgyi vagy immateriális eszközöket. Ha egy ilyen üzleti vállalkozás átadásához több, egymással összefüggő jogügyletre van szükség, akkor ezek az ügyletek egy összefonódást alapoznak meg ⁽⁵⁰⁾.

Az irányítás párhuzamos és sorozatként végrehajtott megszerzése

- (46) A Bizottság eddigi döntéshozatali gyakorlatában többféle forgatókönyv is kialakult arra, hogy több, az irányítás megszerzését célzó műveletet egyetlen összefonódásként kezeljenek. Az egyik ilyen forgatókönyv az irányítás párhuzamos megszerzése, vagyis amikor A vállalkozás az irányítást B és C vállalkozásban elkülönült eladóktól, párhuzamosan szerzi meg azzal a feltétellel, hogy A vállalkozás nem köteles vásárolni és egyik eladó sem köteles eladni, kivéve ha mindkét ügyletre sor kerül ⁽⁵¹⁾. Egy másik forgatókönyv az irányítás sorozatként történő megszerzése, vagyis A vállalkozás azzal a feltétellel szerzi meg az irányítást B vállalkozásban, hogy B előzőleg megszerzi C irányítását, amint azt a Kingfisher-ügy mutatja be ⁽⁵²⁾.

Egyedüli/ közös irányítás sorozatként végrehajtott megszerzése

- (47) A Kingfisher-forgatókönyvvvel azonos módon közelíti meg a Bizottság azokat az eseteket, amikor egy sorozatba tartozó ügyletben egy vállalkozás vállalja, hogy előbb egyedüli irányítást szerez a célvállalkozásban, azzal a céllal, hogy a célvállalkozásban megszerzett részesedés egyes részeit közvetlenül eladja egy másik vállalkozásnak, ami végül a két megszerző személy közös irányítását eredményezi a célvállalkozásnál. Ha a két részesedésszerzés egymást feltételezi, a két ügylet egyetlen összefonódást alapoz meg és a Bizottság csak a közös irányítás megszerzését, mint az ügyletek végső eredményét teszi vizsgálat tárgyává ⁽⁵³⁾.

1.5.3 Sorozatot alkotó ügyletek értékpapíroknál

- (48) Az összefonódás-ellenőrzési rendelet 20. preambulumbekkezdése továbbá kifejti, hogy egyetlen összefonódás jön létre azokban az esetekben is, amikor egy vállalkozás felett az irányítást értékpapír-ügyletek sorozatával szerzik meg egy vagy több eladótól, amire kellően rövid időn belül kerül sor. Ezekben a forgatókönyvekben az összefonódás nem korlátozódik az „egy és meghatározó” részarány megszerzésére, hanem kiterjed mindazokra az értékpapír-vásárlásokra, amelyek azon a kellően rövid időn belül valósulnak meg.

⁽⁵⁰⁾ L. IV/M.470. sz. ügy – Gencor/Shell, 1994. augusztus 29.; COMP/M.3410. sz. ügy – Total/Gaz de France, 2004. október 8.; IV/M.957. sz. ügy – L'Oreal/Procosa/Cosmetique Iberica/Albesa, 1997. szeptember 19.; IV/M.861. sz. ügy – Textron/Kautex, 1996. december 18., ahol az összes eszközt is ugyanazon a termékpiacra használták. Ugyanezek a megfontolások alkalmazandók, ha egy közös vállalatot több cég hoz létre, hogy egyetlen üzleti vállalkozást képezzen – l. M.4048. sz. ügy – Sonae Industria/Tarkett, 2006. június 12., ahol bizonyítani kellett az egy termelési és egy forgalmazási közös vállalatot létrehozó ügyletek kölcsönös összefüggését, annak kimutatásához, hogy egyetlen összefonódásról van szó, amely teljes feladatkört ellátó közös vállalat létrehozását jelenti.

⁽⁵¹⁾ COMP/M.2926. sz. ügy – EQT/H&R/Dragoco – 2002. szeptember 16.; ugyanazokat a megfontolásokat kell alkalmazni, amikor több összeolvadás képez egy összefonódást a 3. cikk (1) bekezdésének a) pontja értelmében, COMP/M.2824. sz. ügy – Ernst & Young/ Andersen Németország, 2002. augusztus 27.

⁽⁵²⁾ IV/M.1188. sz. ügy – Kingfisher/Wegert/ProMarkt, 1998. június 18.; COMP/M.2650. sz. ügy – Haniel/Cementbouw/JV (CVK), 2002. június 26.;

⁽⁵³⁾ COMP/M.2420. sz. ügy – Mitsui/CVRD/Caemi, 2001. október 30.

1.5.4 Az 5. cikk (2) bekezdésének 2. albekezdése

- (49) Az 5. cikk (2) bekezdésének 2. albekezdése előír egy konkrét szabályt, amely a Bizottság számára lehetővé teszi, hogy egy meghatározott időszakon belül végbemenő, egymást követő ügyleteket az érintett vállalkozások forgalmának kiszámítása céljára egyetlen összefonódásnak tekintsen. Ennek a rendelkezésnek a célja annak biztosítása, hogy ugyanazok a személyek az ügyletet ne bontsák szét egy adott időszakra az eszközök értékesítésének sorozatává, azzal a céllal, kikerüljék az összefonódás-ellenőrzési rendelet által a Bizottságra ruházott illetékességet⁽⁵⁴⁾.
- (50) Ha két vagy több ügyletre kerül sor (amelyek mindegyike az irányítás megszerzését hozza magával) egy kétéves időszakon belül, ugyanazon személyek vagy vállalkozások között, akkor azokat egyetlen összefonódásnak kell minősíteni⁽⁵⁵⁾, függetlenül attól, hogy azok az ügyletek ugyanannak az üzleti tevékenységnek a részeivel kapcsolatosak-e és ugyanarra az ágazatra vonatkoznak-e. Ez nem vonatkozik arra az esetre, amikor ugyanazokhoz a személyekhez vagy vállalkozásokhoz a vonatkozó ügyletek közül akárcsak néhányánál más személyek vagy vállalkozások csatlakoznak. Elegendő, ha az ügyletek – bár nem ugyanazon társaságok között mennek végbe – ugyanazon említett csoportokhoz tartozó társaságok között mennek végbe. A rendelkezés vonatkozik az ugyanazon személyes vagy vállalkozások közötti két vagy több ügyletre is, ha azokat egyidejűleg hajtják végre. Amennyiben az ugyanazon vállalkozás általi irányításszerzéshez vezetnek, az ilyen, azonos felek között zajló egyidejű ügyletek egyetlen összefonódást alkotnak, még akkor is, ha egymástól feltételesen nem függenek⁽⁵⁶⁾. Úgy tűnik azonban, hogy az 5. cikk (2) bekezdésének 2. albekezdése nem alkalmazandó a különböző ügyletekre azokban az esetekben, amelyekben legalább az egyik ügylet olyan vállalkozást érint, amelyik különálló az azonos eladó(k)tól és vevő(k)től. Ezért olyan helyzetekben, amikor két olyan ügylet szerepel, amelyek közül az egyik egyedüli irányítást, a másik közös irányítást eredményez, az 5. cikk (2) bekezdésének 2. albekezdése nem alkalmazható, kivéve, ha a másik vagy többi, közös irányítást megvalósító anyavállalat(ok) az utóbbi ügyletben eladója vagy eladói az előző ügylet egyedüli irányítást megvalósító részesedésének.

1.6 Belső szerkezetátalakítás

- (51) Az összefonódás-ellenőrzési rendelet értelmében egy összefonódás az irányítás változásaira korlátozódik. A cégek egy csoportján belüli belső szerkezetátalakítás összefonódást nem képez. Ez vonatkozik pl. az olyan részesedésnövekedésekre, amelyekhez nem társul az irányítás változása, vagy a tevékenység olyan szerkezetátalakítása, mint egy kettős bejegyzésű társaság egyetlen jogalanyként történő bejegyzése vagy leányvállalatok összeolvadása. Összefonódás csak akkor jöhet létre, ha a művelet változáshoz vezet az egyik vállalkozás irányításának minőségében, és ezért az többé nem tisztán belső jellegű.

1.7 Állami tulajdonban lévő vállalkozásokat érintő összefonódások

- (52) Kivételes helyzet áll elő, amikor mind a megszerző, mind a megszerzett vállalkozások olyan társaságok, amelyek ugyanannak az államnak (vagy ugyanannak a közjogi testületnek vagy önkormányzatnak) a tulajdonában vannak. Ebben az esetben az, hogy a művelet belső szerkezetátalakításnak tekinthető-e, attól a további kérdéstől függ, hogy korábban mindkét vállalkozás ugyanannak a gazdasági egységnek a részét képezte-e. Amikor a vállalkozások korábban különböző gazdasági egységek részét képezték, ezáltal önálló döntéshozatali hatáskörrel rendelkeztek, úgy tekintendő, hogy a művelet összefonódást alapoz meg, nem pedig belső szerkezetátalakítást⁽⁵⁷⁾. Amikor azonban a különböző gazdasági egységek a műveletet követően is független döntéshozatali hatáskörrel rendelkeznek, a művelet csak belső szerkezetátalakításnak tekinthető, még akkor is, ha a vállalkozások üzletrészeit – amelyek különböző gazdasági egységeket képeznek – egyetlen egység birtokolja, mint például egy tisztán holdingtársaság⁽⁵⁸⁾.

⁽⁵⁴⁾ A T-282/02. sz., Cementbouw kontra Bizottság ügyben hozott ítélet, 118. bekezdés [2006.] EBHT II-319.

⁽⁵⁵⁾ L. COMP/M.3173 – E.ON/Fortum Burghausen/Smaland/Endenderry, 2003. június 13. Ez vonatkozik az olyan helyzetekre is, amikor az egyedüli irányítást szerzik meg, amennyiben korábban a vállalkozásnak csak egyes részei voltak a részesedésszerző vállalkozás részéről közös irányítás alatt, COMP/M. 2679. sz. ügy – Edf/TXU/ Europe/24 Seven, 2001. december 20.

⁽⁵⁶⁾ IV/M.1283. sz. ügy – Volkswagen/RollsRoyce/Cosworth, 1998. augusztus 24.

⁽⁵⁷⁾ IV/M.097. sz. ügy – Péchiney/Usinor, 1992. június 24.; IV/M.216. sz. ügy – CEA Industrie/France Telecom/SGS-Thomson, 1993. február 22.; IV/M.931. sz. ügy – Neste/IVO, 1998. június 2. L. az összefonódás-ellenőrzési rendelet 22. preambulumbekkezdése is.

⁽⁵⁸⁾ Az állami tulajdonban lévő vállalatok forgalmának kiszámításával kapcsolatos sajátos kérdésekkel a 192-194. bekezdések foglalkoznak.

- (53) A közhatóságként, nem pedig tulajdonosként eljáró állam által gyakorolt előjogok azonban – mivel azok a közérdek védelmére korlátozódnak – az összefonódás-ellenőrzési rendelet értelmében összefonódást nem alapoznak meg, amennyiben sem azzal a céllal, sem azzal a hatással nem rendelkeznek, hogy az államot meghatározó befolyás gyakorlására tegyék képessé a vállalkozás tevékenysége tekintetében ⁽⁵⁹⁾.

2. Egyedüli irányítás

- (54) Egyedüli irányítás megszerzésére akkor kerül sor, ha egy vállalkozás egyedül gyakorolhat meghatározó befolyást egy vállalkozásra. Két általános helyzetet különböztethetünk meg, amikor egy vállalkozás egyedüli irányítással bír. Először is, az egyedüli irányítással rendelkező vállalkozásnak jogában áll a vállalkozás stratégiai üzleti döntéseinek meghatározása. Ezt a hatáskört jellemzően a társaságban lévő szavazati jogok többségének megszerzésével éri el. Másodsor, szintén egyedüli irányítást lehetővé tevő helyzet áll fenn, amikor egy vállalkozásnál tulajdonos megvétőzhat stratégiai döntéseket, de ez a tulajdonos saját maga olyan hatáskörrel nem bír, hogy ilyen döntéseket érvényesítsen (az úgynevezett negatív egyedüli irányítás). Ilyen körülmények között egyetlen tulajdonos a társaságot közös irányítás alatt tartó egyéni tulajdonos által rendszerint élvezettel azonos szintű befolyással rendelkezik, vagyis joga van megakadályozni stratégiai döntések elfogadását. A közös irányítás alatt álló társaságban lévő helyzettel ellentétben, itt nincsenek más, ugyanolyan szintű befolyást élvező tulajdonosok, és a negatív egyedüli irányítást élvező tulajdonosnak nem kell szükségképpen együttműködni más konkrét tulajdonosokkal az irányításuk alatt álló vállalkozás stratégiai magatartásának meghatározásában. Mivel ez a tulajdonos ponthelyzetet idézhet elő, a 3. cikk (2) bekezdése értelmében a tulajdonos meghatározó befolyást, és ezáltal az összefonódás-ellenőrzési rendelet értelmében irányítást szerez ⁽⁶⁰⁾.

- (55) Egyedüli irányítás *de jure* és/vagy *de facto* alapon szerezhető meg.

De jure egyedüli irányítás

- (56) Az egyedüli irányítás megszerzése általában jogi alapon történik, amikor egy társaságban a szavazati jogok többségét egy vállalkozás megszerzi. Egyéb elemek hiányában egy részesedésszerzés, amely a szavazati jogok többségét nem foglalja magában, irányítást általában még akkor sem alapoz meg, ha az alaptőke többségére vonatkozik. Amikor a társaság alapszabálya stratégiai döntésekhez minősített többséget követel meg, a szavazati jogok egyszerű többségének megszerzése lehet, hogy nem alapozza meg a stratégiai döntések meghozatalának jogát, de elegendő lehet ahhoz, hogy a megszerző személynek blokkolási joga legyen és azáltal negatív irányítással rendelkezzen.
- (57) Még kisebbségi résztulajdon esetében is, jogi alapon egyedüli irányítás olyan helyzetekben fordulhat elő, amikor ehhez a résztulajdonhoz sajátos jogokat kapcsoltak. Ezek lehetnek elsőbbségi részvénnyek, amelyekhez különleges jogok kapcsolódnak, lehetővé téve a kisebbségi részvénnyes számára, hogy a célvállalkozás stratégiai üzleti magatartását meghatározza. Ilyen például az a jog, hogy a felügyelő bizottság vagy az ügyvezetés tagjainak több mint felét nevezheti ki. Egyedüli irányítást gyakorolhat az a kisebbségi tulajdonos, akinek a szervezeti felépítés alapján a cég tevékenységeinek vezetése és üzletpolitikájának meghatározása jogában áll (pl. egy betéti társaság belfagya, amely résztulajdonnal gyakran nem is rendelkezik).
- (58) A negatív egyedüli irányításra jellemző helyzet akkor áll elő, amikor egy tulajdonos 50 %-ot birtokol egy vállalkozásban, míg a fennmaradó 50 %-ot több egyéb tulajdonos birtokolja (feltételezve, hogy ez nem vezet *de facto* alapon pozitív egyedüli irányításhoz), vagy amikor megvan a stratégiai döntésekhez megkövetelt minősített többség, ami valójában csak egy tulajdonos számára biztosít vétőjogot. függetlenül attól, hogy többségi vagy kisebbségi tulajdonos-e ⁽⁶¹⁾.

⁽⁵⁹⁾ IV/M.493. sz. ügy – Tractebel/Distrigaz II, 1994. szeptember 1.

⁽⁶⁰⁾ Mivel ez a tulajdonos az egyetlen, irányító befolyást szerző vállalkozás, az összefonódás-ellenőrzési rendelet szerint csak ennek a tulajdonosnak kell bejelentést tennie.

⁽⁶¹⁾ L. az egymást követő ügyek: COMP/M.3537. sz. ügy – BBVA/BNL, 2004. augusztus 20. és M.3768. sz. ügy – BBVA/BNL, 2005. április 27.; M.3198. sz. ügy – VW-Audi/VW-Audi Vertriebszentren, 2003. július 29.; COMP/M.2777. sz. ügy – Cinven Limited/Angel Street Holdings, 2002. május 8.; IV/M.258. sz. ügy – CCIE/GTE, 1992. szeptember 25. A COMP/M.3876. sz. ügyben – Diester Industrie/Bunge/JV, 2005. szeptember 30., az a sajátos helyzet állt elő, hogy egy közös vállalat részesedéssel rendelkezett egy olyan cégben, amelynek révén e cég felett negatív egyedüli irányítást gyakorolt e cég felett.

De facto egyedüli irányítás

- (59) Kisebbségi részvényesről is kimondható, hogy *de facto* alapon egyedüli irányítással bír. Ez különösen abban az esetben fontos, amikor nagyon valószínű, hogy a részvényes – részvénytulajdonának szintje miatt és a korábbi évek részvényesi közgyűlésein a részvényesek jelenléti aránya szerint – a részvényesek közgyűlésein többséget ér el ⁽⁶²⁾. A korábbi szavazati arányok alapján a Bizottság előretekintő elemzést végez, és figyelembe veszi a műveletet követően a részvényesek jelenlétében a jövőben esetleg bekövetkező, előre látható változásokat ⁽⁶³⁾. A Bizottság a későbbiekben elemezni fogja a többi részvényes álláspontját és felméri szerepüket. Az ilyen felmérés kritériumát képezi különösen az, hogy a többi részvény széles körben szóródik-e, hogy más fontos részvényesek rendelkeznek-e szerkezeti, gazdasági vagy családi kapcsolódásokkal a nagy kisebbségi részvényeshez, vagy más részvényeseknek van-e stratégiai vagy tisztán pénzügyi érdekeltsége a célvállalkozásban. Ezeket a kritériumokat a konkrét esetekre vonatkozóan értékelik ⁽⁶⁴⁾. Amikor a részvénytulajdon, a korábbi részvényesi közgyűlések szavazati arányai és a többi részvényes álláspontja alapján valószínű, hogy egy kisebbségi részvényes stabil szavazati többséggel fog rendelkezni a részvényesek közgyűlésén akkor a nagy kisebbségi részvényest úgy kell tekinteni, hogy egyedüli irányítással rendelkezik ⁽⁶⁵⁾.
- (60) A részvények megvásárlására vagy átváltására szóló opció önmagában nem alapozza meg az egyedüli irányítást, kivéve ha az opció, jogi szempontból kötelező érvényű megállapodásoknak megfelelően, a közeljövőben lehívható ⁽⁶⁶⁾. Különleges körülmények között azonban egy opció, más elemekkel együtt ahhoz a következtetéshez vezethet, hogy *de facto* egyedüli irányítás valósul meg ⁽⁶⁷⁾.

A szavazati jogoktól különböző eszközökkel megszerzett egyedüli irányítás

- (61) A szavazati jogok alapján megszerzett irányításon túl, a jogok, szerződések révén vagy bármely más módon megszerzett irányításról szóló 1.2. szakaszban vázolt megfontolások is alkalmazandók.

3. Közös irányítás

- (62) Közös irányítás áll fenn, amikor két vagy több vállalkozás vagy személy meghatározó befolyást gyakorolhat egy másik vállalkozásra. A meghatározó befolyás ilyen értelemben jogosultságot jelent egy vállalkozás stratégiai üzleti magatartását meghatározó intézkedések blokkolására. Az egyedüli irányítástól eltérően, ahol egy bizonyos részvényes egyedül jogosult arra, hogy meghatározza egy vállalkozás stratégiai döntéseit, a közös irányítás jellemzője egy olyan patthelyzet kialakulásának lehetősége, amelynek előidézője, hogy kettő vagy több anyavállalatnak hatalmában áll elutasítani a javasolt stratégiai döntéseket. Ebből következik, hogy ezeknek a részvényeseknek egyezsége kell jutniuk a közös vállalat üzletpolitikájának meghatározásában és együtt kell működniük egymással ⁽⁶⁸⁾.
- (63) Az egyedüli irányítás esetével megegyező módon, a közös irányítás megszerzése is megvalósulhat *de jure* és *de facto* alapon Közös irányításról akkor van szó, ha a részvényeseknek (az anyavállalatoknak) meg kell állapodniuk egymással az irányított vállalkozásra (közös vállalatra) vonatkozó fontos döntésekben.

⁽⁶²⁾ IV/M.343. sz. ügy – Société Générale de Belgique/Générale de Banque, 1993. augusztus 3.; COMP/M.3330. sz. ügy – RTL/M6, 2004. március 12.; IV/M.159. sz. ügy – Mediobanca/Generali, 1991. december 19.

⁽⁶³⁾ L. COMP/M.4336. sz. ügy – MAN/Scania, 2006. december 20., abban a kérdésben, hogy a Volkswagen  r ny t st szerzett-e a MAN felett.

⁽⁶⁴⁾ L. IV/M.754. sz. ügy – Anglo American Corporation/Lonrho, 1997.  prilis 23., IV/M.025. sz. ügy – Arjomari/Wiggins Teape, 1990. február 10.

⁽⁶⁵⁾ L. COMP/M.2574. sz.  gy is – Pirelli/Edizione/Olivetti/Telecom Italia, 2001. szeptember 20.; IV/M.1519. sz.  gy – Renault/Nissan, 1999. május 12.

⁽⁶⁶⁾ ítélet a T 2/93. sz.  gyben, Air France kontra Bizottság [1994] EBHT II-323. Annak ellenére, hogy egy opció önmagában általában nem vezet összefonódáshoz, egy kapcsolódó összefonódás érdemi értékeléséhez figyelembe vehető, l. COMP/M.3696. sz.  gy – E.ON/MOL, 2005. december 21., 12-14. bekezdések, 480, 762 és azt követő bekezdések.

⁽⁶⁷⁾ IV/M.397. sz.  gy – Ford/Hertz, 1994. március 7.

⁽⁶⁸⁾ A T-282/02. sz., Cementbouw kontra Bizottság ügyben hozott ítélet, 42., 52., 67. bekezdés [2006.] EBHT II-319.

3.1. Egyenlőség szavazati jogokban vagy döntéshozó testületek tagjainak kinevezésében

- (64) A közös irányítás legtisztább formája ott érvényesül, ahol csak két anyavállalat van, amelyek egyenlő arányban osztoznak a közös vállalat szavazati jogain. Ebben az esetben nem szükséges, hogy hivatalos megállapodás létezzen közöttük. Amennyiben azonban létezik hivatalos megállapodás, ebben érvényesülnie kell az anyavállalatok közötti egyenlőség elvének, például rendelkeznie kell arról, hogy mindkét anyavállalat egyenlő számú képviselőt küldhet a vezető testületekbe, és hogy a tagok egyike sem rendelkezhet elsőbbségi részvényhez fűződő szavazattal ⁽⁶⁹⁾. Az egyenlőség oly módon is érvényesülhet, hogy mindkét anyavállalat egyenlő számban delegálhat tagokat a közös vállalat döntéshozó testületeibe.

3.2. Vétójog

- (65) A közös irányítás ott is érvényesülhet, ahol a szavazatokat és a döntési testületekben való képviseletet illetően nincs egyenlőség a két anyavállalat között, vagy ahol több mint két anyavállalat vesz részt a közös vállalat alapításában. Ez olyan esetekre jellemző, ahol a kisebbségi részvényesek kiegészítő jogosítványokkal rendelkeznek, és ez lehetővé teszi számukra a közös vállalat stratégiai üzleti magatartása szempontjából lényeges döntésekkel szemben vétójog érvényesítését ⁽⁷⁰⁾. Ezekről a vétójogokról a közös vállalat alapszabályában vagy az anyavállalatok közötti megállapodásban lehet rendelkezni. A vétójogok a részvényesek közgyűlésén vagy az igazgatótanácsi üléseken a határozathozatalhoz szükséges szavazattöbbséggel érvényesíthetők, amennyiben az anyavállalatok képviselve vannak ebben a testületben. Lehetséges továbbá, hogy egy testületnek, például a felügyelő-bizottságnak kell jóváhagynia a stratégiai döntéseket, amely testületben a kisebbségi részvényesek képviselve vannak, és részét képezik az ilyen döntésekhez megkívánt számú szavazatnak.
- (66) Ezeknek a vétójogoknak a közös vállalat üzletpolitikájával kapcsolatos stratégiai döntésekhez kell kapcsolódniuk. A kisebbségi részvényeseknek általában, mint a közös vállalat befektetői számára, pénzügyi érdekeik védelmében biztosított vétójogokat meg kell haladniuk. A kisebbségi részvényesek jogainak ez a szokásosnak tekinthető védelme a közös vállalat lényegéhez kapcsolódó határozatokhoz kötődik; ilyen például az alapszabály módosítása, a tőke megemlése vagy lecsökkentése vagy a felszámolás. Az a vétójog, amely megakadályozza a közös vállalat eladását vagy felszámolását, nem jelenti azt, hogy az érintett kisebbségi részvényes részese a cég közös irányításának ⁽⁷¹⁾.
- (67) Ezzel szemben azok a vétójogok, amelyek közös irányítás gyakorlását teszik lehetővé, jellemzően kiterjednek olyan döntésekre és kérdésekre, mint a költségvetés, az üzleti terv, a nagyberuházások vagy a felső vezetés kinevezése. A közös irányítás megszerzése azonban nem követeli meg, hogy az azt megszerző személy meghatározó befolyással rendelkezzen egy vállalkozás napi működtetésére. A döntő elem e tekintetben az, hogy elégségesek-e a vétójogok ahhoz, hogy az anyavállalatok ilyen befolyást gyakoroljanak a közös vállalat stratégiai üzleti magatartására. Ezenkívül annak megállapítása sem szükséges, hogy a közös vállalat fölötti közös irányítás megszerzője él-e meghatározó befolyásával vagy sem. Az ilyen befolyás gyakorlásának lehetősége és ennek megfelelően a vétójogok pusztán léte önmagában is elegendő.
- (68) A közös irányítás megszerzéséhez nem szükséges, hogy a kisebbségi részvényes a fent említett összes vétójoggal rendelkezzen. Elegendő lehet, ha csupán néhány vagy akár egy ilyen joga van. Hogy így van-e vagy sem, az függ a vétójog pontos tartalmától és ennek a jognak a fontosságától a közös vállalat konkrét üzleti tevékenységében.

⁽⁶⁹⁾ L. COMP/M.3097. sz. ügy – Maersk Data/Eurogate IT; Global Transport Solutions JV, 2003. március 12.; IV/M.272. sz. ügy – Matra/CAP Gemini Sogeti, 1993. március 17.

⁽⁷⁰⁾ T 2/93. sz. ügy, Air France kontra Bizottság [1994] EBHT II-323; IV/M.010. sz. ügy – Conagra/Idea, 1991. május 3.

⁽⁷¹⁾ IV/M.062. sz. ügy – Eridania/ISI, 1991. július 30.

A felső vezetés kinevezése és a költségvetés megállapítása

- (69) A legfontosabb vétójogok azok, amelyek a vezetőség kinevezésével vagy leváltásával összefüggő döntésekre és a költségvetés jóváhagyására vonatkoznak. Az a jogtulajdonos, aki vagy amely jogosult részt venni a felső vezetés összetételének meghatározásában – ami általában az igazgatósági tagokat jelenti –, meghatározó befolyást gyakorolhat egy vállalkozás üzleti politikájára. Ugyanez érvényes a költségvetésre vonatkozó döntésekre, hiszen a költségvetés határozza meg a közös vállalat tevékenységeinek pontos kereteit, különösképpen a vállalkozás által megvalósítható beruházásokat.

Üzleti terv

- (70) Az üzleti terv általában részletezi a társaság céljait, valamint a célok megvalósításához szükséges intézkedéseket. Az ilyen jellegű üzleti tervre vonatkozó vétójog még az összes egyéb vétójog hiányában is elégséges lehet a közös irányítás érvényesítéséhez. Ezzel szemben ott, ahol az üzleti terv csupán a közös vállalat üzleti céljaira vonatkozó általános kinyilatkoztatásokat tartalmaz, a vétójog csak egyik eleme a közös irányítás értékelésének, önmagában azonban nem elegendő a közös irányítás érvényesítésére.

Befektetések

- (71) A befektetésekre vonatkozó vétójog esetében ennek a jognak a fontossága függ először is az anyavállalatok jóváhagyását igénylő befektetések nagyságától, másodsor pedig attól, hogy mennyire tekinthetők az adott befektetések lényeges elemnek azon a piacon, amelyen a közös vállalat tevékenykedik. Ami az első kritériumot illeti, ott, ahol az anyavállalatoknak csak a rendkívül nagy befektetéseket kell jóváhagyniuk, az ilyen vétójog sokkal közelebb állhat egy kisebbségi részvényes érdekeinek szokásos védelméhez, mint a közös vállalat üzleti politikájának együttes meghatározására vonatkozó joghoz. A második kritérium tekintetében a vállalkozás befektetési politikája általában fontos elem annak megítélésében, érvényesül-e közös irányítás vagy sem. Lehetnek azonban olyan piacok, ahol a befektetési tevékenység a vállalkozás piaci magatartásában jelentős szerepet nem játszik.

Piac-specifikus jogok

- (72) A fent említett jellemző vétójogokon túl, létezhetnek egyéb, a közös vállalat adott piaci környezetében fontos konkrét döntésekhez kapcsolódó vétójogok. Az egyik példa a közös vállalat által használandó technológia kiválasztása ott, ahol a technológia kulcsfontosságú a közös vállalat tevékenységei szempontjából. Egy másik példa az olyan piacokkal kapcsolatos, amelyeken a termékek differenciálódása és a jelentős mértékű innováció a jellemző. Az ilyen piacokon a közös vállalat által kifejlesztendő új termékcsaládokkal kapcsolatos döntéseknél érvényesíthető vétójog fontos elem lehet a közös irányítás fennállásának megállapításakor.

Általános összefüggések

- (73) A vétójogok viszonylagos fontosságának értékelése során, amikor több is van belőlük, ezeket a jogokat nem lehet elszigetelten értékelni. Ellenkezőleg, az, hogy fennáll-e a közös irányítás vagy sem, csak az ilyen jogok átfogó értékelése alapján állapítható meg. Ezzel együtt az olyan vétójog, amely nem vonatkozik sem a stratégiai üzletpolitikára, a felső vezetés kinevezésére, sem a költségvetésre vagy az üzleti tervre, nem tekinthető úgy, hogy tulajdonosa számára közös irányítást biztosít ⁽⁷²⁾.

3.3. A szavazati jogok közös gyakorlása

- (74) A közös irányítás konkrét vétójogok hiányában is elérhető, amikor két vagy több vállalkozás egy másik vállalkozásban kisebbségi részesedéseket szerez. Erre ott kerülhet sor, ahol a kisebbségi részesedések együttesen eszközül szolgálnak a célvállalkozás irányítására. Ez azt jelenti, hogy a kisebbségi részesvényesek együttesen a szavazati jogok többségével rendelkeznek, és ezeket a szavazati jogokat

⁽⁷²⁾ IV/M.295. sz. ügy – SITA-RPC/SCORI, 1993. március 19.

együttesen gyakorolják. Ezt eredményezheti egy jogi szempontból kötelező érvényű megállapodás, vagy ez *de facto* alapon is kialakulhat.

- (75) A szavazati jogok közös gyakorlásának jogi eszköze lehet egy (közös irányítás alatt álló) holdingtársaság, amelyre a kisebbségi részvényesek jogaikat átruházzák, vagy egy megállapodás, amelyben kötelezettséget vállalnak arra, hogy azonos módon járnak el (pool megállapodás).
- (76) Egészen kivételes körülmények között közös fellépés *de facto* alapon is bekövetkezhet ott, ahol a kisebbségi részvényeseknek erős közös érdekeik vannak, ami miatt a közös vállalatra vonatkozó szavazati jogaik gyakorlása során nem lépnek fel egymás ellen. Minél nagyobb azonban az ilyen közös vállalatban részt vevő anyavállalatok száma, annál kisebb a valószínűsége egy ilyen helyzet kialakulásának.
- (77) Az érdekek egyezőségére jelzés lehet, ha a közös vállalat stratégiai célkitűzéseinek elérése kapcsán az anyavállalatok egymástól nagy mértékben kölcsönösen függenek. Ez különösen olyankor fordul elő, amikor minden egyes anyavállalat a működése szempontjából létfontosságú közös vállalathoz hozzájárul (pl. sajátos technológiákkal, a helyi know-how révén vagy szállítási megállapodásokkal) ⁽⁷³⁾. Ilyen körülmények között az anyavállalatok megakadályozhatják a közös vállalat stratégiai döntéseinek megvalósulását, ily módon pedig – még akkor is, ha semmiféle vétőjog kifejezett előírására nem sor – a közös vállalatot csak akkor működtethetik eredményesen, ha a stratégiai döntésekkel kapcsolatban bírák egymás beleegyezését. Az anyavállalatoknak ezért együtt kell működniük ⁽⁷⁴⁾. További tényezőt jelentenek az olyan döntéshozatali eljárások, amelyeket úgy alakítottak ki, hogy az anyavállalatok közös irányítást gyakorolhassanak, kifejezetten vétőjogokat biztosító megállapodások vagy a kisebbségi részvényesek közötti, a közös vállalatral összefüggő egyéb kapcsolódások hiányában is ⁽⁷⁵⁾.
- (78) Az ilyen forgatókönyv nemcsak olyan helyzetben merülhet fel, amikor két vagy több kisebbségi részvényes *de facto* alapon közösen irányít egy vállalkozást, hanem akkor is, amikor a többségi részvényes nagy mértékben függ egy kisebbségi részvényestől. Ez az eset állhat elő, amikor a közös vállalat gazdaságilag és pénzügyileg a kisebbségi részvényestől függ, vagy amikor csak a kisebbségi részvényesnek van meg a szükséges know-how-ja és jelentős szerepet játszik a közös vállalkozás működésében, míg a többségi részvényes ott csupán pénzügyi befektető ⁽⁷⁶⁾. Ilyen körülmények között a többségi részvényes nem lesz képes arra, hogy saját álláspontját kikényszerítse, de a közös vállalatban szereplő partner képes lehet arra, hogy stratégiai döntéseket megakadályozzon, úgyhogy a folyamatos együttműködés mindkét anyavállalat számára követelmény. Ez egy *de facto* közös irányításhoz vezet, amely erősebb, mint a tisztán *de jure* értékelés, amely szerint a többségi részvényes esetleg egyedüli irányítással rendelkezőnek is minősülhetne.
- (79) Ezek a kritériumok mind az új közös vállalatok létrehozására, mind pedig a kisebbségi részesedéseknek együttesen közös irányítást megalapozó megszerzésére vonatkoznak. A részesedések megszerzése esetén az érdekek egyezősége nagyobb mértékben valószínű, ha a részesedéseket összehangolt fellépéssel szerzik meg. Az összehangolt fellépéssel megvalósuló részesedésszerzés azonban önmagában nem elegendő a *de facto* közös irányítás megállapításához. Általában egy társaság pénzügyi befektetőinek (vagy hitelezőinek) a befektetés megtérülésével kapcsolatos közös érdeke nem képez olyan érdekegyezést, amely *de facto* közös irányítás megvalósításához vezetne.

⁽⁷³⁾ COMP/JV.55. sz. ügy – Hutchison/RCPM/ECT, 2001. július 3.; I. IV/M.553. sz. ügy is – RTL/Veronica/Endemol, 1995. szeptember 20.

⁽⁷⁴⁾ A T-282/02. sz., Cementbouw kontra Bizottság ügyben hozott ítélet, 42., 52., 67. bekezdés [2006.] EBHT II-319.

⁽⁷⁵⁾ COMP/JV.55. sz. ügy – Hutchison/RCPM/ECT, 2001. július 3.; I. IV/M.553. sz. ügy is – RTL/Veronica/Endemol, 1995. szeptember 20.

⁽⁷⁶⁾ IV/M. 967. sz. ügy – KLM/Air UK, 1997. szeptember 22.; COMP/M.4085. sz. ügy – Arcelor/Oyak/Erdemir, 2006. február 13.

- (80) A fentiekben vázoltakhoz hasonló erős közös érdekek hiányában a kisebbségi részvényesek érdekszövetségeinek változtatási lehetősége általában kizárja a közös irányítás feltételezését. Ahol stabil többség a döntéshozatali eljárásban nem áll fenn, és a többség minden egyes alkalommal a kisebbségi részvényesek közötti összefogás különféle lehetséges változataival jön létre, ott nem tételezhető fel, hogy a kisebbségi részvényesek (vagy azok egy bizonyos csoportja) közösen irányítják majd a vállalkozást ⁽⁷⁷⁾. Ilyen összefüggésben nem elegendő, hogy két vagy több, a vállalkozás tőkéjében azonos részesedéssel rendelkező fél megállapodást kössön, amely azonos jogokat és hatásköröket biztosít a felek számára olyankor, amikor a stratégiai vétőjogokat ezek nem érik el. Például egy olyan vállalkozás esetében, ahol a három részvényes mindegyike a részvénytőke egyharmadával rendelkezik, és mindegyikük az Igazgatótanács tagjainak egyharmadát választja meg, a részvényesek közös irányítással nem rendelkeznek, hiszen a döntéseket egyszerű többséggel kell meghozni.

3.4. Egyéb, a közös irányítással kapcsolatos megfontolások

Az anyavállalatok egyenlőtlen szerepe

- (81) A közös irányítás nem összeegyeztethetetlen azzal a ténnyel, hogy az anyavállalatok egyike sajátos tudással és tapasztalattal rendelkezik a közös vállalat üzleti tevékenysége területén. Ilyen esetben lehet, hogy a másik anyavállalat szerény szerepet tölt be, vagy semmilyen szerepet nem játszik a közös vállalat napi szintű vezetésében, mert jelenlétét pénzügyi, hosszú távú stratégiai, márkanévvel kapcsolatos vagy általános szabályozási jellegű megfontolások vezérlik. Mindazonáltal a szavazati jogok vagy a döntéshozatali testületek kinevezési jogainak vagy a stratégiai kérdésekkel kapcsolatos vétőjogok egyenlősége alapján a másik anyavállalat által hozott döntések vitatásának valós lehetőségét mindig fenn kell tartania. Enélkül egyedüli irányítás valósulna meg.

Döntő szavazat

- (82) Ahhoz, hogy a közös irányítás fennálljon, nem szabad, hogy csak egy anyavállalat rendelkezzen döntő szavazattal, mivel ez a döntő szavazattal rendelkező cég egyedüli irányításához vezetne. Közös irányítás fennállhat azonban, amikor ez a döntő szavazat a gyakorlatban korlátozott jelentőséggel és hathatósággal bír. Ilyen eset lehet az, amikor a döntő szavazat csak az egyeztető eljárás szakaszainak és a megegyezésre tett kísérleteknek egész sorát követően, vagy korlátozott területen használható fel, vagy ha a döntő szavazat felhasználása súlyos pénzügyi terhet jelentő eladási opciót vált ki, vagy ha az anyavállalatok kölcsönös függése a döntő szavazat felhasználását valószínűtlenné tenné ⁽⁷⁸⁾.

III. VÁLTOZÁSOK AZ IRÁNYÍTÁS MINŐSÉGÉBEN

- (83) Az összefonódás-ellenőrzési rendelet az egyedüli vagy közös irányítás megszerzéséből eredő műveletekkel foglalkozik, ideértve az irányítás minőségében változásokat eredményező műveleteket. Először is, az irányítás minőségének ilyen, összefonódást eredményező megváltozása akkor merül fel, ha váltás történik az egyedüli és a közös irányítás között. Másodsor, az irányítás minőségének megváltozása az ügylet előtti és utáni közös irányítási forgatókönyvek között merül fel, ha megnő az irányítást gyakorló tulajdonosok száma vagy megváltozik személyük. Nincs azonban változás az irányítás minőségében, ha a változás a negatív egyedüli irányításról a pozitívra történik. Egy ilyen változás sem a negatív irányítást gyakorló tulajdonos indíttatásait nem befolyásolja, sem az irányítási szerkezet jellegét, mivel az irányítást gyakorló tulajdonosnak nem kellett szükségképpen együttműködni a konkrét tulajdonosokkal, amikor a negatív irányításban részesült. Mindenesetre az ugyanazon, irányítást gyakorló tulajdonosok részesedéseinek csupán a szintjében bekövetkező változások, a cégben birtokolt hatásköreik és a cég irányítási struktúrájának megváltozása nélkül nem jelentenek változást az irányítás minőségében, és ezért nem képeznek bejelentésköteles összefonódást.

⁽⁷⁷⁾ IV/IV.12. sz. ügy – Ericsson/Nokia/Psion/Motorola, 1998. december 22.

⁽⁷⁸⁾ COMP/M.2574. sz. ügy – Pirelli/Edizione/Olivetti/Telecom Italia, 2001. szeptember 20.; IV/M.553. sz. ügy – RTL/Veronica/Endemol, 1995. szeptember 20.; IV/M.425. sz. ügy – British Telecom/Banco Santander, 1994. március 28.

- (84) Az irányítás minőségében bekövetkezett ilyen változásokat két kategóriában tárgyaljuk meg: először is, egy vagy több új, irányítást gyakorló tulajdonos belépése, függetlenül attól, hogy meglévő, irányítást gyakorló tulajdonosok helyébe lépnek-e, és másodsor, az irányítást gyakorló tulajdonosok számának csökkenése.

1. Irányítást gyakorló tulajdonosok belépése

- (85) Új irányító tulajdonosok belépése a közös irányítás forgatókönyvéhez vezethet az egyedüliről a közös irányításra való átváltás eredményeként, vagy egy további tulajdonos belépésének vagy egy meglévő tulajdonos lecserélésének eredményeként egy már közös irányítás alatt álló vállalkozásban.
- (86) Az egyedüli irányításról a közös irányítás felé való elmozdulás bejelentésköteles műveletnek tekintendő, mivel ez a közös vállalat irányításának minőségét megváltoztatja. Először is, az irányított vállalkozásba belépő tulajdonos számára új irányítás megszerzése következik be. Másodsor, az irányított vállalkozást csak az új irányítás-szerzés teszi közös vállallattá, ami az összefonódás-ellenőrzési rendelet szerint meghatározó módon megváltoztatja a megmaradó irányító vállalkozás helyzetét is. A jövőben egy vagy több más irányító tulajdonos érdekeit is figyelembe kell vennie, és az új tulajdonossal (tulajdonosokkal) folyamatosan együtt kell működnie. Azelőtt vagy saját maga, egyedül határozta meg az irányított vállalkozás stratégiai magatartását (egyedüli irányítás esetén), vagy nem kényszerült rá, hogy más konkrét tulajdonosok érdekeit figyelembe vegye, és nem kényszerült rá arra, hogy azokkal a tulajdonosokkal folyamatosan együttműködjön.
- (87) Egy új tulajdonos belépése egy közös irányítás alatt álló vállalkozásba – akár a már meglévő, irányító tulajdonosokhoz, kiegészítésként, akár egyikük behelyettesítésére – szintén bejelentésköteles összefonódást képez, bár a vállalkozás a művelet előtt is, az után is közös irányítás alatt áll ⁽⁷⁹⁾. Először is ebben a forgatókönyvben is van egy tulajdonos, amely újonnan szerzett irányítást a közös vállalatban. Másodsor, a közös vállalat irányításának minőségét az összes irányító tulajdonos személye határozza meg. A közös irányítás jellegéből következik, hogy mivel minden részvényes önállóan rendelkezik a stratégiai döntések megakadályozására való joggal, a közösen irányító tulajdonosoknak figyelembe kell venniük mások érdekeit és együtt kell velük működniük a közös vállalat stratégiai magatartásának meghatározása végett ⁽⁸⁰⁾. A közös irányítás jellege ezért nem merül ki számos tulajdonos által gyakorolt blokkolási jogok pusztán matematikai hozzáadásában, hanem azt a közös irányítást végző tulajdonosok összetétele határozza meg. A közös irányítás alatt álló vállalkozás irányítási struktúrájának jellegében bekövetkező, meghatározó változáshoz vezető legnyilvánvalóbb forgatókönyvek egyike az a helyzet, amikor egy közös vállalatban, amelyet közösen irányít a közös vállalat egyik versenytársa és egy pénzügyi befektető, a pénzügyi befektető helyébe egy másik versenytárs lép. Ilyen körülmények között az irányítás struktúrája és a közös vállalat indíttatása teljes mértékben megváltozhat, nemcsak azért, mert egy új irányító tulajdonos lépett be, hanem azért is, mert megváltozott a megmaradó tulajdonos magatartása. Az irányító tulajdonos lecserélése vagy egy új tulajdonos belépése egy közös irányítás alatt álló vállalkozásba ezért az irányítás minőségének megváltozását jelenti ⁽⁸¹⁾.

⁽⁷⁹⁾ L. pl. COMP/M.3440. sz. ügy – ENI/EDP/GdP, 2004. december 9.

⁽⁸⁰⁾ A T-282/02. sz., Cementbouw kontra Bizottság ügyben hozott ítélet, 67. bekezdés [2006.] EBHT II-319.

⁽⁸¹⁾ Általában megjegyzendő, hogy a Bizottság az irányító tulajdonos közvetett lecserélését egy közös irányítás szerinti forgatókönyvben nem tekinti külön összefonódásnak, ha az irányítás megszerzése annak egyik anyavállalata részéről történik meg. A Bizottság a közös vállalat versenyhelyzetében bekövetkező esetleges változásokat az anyavállalata által történt irányításszerzés keretében, összességében értékeli. Ilyen körülmények között a közös vállalat többi irányító tulajdonosa ezért nem lesz az anyavállalattal kapcsolatos összefonódás által érintett vállalkozás.

- (88) Az új tulajdonosok belépése azonban csak akkor eredményez bejelentésköteles összefonódást, ha a művelet nyomán egy vagy több tulajdonos egyedüli vagy közös irányítást szerez. Az új tulajdonosok belépése olyan helyzethez vezethet, amelyben a közös irányítás sem *de jure* alapon, sem *de facto* alapon nem jöhet létre, mivel az új tulajdonos belépése azzal a következménnyel jár, hogy lehetségessé válnak a kisebbségi tulajdonosok közötti másféle összefonódások⁽⁸²⁾.

2. A tulajdonosok számának csökkenése

- (89) Az irányító tulajdonosok számának csökkenése az irányítás minőségének megváltozását jelenti, és ezért összefonódásnak tekintendő, ha egy vagy több irányító tulajdonos kilépése a közösről az egyedüli irányításra való váltást eredményezi. A meghatározó befolyás önálló gyakorlása lényegesen különbözik a közösen gyakorolt befolyástól, mivel az utóbbi esetben a közös irányítást megvalósító tulajdonosoknak figyelembe kell venniük a másik érintett fél vagy a többi érintett fél potenciálisan eltérő érdekeit⁽⁸³⁾.
- (90) Amikor a művelet a közös irányítást végző tulajdonosok számának csökkenését vonja maga után, anélkül, hogy a közös irányításnak az egyedüli irányítással való felváltása megtörténne, az ügyletet általában nem vezet bejelentésköteles összefonódáshoz.

IV. KÖZÖS VÁLLALATOK – A TELJES FELADATKÖR ELLÁTÁSÁNAK FOGALMA

- (91) A 3. cikk (1) bekezdésének b) pontja úgy rendelkezik, hogy egy összefonódás akkor jön létre, amikor egy vagy több vállalkozás egy másik vállalkozás egésze vagy részei felett megszerzi az irányítást. A másik vállalkozás újonnan történt megszerzése több, közösen irányító vállalkozás részéről ezért az összefonódás-ellenőrzési rendelet szerint összefonódást jelent. Mint egy vállalkozás feletti egyedüli irányítás megszerzésének esetében is, a közös irányítás ilyen megszerzése szerkezeti változashoz vezet a piacon, még akkor is, ha a megszerző vállalkozások tervei szerint, a megszerzett vállalkozás az ügyletet követően többé nem tekinthető teljes feladatkört ellátónak (pl. azért, mert a jövőben kizárólag az anyavállalatoknak fog értékesíteni). Ily módon az olyan ügylet, amelyben több vállalkozás harmadik felektől közös irányítást szerez egy másik, a 23. bekezdésben ismertetett kritériumoknak megfelelő vállalkozás vagy annak részei felett, a 3. cikk (1) bekezdésének megfelelően összefonódást képez, amihez a teljes feladatkör ellátásának kritériumát figyelembe venni nem szükséges⁽⁸⁴⁾.
- (92) A 3. cikk (4) bekezdése úgy rendelkezik, hogy egy önálló gazdasági egység összes funkcióját tartósan ellátó közös vállalat létrehozása (az úgynevezett teljes feladatkört ellátó közös vállalat) az összefonódás-ellenőrzési rendelet értelmében összefonódásnak minősül. A teljes feladatkör ellátásának kritériuma ezért az összefonódás-ellenőrzési rendeletnek a felek által létrehozott közös vállalatokra való alkalmazását körvonalazza, tekintet nélkül arra, hogy egy ilyen közös vállalat „zöldmezős műveletként” jön-e létre, vagy a felek eszközökkel járulnak hozzá a korábban egyéni tulajdonukban lévő közös vállalathoz. Ilyen körülmények között a közös vállalatnak ahhoz, hogy összefonódást képezzen, a teljes feladatkör ellátásának kritériumát teljesítenie kell.
- (93) Az a tény, hogy a közös vállalat lehet egy teljes feladatkört ellátó vállalkozás, és ezáltal működési szempontból önálló gazdálkodó, nem jelenti azt, hogy stratégiai döntéseinek meghozatala tekintetében önállósággal rendelkezik. Máskülönben a közös irányítás alatt álló vállalkozás soha nem lenne teljes feladatkört ellátó közös vállalatnak tekinthető, és ezért a 3. cikk (4) bekezdésében rögzített feltétel soha nem lenne teljesíthető⁽⁸⁵⁾. Ezért a teljes feladatkör ellátásának kritériumához elegendő, ha a közös vállalat működési szempontból önálló.

⁽⁸²⁾ IV/JV.12. sz. ügy – Ericsson/Nokia/Psion/Motorola, 1998. december 22.

⁽⁸³⁾ L. IV/M023. sz. ügy – ICI/Tioxide, 1990. november 28.; I. a 139/2004/EK tanácsi rendelet szerinti egyes összefonódások kezelésének egyszerűsített eljárásáról szóló bizottsági közlemény 5. bekezdésének d) pontját is.

⁽⁸⁴⁾ Ezek a megfontolások nem ugyanúgy alkalmazandók a 2. cikk (4) bekezdésére. Míg a 3. cikk (1) és (4) bekezdés értelmezése az összefonódás-ellenőrzési rendelet alkalmazhatóságával kapcsolatos a közös vállalatok vonatkozásában, a 2. cikk (4) bekezdése a közös vállalat érdemi elemzésével kapcsolatos. A „közös vállalat létrehozása, amely a 3. cikkből következően összefonódást alapoz meg”, amint azt a 2. cikk (4) bekezdése írja, magában foglalja a 3. cikk (1) és (4) bekezdései szerinti közös irányítás megszerzését.

⁽⁸⁵⁾ A T-282/02. sz., Cementbouw kontra Bizottság ügyben hozott ítélet, 62. bekezdés [2006.] EBHT II-319.

1. A független piaci működéshez elegendő erőforrások

- (94) A teljes feladatkör ellátásának jellege lényegében azt jelenti, hogy a közös vállalatnak a piacon kell működnie, teljesítve az ugyanazon a piacon általában végzett funkciókat. Ahhoz, hogy ezt megtegye, a közös vállalatnak rendelkeznie kell a napi működését ellátó vezetőséggel és hozzáféréssel kell rendelkeznie az olyan erőforrásokhoz, mint a finanszírozás, személyzet és eszközök (tárgyi és immateriális), annak érdekében, hogy a közös vállalatról szóló megállapodásban előírt üzleti tevékenységeit tartósan folytathassa ⁽⁸⁶⁾. A személyzetet nem kell feltétlenül a közös vállalatnak saját magának alkalmaznia. Ha abban az iparágban, ahol a közös vállalat működik, ez szokásos gyakorlat, elegendő lehet, ha harmadik felek a munkaerővel való ellátást egy működtetési megállapodásban előírják, vagy a munkatársakat egy közvetítő foglalkoztatási ügynökség biztosítja. Elegendő lehet az is, ha a személyzetet az anyavállalatok rendelik ki, ha ez vagy csak a beindítási időszakra történik, vagy ha a közös vállalat az anyavállalatokkal ugyanolyan viszonyban van, mint harmadik felekkel. Az utóbbi esetben követelmény, hogy a közös vállalatnak az anyavállalatokhoz fűződő viszonya az általános kereskedelmi feltételek alapján a szokásos piaci viszonyoknak megfelelően és a közös vállalat szabadon felvehesse saját alkalmazottait vagy szerezzon munkatársakat harmadik feleken keresztül.

2. Az anyavállalatok számára teljesített specifikus funkcion túlmenő tevékenységek

- (95) Egy közös vállalat nem lát el teljes feladatkört, ha csupán egy specifikus funkciót vesz át az anyavállalatok üzleti tevékenységein belül, anélkül hogy saját maga a piachoz hozzáférne vagy ott jelen lenne. Ez a helyzet például az olyan közös vállalatokkal, amelyek a K+F-re vagy a gyártásra szorítkoznak. Az ilyen közös vállalatok anyavállalataik üzleti tevékenységeinek segítői. Ez a helyzet akkor is, amikor a közös vállalat lényegében anyavállalatai termékeinek forgalmazására vagy értékesítésére szorítkozik, és ezért lényegében értékesítési ügynökségként működik. Az a tény azonban, hogy egy közös vállalat felhasználja egy vagy több anyavállalatának forgalmazási hálózatát vagy kirendeltségét, általában nem zárja ki, hogy „teljes hatáskört ellátó” legyen, mindaddig, amíg az anyavállalatok csupán a közös vállalat megbízottjaként járnak el ⁽⁸⁷⁾.
- (96) Ennek a kérdésnek a felmerülésére gyakori példát szolgáltatnak az ingatlantulajdon birtoklásában érintett közös vállalatok, amelyeket jellemzően adózási és más pénzügyi okokból hoznak létre. Mindaddig, amíg a közös vállalat rendeltetése bizonyos ingatlanoknak az anyavállalatok számára történő megszerzésére és/vagy birtoklására korlátozódik és az anyavállalatok által biztosított pénzügyi eszközökön alapul, rendszerint nem tekinthető teljes feladatkört ellátónak, mivel nincs önálló, hosszú távú üzleti tevékenysége a piacon és jellemzően nem rendelkezik a független működéshez szükséges erőforrásokkal sem. Ezt meg kell különböztetni azoktól a közös vállalatoktól, amelyek egy ingatlanportfoliót aktívan kezelnek, és amelyek saját nevükben járnak el a piacon, ami jellemzően a teljes feladatkör ellátására utal ⁽⁸⁸⁾.

3. Az anyavállalatokhoz fűződő értékesítési/ beszerzési kapcsolatok

- (97) Az anyavállalatok erős jelenléte a megelőző és a következő termelési fázisok piacain olyan tényező, amelyet figyelembe kell venni a közös vállalat teljes feladatkört ellátó jellegének értékelésekor, ha ez a jelenlét lényeges eladásokat vagy vásárlásokat eredményez az anyavállalatok és a közös vállalat között. Az

⁽⁸⁶⁾ IV/M.527. sz. ügy – Thomson CSF/Deutsche Aerospace, 1994. december 2. – szellemi tulajdonhoz fűződő jogok, IV/M.560. sz. ügy – EDS/Lufthansa, 1995. május 11. – kiszervezés, IV/M.585. sz. ügy – Voest Alpine Industrieanlagenbau GmbH/Davy International Ltd, 1995. szeptember 7. – közös vállalat joga további szakértelem és személyzet igénylésére anyavállalataitól, IV/M.686. sz. ügy – Nokia/Autoliv, 1996. február 5., közös vállalat, amely az anyavállalattal kötött „szolgáltatási megállapodásait” fel tudja mondani és elköltözik az anyavállalat birtokában lévő telephelyéről, IV/M.791. sz. ügy – British Gas Trading Ltd/Group 4 Utility Services Ltd, 1996. október 7., a közös vállalat tervezett eszközeit lízingtársaságnak adják át és azokat a közös vállalat lízingeli.

⁽⁸⁷⁾ IV/M.102. sz. ügy – TNT/Canada Post és mások, 1991. december 2.

⁽⁸⁸⁾ L. IV/M.929. sz. ügy – DIA/Veba Immobilien/Deutschbau, 1997. június 23.; COMP/M.3325. sz. ügy – Morgan Stanley/Glick/Canary Wharf, 2004. január 23.

a tény, hogy csupán a beindítási időszakban, a közös vállalat csaknem teljes egészében az anyavállalatainak történő értékesítésre és a tőlük történő beszerzésekre támaszkodik, teljes feladatkört ellátó jellegére általában nincs kihatással. Ilyen beindítási időszakra azért lehet szükség, hogy a közös vállalat beindulhasson a piacon. De ennek időszaka általában – a kérdéses piac sajátos feltételeitől függően ⁽⁸⁹⁾ – a hároméves időszakot nem haladja meg.

Értékesítés az anyavállalatoknak

- (98) Amikor a szándékok szerint a közös vállalat anyavállalatoknak tartósan értékesít, a lényegi kérdés az, hogy a közös vállalat – ezektől az eladásoktól függetlenül – ezért hozták-e létre, hogy aktív szerepet játsszon a piacon, és gazdálkodásában önállóan tekinthető-e a működés szempontjából. Ilyen szempontból fontos tényező az anyavállalatainak történő értékesítés viszonylagos aránya a közös vállalat teljes termeléséhez képest. Az egyes egyedi esetek sajátosságai miatt egy konkrét forgalmi hányadot lehetetlen meghatározni, amely különbséget tenne a teljes feladatkört ellátó és egyéb közös vállalatok között. Ha a közös vállalat forgalmának több mint 50 %-át harmadik felekkel bonyolítja le, ez jellemzően a teljes feladatkör ellátására utal. E jelzésszerű küszöbérték alatt eseti elemzésre van szükség a működés önállóságának megállapításához, amihez a közös vállalat és anyavállalatai közötti viszonyoknak valóban kereskedelmi jellegűnek kell lennie. Erre a célra bizonyítani kell, hogy a közös vállalat áruait vagy szolgáltatásait annak a vevőnek szállítja, amelyik a legtöbbre értékeli azokat és a legtöbbet fizet értük, és hogy a közös vállalat anyavállalataival is a szokásos piaci feltételeknek megfelelően, a szokásos kereskedelmi feltételek szerint fog kereskedni ⁽⁹⁰⁾. Ilyen körülmények között, vagyis ha a közös vállalat anyavállalatait ugyanolyan kereskedelmi módon kezeli, mint harmadik feleket, elegendő lehet, ha a közös vállalat várható értékesítésének legalább 20 %-a megy harmadik feleknek. Minél nagyobb azonban a valószínűleg az anyavállalatoknak történő értékesítés aránya, annál nagyobb szükség van világos bizonyítékra a viszont kereskedelmi jellegét illetően.
- (99) Az anyavállalatoknak és a harmadik feleknek történő értékesítés arányának meghatározásához a Bizottság a korábbi mérlegeket és alátámasztott üzleti terveket veszi figyelembe. Különösen olyankor azonban, amikor harmadik felek számára jelentős értékesítés nem látható előre egyértelműen, a Bizottság megállapítását az általános piaci szerkezetre is alapozza. Ez fontos tényező lehet annak értékelésében is, hogy a közös vállalat anyavállalataival a szokásos piaci feltételeknek megfelelő viszonyban lesz-e.
- (100) Ezek a kérdések gyakran merülnek fel a kiszervezési megállapodások tekintetében, amikor a vállalkozás egy szolgáltatóval hoz létre közös vállalatot ⁽⁹¹⁾, amely olyan funkciókat fog ellátni, amelyekkel a vállalkozás korábban házon belül foglalkozott. A KV az ilyen forgatókönyvek esetén teljes feladatkört ellátónak nem tekinthető: szolgáltatásait kizárólag az ügyfélként fellépő vállalkozás számára nyújtja, és szolgáltatásai miatt szüksége van a szolgáltatótól kapott inputra. Az a tény, hogy a közös vállalat üzleti terve gyakran legalábbis nem zárja ki, hogy a közös vállalat nyújthat szolgáltatásokat harmadik feleknek, ezt az értékelést nem módosítja, hiszen a tipikus kiszervezési felállásnál bármely, harmadik személytől származó bevételek valószínűleg mellékesekek maradnak a közös vállalatnak az ügyfélként szereplő vállalkozás számára végzett alapvető tevékenységeihez képest. Ez az általános szabály nem zárja azonban ki azt, hogy vannak kiszervezési esetek, amikor a közös vállalat partnerei, például méretgazdaságossági okokból, jelentős piacrajutás céljával hoznak létre egy közös vállalatot. Ez a közös vállalatot teljes feladatkört ellátóként minősítheti, ha jelentős harmadik személyekhez irányuló értékesítést irányoznak elő, és ha a közös vállalat és anyavállalata közötti kapcsolat valóban kereskedelmi jellegű, és ha a közös vállalat anyavállalataival a szokásos kereskedelmi feltételek szerint kereskedik.

⁽⁸⁹⁾ IV/M.560. sz. ügy – EDS/Lufthansa, 1995. május 11.; IV/M.686. sz. ügy – Nokia/Autoliv, 1996. február 5.; amely szembeállítandó az IV/M.904. sz. ügygel – RSB/Tenex/Fuel Logistics, 1997. április 2. és az IV/M.979. sz. ügygel – Preussag/Voest-Alpine, 1997. október 1. Sajátos eset, amikor egy közös vállalatnak az anyavállalata számára történő értékesítését a közös vállalatét követő termelési fázisban érvényesülő jogi monopólium okozza, l. IV/M.468. sz. ügy – Siemens/Italtel, 1995. február 17., vagy amikor egy anyavállalatnak történő értékesítés melléktermékekből áll, amelyek a közös vállalat számára kis jelentőséggel bírnak, l. IV/M.550. sz. ügy – Union Carbide/Enichem, 1995. március 13.

⁽⁹⁰⁾ IV/M.556. sz. ügy – Zeneca/Vanderhave, 1996. április 9.; IV/M.751. sz. ügy – Bayer/Hüls, 1996. július 3.

⁽⁹¹⁾ Azzal a kérdéssel, hogy egy kiszervezési megállapodás mikor minősül összefonódásnak, ennek a közleménynek a 24. és azt követő bekezdései foglalkoznak.

Beszerezések az anyavállalatoktól

- (101) A közös vállalat által anyavállalataitól eszközölt beszerzésekkel kapcsolatban a közös vállalat teljes feladatkört ellátó jellege különösen akkor kérdéses, ha magának a közös vállalatnak a szintjén az érintett termékekhez vagy szolgáltatásokhoz csak kis értéket adnak hozzá. Egy ilyen helyzetben a közös vállalat inkább egy közös értékesítési ügynökséghez állhat közel.

Kereskedelmi piacok

- (102) Ezzel a helyzettel ellentétben azonban, amikor egy közös vállalat egy kereskedelmi piacon tevékenykedik és ellátja a kereskedelmi társaságnak az ilyen piacon szokásos funkcióit, akkor általában nem segítő értékesítési ügynökség lesz, hanem teljes feladatkört ellátó közös vállalat. Egy kereskedelmi piacot olyan cégek léte jellemzi, amelyek termékek eladására és forgalmazására szakosodnak, anélkül, hogy vertikálisan integrálódnának valahová, miközben vannak olyanok, amelyek integrálódnak, és ahol a kérdéses termékek számára különböző ellátási források állnak rendelkezésre. Emellett sok kereskedelmi piacon követelmény lehet a piaci szereplőkkel szemben, hogy befektessenek bizonyos létesítményekbe, mint például üzlethelyiségekbe, készletekbe, raktárakba, tárolókba, szállítási flottákba, valamint értékesítési és szolgáltatási személyzetbe. Ahhoz, hogy egy vállalkozás egy kereskedelmi piacon teljes feladatkört ellátó közös vállalat legyen, rendelkeznie kell a szükséges létesítményekkel és ellátásának jelentős részét valószínűleg nem csupán anyavállalataitól szerzi meg, hanem más, azokkal versenyző forrásból is ⁽⁹²⁾.

4. Tartós működés

- (103) A közös vállalatnak továbbá tartós működésre kell berendezkednie. Az a tény, hogy az anyavállalatok a fentiekben ismertetett erőforrásokat a közös vállalatra rászánnák, azt mutatja, hogy ez a helyzet áll fenn. Emellett a közös vállalatot létrehozó megállapodások gyakran rendelkeznek bizonyos feltételes eseményekről, például a közös vállalat sikertelenségéről vagy az anyavállalatok közötti alapvető ellentétéről ⁽⁹³⁾. Ez oly módon érhető el, hogy rendelkezéseket építenek be magának a közös vállalatnak az esetleges feloszlására vagy egy vagy több anyavállalatnak a közös vállalatból való kivonulási lehetőségére vonatkozóan. Ez ilyenfajta rendelkezés nem akadályozza annak, hogy a közös vállalatot tartósan működőnek tekintsek. Ugyanez igaz általában akkor, amikor a megállapodás meghatároz egy időszakot a közös vállalat fennállására, amennyiben ez az időszak kellően hosszú ahhoz, hogy az érintett vállalkozások szerkezetében tartós változást eredményezzen ⁽⁹⁴⁾, vagy amennyiben a megállapodás rendelkezik a közös vállalat működésének ezen időszakon túli lehetséges meghosszabbításáról.
- (104) Ezzel szemben a közös vállalat nem tekinthető tartósan működőnek, amikor egy rövid, eleve meghatározott időtartamra hozzák létre. Ilyen eset áll fenn például akkor, amikor a közös vállalatot egy konkrét projekt, például egy erőmű megépítésére hozzák létre, de amint az erőmű elkészül, annak működtetésében már nem vesz részt.
- (105) A közös vállalat nem rendelkezik a tartós működéshez elegendő tevékenységgel egy olyan szakaszban sem, amikor harmadik felek függőben lévő döntései lényegbevágó, alapvető jelentőséggel bírnak a közös vállalat üzleti tevékenységének megkezdéséhez. Csak olyan döntések szerepelnek ezekben a forgatókönyvekben, amelyek a pusztán alakiságokat meghaladják és amelyek kimenete jellemzően bizonytalan. Példaként szolgálhat egy szerződés (pl. közbeszerzési versenytárgyalásokon), engedélyek (pl. a távközlési ágazatban) vagy ingatlanhasználati jogok (pl. olaj- és gázkitermelési jogok) odaítélése. Az ilyen tényezőkre vonatkozó döntés meghozataláig nem tisztázott, hogy a közös vállalat létrejön-e egyáltalán. Ily módon ebben a szakaszban nem tekinthető úgy, hogy a közös vállalat tartósan

⁽⁹²⁾ IV/M.788. sz. ügy – AgrEVO/Marubeni, 1996. szeptember 3.

⁽⁹³⁾ IV/M.891. sz. ügy – Deutsche Bank/Commerzbank/J.M. Voith, 1997. április 23.

⁽⁹⁴⁾ L. COMP/M.2903. sz. ügy – DaimlerChrysler/Deutsche Telekom/JV, 2003. április 30., ahol egy 12 éves időszak elégségesnek minősült; COMP/M.2632. sz. ügy – Deutsche Bahn/ECT International/United Depots/JV, 2002. február 11., ahol a szerződés időtartama 8 év. A COMP/M.3858. sz. ügyben – Lehman Brothers/Starwood/Le Meridien, 2005. július 20., a Bizottság úgy vélte, hogy minimálisan 10-15 éves időszak elégséges, de egy hároméves időszak nem.

gazdálkodási funkciókat lát el, következképpen pedig teljes feladatkört ellátónak nem minősül. Amint azonban a döntést a kérdéses közös vállalat javára meghozták, ez a kritérium teljesül, és összefonódás keletkezik ⁽⁹⁵⁾.

5. Változások a közös vállalat tevékenységeiben

- (106) Az anyavállalatok dönthetnek úgy, hogy a közös vállalat tevékenységeinek körét annak élettartama során kibővítik. Ez új összefonódásnak fog minősülni, amely bejelentési kötelezettséget vonhat maga után, amennyiben ez a kibővítés együtt jár egy másik vállalkozás egészének vagy egy részének az anyavállalatoktól történő megszerzésével, ha az, elszigetelten szemlélve, az e közlemény 23. bekezdésében kifejtett összefonódásnak minősülne ⁽⁹⁶⁾.
- (107) Összefonódás akkor is keletkezhet, ha az anyavállalatok további jelentős eszközöket, szerződéseket, know-how-t vagy más jogokat adnak át a közös vállalatnak és a ezek az eszközök és jogok a közös vállalkozás tevékenységeinek olyan más termékre vagy földrajzi piacokra történő kiterjesztésének alapját vagy lényegét alkotják, amelyek nem képezték az eredeti közös vállalat tárgyát, és ha a közös vállalat az ilyen tevékenységeket teljes feladatkört ellátva végzi. Mivel az eszközök vagy jogok átadása azt mutatja, hogy az anyavállalatok a valódi szereplők a közös vállalat működési területének kibővítése mögött, a közös vállalat tevékenységeinek kibővítése ugyanúgy tehető megfontolás tárgyává, mint egy új közös vállalat létrehozása, a 3. cikk (4) bekezdésének értelmében ⁽⁹⁷⁾.
- (108) Ha egy közös vállalat működési területe kiegészítő eszközök, szerződések, know-how vagy jogok átadása nélkül bővül ki, összefonódás nem keletkezik. A Bizottság azonban értékelheti, hogy egy ilyen kibővítés nem vezet-e az EKSZ 81. cikke szerinti egyeztetéshez és versenykorlátozáshoz.
- (109) Összefonódás akkor keletkezik, ha a meglévő, nem teljes feladatkört ellátó közös vállalat tevékenységében olyan változás történik, amelynek révén a 3. cikk (4) bekezdése értelmében teljes feladatkört ellátó közös vállalat jön létre. Példaként szolgálhatnak a következők: egy közös vállalat szervezeti felépítésének olyan változása, hogy az teljesítse a teljes feladatkör ellátásának kritériumát ⁽⁹⁸⁾, az olyan közös vállalat, amely korábban csak az anyavállalatokat látta el, majd később jelentős tevékenységbe kezd a piacon, vagy a fenti 105. bekezdésben ismertetett forgatókönyvek, amikor a közös vállalat tevékenységét a piacon csak akkor kezdheti meg, ha megkapja a létfontosságú inputot, mint például a közös vállalat számára kiadott engedélyt a távközlési ágazatban. A közös vállalat tevékenységében az ilyen változás gyakran követeli meg tulajdonosainak vagy vezetésének döntését. Amint azt a döntést meghozták, amelynek nyomán a közös vállalat a teljes feladatkör ellátásának kritériumát teljesíti, összefonódás keletkezik.

V. KIVÉTELEK

- (110) A 3. cikk (5) bekezdése három kivételes helyzetet sorol fel, amelyeknél az irányító részesedés megszerzése nem valósítja meg az összefonódást az összefonódás-ellenőrzési rendelet szerint.
- (111) Először is, nem minősül összefonódásnak az értékpapírok megszerzése olyan cégeknél, amelyeknek szokásos tevékenységei között szerepelnek a saját számlára vagy mások számlájára végzett értékpapírügyletek és az értékpapírokkal való kereskedés, ha a megszerzésre az ilyen üzleti tevékenységek keretében kerül sor és ha az értékpapírokat csak ideiglenesen birtokolják (3. cikk (5) bekezdés, a) pont). Ennek a kivételnek az érvényesítéséhez a következő követelményeket kell teljesíteni:

— a megszerző vállalkozásnak hitelintézetnek vagy más pénzügyi intézménynek, vagy biztosítótársaságnak kell lennie, amelyek szokásos tevékenységei a fentiekben szerepelnek,

⁽⁹⁵⁾ A többi, e közlemény jelen fejezetében említett egyéb kritériumoktól függően.

⁽⁹⁶⁾ L. COMP/M.3039. sz. ügy – Soprol/Cérol/Lesieur, 2003. január 30.

⁽⁹⁷⁾ A bejelentést kiváltó esemény ilyen esetben az eszközök, szerződések, know-how és egyéb jogok átadását megalapozó megállapodás vagy más jogi aktus.

⁽⁹⁸⁾ COMP/M.2276. sz. ügy – The Coca-Cola Company/Nestlé/JV, 2001. szeptember 27.

- az értékpapírokat azok továbbértékesítésének céljával kell megszerezni,
 - a megszerző vállalkozás nem gyakorolhatja a szavazati jogokat a célvállalkozás stratégiai üzleti magatartásának meghatározása tekintetében, illetve ezeket a jogokat csak a vállalkozás, a vállalkozás birtokában lévő eszközök vagy az értékpapírok teljes vagy részleges elidegenítésének előkészítése tekintetében gyakorolhatja,
 - a megszerző vállalkozásnak irányító részesedését a megszerzés időpontjától számított egy éven belül el kell idegenítenie, vagyis résztulajdonát ezen az egyéves időszakon belül legalább olyan szintre kell csökkentenie, amely irányítást már nem alapoz meg. Ez az időszak azonban a Bizottság által meghosszabbítható, amikor a megszerző vállalkozás be tudja mutatni, hogy az elidegenítés az egyéves időszakon belül ésszerűen nem volt megvalósítható.
- (112) Másodszor, az irányításban nem történik változás, és ebből adódóan nincs az összefonódás-ellenőrzési rendelet értelmében vett összefonódás, amikor az irányítást egy állami tisztségviselő szerzi meg egy tagállam felszámolással, csődeljárással, fizetéseképtelenséggel, fizetések beszüntetésével, kényszeregyezséggel vagy ehhez hasonló eljárással kapcsolatos jogának megfelelően (3. cikk (5) bekezdés, b) pont),
- (113) Harmadszor, összefonódás nem jön létre, amikor az irányítást egy, a 78/660/EGK tanácsi irányelv⁽⁹⁹⁾ 5. cikkének (3) bekezdése értelmében vett pénzügyi holdingtársaság szerzi meg. A „pénzügyi holdingtársaság” fogalma így azokra a cégekre korlátozódik, amelyek egyetlen célja részesedések megszerzése más vállalkozásokban, anélkül hogy saját maguk közvetlenül vagy közvetve bekapcsolódnának azoknak a vállalkozásoknak a vezetésébe, ami azonban tulajdonosi jogait nem érinti. Az ilyen befektetési társaságokat tovább kell csoportosítani, oly módon, hogy ezeknek a korlátozásoknak a betartása az igazgatási vagy bírói hatóságok által felügyelhető legyen. Az összefonódás-ellenőrzési rendelet ennek a kivételnek az alkalmazásához egy további feltételt is előír: az ilyen cégek szavazati jogait a többi vállalkozásban csak befektetéseik teljes értékének megőrzése érdekében gyakorolhatják, nem pedig annak érdekében, hogy az irányított vállalkozás stratégiai üzleti magatartását közvetlenül vagy közvetve meghatározzák.
- (114) Az összefonódás-ellenőrzési rendelet 3. cikkének (5) bekezdése szerinti kivételek csak nagyon korlátozott körben alkalmazhatók. Először is, e kivételek csak akkor alkalmazhatók, ha az ügylet egyébként saját jogán összefonódásnak minősülne, akkor viszont nem, ha az ügylet egy szélesebb körű, egyedi összeolvadás, olyan körülmények mellett, ahol az irányítás végső megszerzője nem tartozna a 3. cikk (5) bekezdésének rendelkezései alá (ld. pl. a fentebbi 35. bekezdést). Másodszor, a 3. cikk (5) bekezdésének a) és c) pontjai csak az értékpapír-vásárlás útján történő irányításszerzésre vonatkozik, az eszközvásárlásokra nem.
- (115) A kivételek a jellemző felépítésű befektetési alapokra nem vonatkoznak. Célkitűzéseiknek megfelelően ezek az alapok a szavazati jogok gyakorlásában általában nem korlátozzák magukat, hanem döntéseket hoznak tagok kinevezéséről a vállalkozások vezetőségébe és felügyeleti testületeibe vagy akár a vállalkozások szerkezetének átalakításáról. Ez nem lenne összeegyeztethető a 3. cikk (5) bekezdésének mind a), mind c) pontjában foglalt követelménnyel, miszerint a megszerző cégek szavazati jogait a másik vállalkozás versenymagatartásának meghatározása céljából nem gyakorolják⁽¹⁰⁰⁾.
- (116) Felvetődhet az a kérdés, hogy egy vállalkozásnak a fizetéseképtelenségi eljárást megelőzően vagy attól való megmentését célzó művelet összefonódást alapoz-e meg az összefonódás-ellenőrzési rendelet szerint. Egy ilyen megmentési művelet jellemzően magában foglalja a meglévő adósság átforgatását egy új cégbe, amelyen keresztül egy bankszindikátus szerezheti meg az érintett cég felett közös irányítást. Amikor egy

⁽⁹⁹⁾ A Szerződés 54. cikke (3) bekezdésének g) pontja alapján meghatározott jogi formájú társaságok éves beszámolójáról szóló, 1978. július 25-i 78/660/EGK negyedik tanácsi irányelv, HL L 222., 1978.8.14., 11. o., amelyet legutóbb a 2003. június 18-i 2003/51/EK irányelv módosított, HL L 178., 2003.7.17., 16. o. Az irányelv 5. cikkének (3) bekezdése a pénzügyi holdingtársaságokat a következőképpen definiálja: „olyan társaság, amely egyetlen tevékenysége más vállalkozásokban részesedés szerzése, e részesedések kezelése és azok nyereségessé tétele anélkül, hogy e vállalkozások irányításában közvetlenül vagy közvetetten részt venne, a társaságot részvényesként megillető jogok sérelme nélkül. Az e társaság tevékenységére vonatkozó korlátozásoknak olyannak kell lenniük, hogy betartásukat közigazgatási hatóság vagy bíróság ellenőrizhesse.”

⁽¹⁰⁰⁾ IV/M.669. sz. üggy – Charterhouse/Porterbrook, 1995. december 11.

ilyen művelet a közös irányítás kritériumainak megfelel, a fentiekben vázoltak szerint azt általában összefonódásnak tekintik⁽¹⁰¹⁾. Bár a bankok elsődleges szándéka az, hogy az érintett vállalkozás finanszírozásánál szerkezetátalakítást végezzenek el ezt követő továbbértékesítése céljából, a 3. cikk (5) bekezdésének a) pontjában foglalt kivétel általában egy ilyen műveletre nem alkalmazható. A szerkezetátalakítási program – a befektetési alapoknál elmondottakhoz hasonlóan – általában megköveteli, hogy az irányító bankok meghatározzák a megmentett vállalkozás stratégiai üzleti magatartását. Továbbá, általában nem reális javaslat, hogy a megmentett céget üzleti szempontból életképes egységgé alakítsák át és a megengedett egyéves időszakon belül ismét eladják. Mi több, az ennek a célnak az eléréséhez szükséges idő hossza lehet annyira bizonytalan, hogy az elidegenítési időszak meghosszabbítását nehéz lenne megadni.

VI. AZ ÖSSZEFONÓDÁSOKKAL VALÓ FELHAGYÁS

- (117) Egy összefonódás megszűnik létezni és az összefonódás-ellenőrzési rendelet alkalmazhatósága megszűnik, ha az érintett vállalkozások az összefonódással felhagynak.
- (118) E tekintetben az átdolgozott 139/2004 összefonódás-ellenőrzési rendelet új rendelkezést vezetett be a 6. cikk (1) bekezdése c) pontjának 2. mondata szerint a Bizottság által már megindított, az összefonódás-ellenőrzésre vonatkozó eljárások végső döntés nélkül történő lezárásával kapcsolatban. Ez a mondat a következőképpen hangzik: „A 9. cikk sérelme nélkül, az ilyen eljárást a 8. cikk (1)–(4) bekezdésében előírt határozattal zárja le, hacsak az érintett vállalkozások nem bizonyítják a Bizottságnak kielégítő módon, hogy felhagytak az összefonódással.” Az eljárás megindítását megelőzően ilyen követelmények nincsenek.
- (119) Általános elv, hogy a felhagyás bizonyítási követelményeinek meg kell felelniük, jogi formájukat, erősségüket stb. tekintve, az összefonódás bejelentési kötelezettségének megállapításához elegendes eredeti jogügyletnek. Abban az esetben, ha a felek az eredeti jogügyletről az eljárás folyamán áttértek szerződéses kapcsolataik megerősítésére, például egy jogi szempontból kötelező érvényű megállapodás megkötésével az ügylet jóhiszemű szándékok szerinti bejelentését követően, a felhagyás bizonyítási követelményeinek meg kell felelniük a legutóbbi jogügylet jellegének is.
- (120) Ezzel az elvvel összhangban, amennyiben az összefonódás megvalósítása a Bizottság határozatát megelőzően történt, az előző állapot helyreállítását be kell mutatni. A bejelentés egyszerű visszavonása nem minősül elegendő bizonyításnak arra, hogy az összefonódással a 6. cikk (1) bekezdésének c) pontja értelmében már felhagytak. Hasonlóképpen, egy összefonódás kisebb módosításai, amelyek az irányítás megváltozását vagy annak a változtatásnak a jellegét nem befolyásolják, nem tekinthetők az eredeti összefonódással való felhagyásnak⁽¹⁰²⁾.
- Jogi szempontból kötelező érvényű megállapodás: a megállapodás jogi szempontból kötelező érvényű megszüntetésének bizonyítása szükséges, az eredeti megállapodásban előírányzott formában (vagyis általában az összes fél által aláírt okirat). A megállapodás megszüntetésére vagy a bejelentett összefonódás megvalósításának elmaradására vonatkozó szándéknyilvánítások, valamint a felek (egyikének) egyoldalú nyilatkozatai nem tekinthetők elegendőnek⁽¹⁰³⁾.
 - Jóhiszemű szerződéskötési szándék: Az ilyen jóhiszemű szándékot tükröző szándéknyilatkozat vagy egyetértési megállapodás esetén szükség van olyan okiratokra, amelyek bizonyítják, hogy a jóhiszemű szándék alapja megszűnt. Ami a jóhiszemű szándékot jelző lehetséges más formákat illeti, a felhagyásnak a jóhiszemű szándékot érvénytelenítenie kell, és formájában és erősségében meg kell felelnie az eredeti szándéknyilvánításnak.
 - Egy nyilvános ajánlat vagy nyilvános ajánlat szándékának nyilvános bejelentése: a vételi eljárást megszüntető vagy a nyilvános ajánlattétel szándékát visszavonó nyilvános bejelentésre van szükség. Ennek a bejelentésnek formájában és nyilvános hatókörében az eredeti bejelentéssel összehasonlíthatónak kell lennie.

⁽¹⁰¹⁾ IV/M.116. sz. ügy – Kelt/American Express, 1991. augusztus 28.

⁽¹⁰²⁾ E bekezdés nincs kihatással annak értékelésére, hogy a módosítás megköveteli-e kiegészítő tájékoztatás benyújtását a Bizottságnak a 802/2004 rendelet 5. cikke szerint.

⁽¹⁰³⁾ L. COMP/M.4381 – JVC/FIAMI, 2007. május 10., 15. bekezdés, amely esetben csak az egyik fél kívánt véget vetni egy megállapodás végrehajtásának, míg azt a másik fél még mindig kötelező érvényűnek és végrehajtandónak tartotta.

- Megvalósult összefonódások: Abban az esetben, ha az összefonódás a Bizottság határozatát megelőzően megvalósul, a feleknek be kell mutatniuk, hogy az összefonódás megvalósítását megelőző állapotot helyreállították.

(121) A feleknek kell benyújtaniuk az e követelményeknek való megfeleléshez szükséges dokumentációt, a kellő időben.

VII. AZ ÜGYLETEKNEK A BIZOTTSÁG ENGEDÉLYEZŐ HATÁROZATÁT KÖVETŐ VÁLTOZÁSAI

- (122) Egyes esetekben előfordulhat, hogy a felek azt követően, hogy a Bizottság engedélyt az összefonódásra megkapták, az összefonódást nem az előirányzott formában kívánják megvalósítani. Felmerül a kérdés, hogy a Bizottság engedélyező határozata az ügylet megváltozott szerkezetére is érvényes-e.
- (123) Általánosságban, ha az engedélyezett összefonódás megvalósítása előtt az ügylet felépítése a 3. cikk (1) bekezdésének b) pontja alá tartozó irányításszerzésről a 3. cikk (1) bekezdésének a) pontja szerinti összeolvadásra változik – vagy fordítva –, akkor az ügylet felépítésében bekövetkezett változás az összefonódás-ellenőrzési rendelet szerint egy eltérő összefonódásnak minősül, és új bejelentésre van szükség ⁽¹⁰⁴⁾. Az ügylet kisebb módosításai azonban, például a megvalósításra megállapodott idő tekintetében, vagy a részesedések százalékos arányában bekövetkezett kisebb változások, amelyek az irányítás megváltozását vagy a változásnak a jellegét nem befolyásolják, a nyilvános ajánlatok esetében az ajánlati ár megváltozása vagy az ügylet megvalósításához felhasznált vállalati szerkezet változásai, amelyek esetén az ügylet az összefonódás-ellenőrzési rendelet szerinti vonatkozó irányítási állapotra való hatások nélkül valósul meg, úgy tekinthetők, hogy a Bizottság engedélyező határozatának hatálya vonatkozik rájuk.

C. KÖZÖSSÉGI LÉPTÉK

I. KÜSZÖBÉRTÉKEK

- (124) Azt, hogy az összefonódás-ellenőrzési rendelet mely műveletekre alkalmazható, kétszeres tesztvizsgálat dönti el. Az első teszt az, hogy a műveletnek a 3. cikk értelmében összefonódásnak kell lennie. A második az 1. cikkben foglalt forgalmi küszöbértékeket tartalmazza, amelyeket azoknak a műveleteknek a beazonosítására alakítottak ki, amelyek a Közösségre hatást gyakorolnak és „közösségi léptékűnek” tekinthetők. A forgalmat az összefonódás keretében összevont gazdasági erőforrások közelítéseként használják fel és földrajzilag állapítják meg, az erőforrások földrajzi megoszlásának tükrözése érdekében.
- (125) Kétféle küszöbérték szerepel az 1. cikkben annak megállapítására, hogy egy művelet közösségi léptékű-e. Az 1. cikk (2) bekezdése három különböző kritériumot vezet be: A világméretű forgalom küszöbértéke az érintett vállalkozások átfogó méretét hivatott mérni; a közösségi forgalom küszöbértéke azt próbálja meghatározni, hogy az összefonódás jelent-e egy minimális szintű tevékenységet a Közösségben; és a kétharmados szabály a tisztán belföldi ügyleteknek a közösségi joghatóság alóli kizárását célozza.
- (126) A küszöbértékeknek ez a második együttesét, amelyet az 1. cikk (3) bekezdése tartalmaz, azoknak az összefonódásoknak a kezelésére alakították ki, amelyek az 1. cikk (2) bekezdése értelmében a közösségi léptéket nem érik el, de jelentős hatással lennének legalább három tagállamban, ami azokban a tagállamokban a nemzeti versenyjog szerinti többszörös bejelentést eredményezne. E célra az 1. cikk (3) bekezdése alacsonyabb forgalmi küszöbértékeket ír elő, mind világméretekből, mind a Közösség szintjén, valamint előírja az érintett vállalkozások tevékenységének minimális szintjét, együttesen és külön-külön, legalább három tagállamban. Az 1. cikk (2) bekezdéséhez hasonlóan az 1. cikk (3) bekezdése is tartalmazza a kétharmados szabályt, amely az alapvetően belföldi összefonódásokat kizárja ⁽¹⁰⁵⁾.

⁽¹⁰⁴⁾ L. COMP/M.2706. sz. ügy – Carnival Corporation/P&O Princess, 2002. április 11. és COMP/M.3071. sz. ügy – Carnival Corporation/P&O Princess, 2003. február 10. Iyen körülmények között megváltozik a bejelentő felek személye, mivel egy összeolvadás mindkét résztvevőjének bejelentést kell tennie, míg csak az irányítást megszerző félnek kell ezt megtennie. Ha azonban a felek egy célvállalkozás felett az irányítást megszerzik és csak ezt követően döntenek úgy, hogy az újonnan megszerzett leányvállalattal összeolvadnak, ez belső szerkezetátalakításnak minősülne, amely nem eredményezi az irányítás megváltozását, és ezáltal nem tartozik az összefonódás-ellenőrzési rendelet 3. cikkének hatálya alá.

⁽¹⁰⁵⁾ Egy összefonódás továbbá közösségi léptékűnek tekintendő, ha bejelentése a Bizottságnak az összefonódás-ellenőrzési rendelet 4. cikkének (5) bekezdése alapján történik. Ezekkel az esetekkel az összefonódásokkal kapcsolatos esetek bejelentéséről szóló bizottsági közlemény foglalkozik, HL C 56, 2005.3.5., 2. o.

- (127) A küszöbértékeket magukat úgy alakították ki, hogy iránymutatást adjanak a jogalkalmazás számára és ne értékeljék sem az összefonódásban részt vevő felek piaci pozícióit, sem a művelet hatását. Ennek megfelelően a felek tevékenységének összes területéről származó forgalmat, és ily módon az erre szánt erőforrásokat tartalmazzák. A küszöbértékek tisztán mennyiségi, mivel csupán a forgalom kiszámításán alapulnak, a piaci részarány vagy más kritériumok helyett. Azt a célkitűzést követik, hogy egyszerű és objektív mechanizmust biztosítsanak, amely könnyen kezelhető az összeolvadásban részt vevő cégek számára annak érdekében, hogy meghatározzák, vajon ügyletük közösségi léptékű-e és ezáltal bejelentésköteles-e.
- (128) Mivel az 1. cikk megadja a joghatóság megállapításához szükséges számszerű küszöbértékeket, az 5. cikk célja annak kifejtése, hogy a forgalmat miként kell kiszámítani ahhoz, hogy a kapott számok a gazdasági valóságról hű képet adjanak.

II. AZ ÉRINTETT VÁLLALKOZÁS FOGALMA

1. Általános rendelkezések

- (129) A joghatóság meghatározása szempontjából az érintett vállalkozások azok, amelyek az összefonódásban, vagyis egy, a 3. cikk (1) bekezdésében tárgyalt összeolvadásban vagy irányításszerzésben részt vesznek. Ezeknek a vállalkozásoknak az egyéni és összevont forgalma meghatározó lesz annak megállapításában, hogy a küszöbértékeknek megfelelnek-e.
- (130) Miután egy adott ügyletben meghatározták az érintett vállalkozásokat, az 5. cikkben megfogalmazott szabályokkal összhangban meg kell határozni a szereplők forgalmát, ami alapját képezi a joghatóság megállapításának. Az 5. cikk (4) bekezdése állapítja meg a részletes kritériumokat azoknak a vállalkozásoknak a beazonosítására, amelyek forgalma az érintett vállalkozásnak tulajdonítható, az utóbbihoz fűződő közvetlen vagy közvetett kapcsolódások miatt. A jogalkotó szándéka az volt, hogy konkrét szabályokat fektessen le, amelyek együttesen alkalmasak egy „csoport” fogalmának megállapítására az összefonódás-ellenőrzési rendeletben szereplő forgalmi küszöbértékek céljára. A „csoport” kifejezést a következő szakaszok kizárólag az érintett vállalkozáshoz fűződő kapcsolataik révén az összefonódás-ellenőrzési rendelet 5. cikkének (4) bekezdésében foglalt egy vagy több albekezdés feltételeibe beleillő vállalkozások együtteseire használják.
- (131) Fontos, hogy egy eljárásban adott esetben érintett különböző vállalkozásokra történő utalás során ne tévesszék össze az „érintett vállalkozások” 1. és 5. cikkben használt fogalmát az összefonódás-ellenőrzési rendeletben másutt, és a vállalkozások közötti összefonódások ellenőrzéséről szóló 139/2004/EK tanácsi rendelet végrehajtásáról szóló, 2004. április 7-i 802/2004/EK bizottsági rendeletben (a továbbiakban: „végrehajtási rendelet”) ⁽¹⁰⁶⁾ használt fogalmakkal, amelyek egy eljárásban adott esetben érintett vállalkozásokra utalnak. Ez a terminológia a bejelentő felekre, az egyéb érintett felekre, harmadik felekre vagy pénzbírságokkal és kényszerítő bírságokkal sújtható felekre vonatkozik, amelyeknek a meghatározása jogaikkal és kötelezettségeikkel együtt a végrehajtási rendelet IV. fejezetében található.

2. Összeolvadások

- (132) Az összeolvadásban résztvevő vállalkozások mindegyike érintett vállalkozásnak minősül.

3. Az irányítás megszerzése

- (133) A fennmaradó esetekben az „irányítás megszerzése” fogalom határozza meg, melyek az érintett vállalkozások. Az irányítás megszerzésének oldalán egy vagy több vállalkozás szerezhetheti meg az egyedüli vagy közös irányítást. A megszerzett irányítás oldalán egy vagy több vállalkozás szerepelhet, teljes egészében vagy egyes részeivel. A főszabály értelmében e vállalkozások mindegyike az összefonódás-ellenőrzési rendelet értelmében érintett vállalkozásnak minősül.

Egyedüli irányítás megszerzése

- (134) Az egész vállalkozás fölötti egyedüli irányítás megszerzése az irányítás megszerzésének legközvetlenebb módja. Az érintett vállalkozások a megszerző vállalkozás és a célvállalkozás lesznek.

⁽¹⁰⁶⁾ HL L 133, 2004. április 30., 1. o.

- (135) Amennyiben egy csoport valamelyik leányvállalatán keresztül vásárolja meg a célvállalkozást, a forgalom kiszámításánál érintett vállalkozásnak a célvállalkozás és a megszerző leányvállalat minősül, feltéve hogy ez utóbbi nem csupán a megszerzés eszköze. Annak ellenére azonban, hogy a forgalom kiszámításánál általában a leányvállalat az érintett vállalkozás, a küszöbértékek kiszámításába minden olyan vállalkozás forgalmát bele kell venni, amelyhez az érintett vállalkozás az 5. cikk (4) bekezdésében meghatározott kapcsolódásokkal rendelkezik. E tekintetben a csoport egyetlen gazdasági egységnek tekintendő, és az ugyanazon csoporthoz tartozó különböző cégek az összefonódás-ellenőrzési rendelet szerinti jogalkalmazásban különböző érintett vállalkozásoknak nem tekinthetők. A tényleges bejelentést megteheti az érintett leányvállalat vagy annak anyavállalata.

Egy vállalkozás részeinek megszerzése és időben elosztott műveletek – 5. cikk (2) bekezdés

- (136) Az összefonódás-ellenőrzési rendelet 5. cikke (2) bekezdésének első albekezdése rendelkezik arról, hogy amikor a művelet egy vagy több vállalkozás különböző részeinek megszerzését érinti, az eladó vonatkozásában csak azokat a részeket veszik figyelembe, amelyek az ügylet tárgyát képezik. Az ügylet lehetséges hatása a piacra csak az ügylet tárgyát képező gazdasági és pénzügyi erőforrásoknak a részesedésszerző személy erőforrásaival való összekapcsolásától függ, nem pedig az eladó megmaradó üzleti vállalkozásától. Ebben az esetben az érintett vállalkozások a megszerző személy(ek) és a célvállalkozás megvásárolt része(i), de az eladó megmaradó üzletrészeit figyelmen kívül hagyják.
- (137) Az 5. cikk (2) bekezdésének második albekezdése tartalmaz egy sajátos rendelkezést az időben elosztott vagy egymást követően megvalósuló ügyletekre. Az ugyanazon feleket érintő előző összefonódások (két éven belül) a legfrissebb ügylettel együtt – ha az összefonódást képez – (újból) bejelentendők, ha egy vagy több ügyletnél elszigetelten vagy halmozottan a küszöbértékeket elérik. Ebben az esetben az érintett vállalkozások a megszerző személy(ek) és a célvállalkozás megvásárolt része(i) együttesen.

Közös irányítás felváltása egyedüli irányítással

- (138) Ha az irányítás megszerzése a közös irányítás egyedüli irányítással történő felváltása révén történik, általában az egyik résztulajdonos szerzi meg a másik (a többi) résztulajdonos korábbi részesedését. Ebben a helyzetben az érintett vállalkozások a részesedésszerző tulajdonos és a közös vállalat. Az összes más eladóhoz hasonlóan a „kilépő” részvényes nem minősül érintett vállalkozásnak ⁽¹⁰⁷⁾.

Közös irányítás megszerzése

- (139) Egy újonnan alapított vállalkozás közös irányításának megszerzése esetén érintett vállalkozásnak minősül az újonnan alapított közös vállalat felett irányításhoz jutott vállalkozások mindegyike (az újonnan alapított vállalkozás, miután még nem létezik, nem tekinthető érintett vállalkozásnak, mi több, egyelőre saját forgalommal még nem rendelkezik). Ugyanez a szabály érvényesül, amikor egy vállalkozás egy már létező leányvállalattal vagy (korábban egyedüli irányítása alatt álló) üzleti tevékenységgel járul hozzá az újonnan létrehozott közös vállalathoz. Ilyen körülmények között a közös irányítást végző vállalkozások mindegyike érintett vállalkozás, míg a közös vállalathoz való hozzájárulást jelentő cég vagy üzleti tevékenység nem tekinthető érintett vállalkozásnak, és forgalma az eredeti anyavállalat forgalmának része.
- (140) Más a helyzet, ha a vállalkozások újonnan szerzik meg a közös irányítást egy már korábban meglévő vállalkozásban vagy üzleti tevékenységben. Érintett vállalkozás egyfelől a közös irányítást megszerző mindegyik vállalkozás, másfelől pedig a már korábban is létező vállalkozás vagy üzleti tevékenység.
- (141) Egy cég megszerzése azzal a céllal, hogy – amint azt a 31. bekezdés kifejti – eszközeit azonnal felosszák, többnyire nem a teljes célvállalkozás feletti közös irányítás megszerzésének minősül, hanem a célvállalkozás vonatkozó részeit végül is megszerző személyek által egyenként megvalósított egyedüli irányítás megszerzésének. Az egyedüli irányítás megszerzésével kapcsolatos megfontolásoknak megfelelően a részesedésszerző vállalkozások és az egyes ügyletekben megszerzett részek az érintett vállalkozások.

⁽¹⁰⁷⁾ IV/M.023. sz. üg. – ICI/Tioxide, 1990. november 28.

Az irányító tulajdonosok változásai egy meglévő közös vállalat közös irányításának eseteiben

- (142) Bejelentésköteles összefonódás a fentieknek megfelelően akkor keletkezhet, amikor egy közös irányítási szerkezetben változás következik be az irányítás minőségében új irányító tulajdonosok belépése miatt, függetlenül attól, hogy azok meglévő irányító tulajdonosokat váltanak-e fel, vagy sem.
- (143) Abban az esetben, amikor egy vagy több tulajdonos megszerzi az irányítást, akár belépéssel, akár egy vagy több tulajdonos helyébe lépve, amikor mind a művelet előtt, mind azután közös irányítás van, az érintett vállalkozások a közös irányítást gyakorló tulajdonosok (mind a meglévők, mind az újak) és maga a közös vállalat ⁽¹⁰⁸⁾. Egyfelől, egy meglévő cég közös irányításának megszerzéséhez hasonlóan, maga a közös vállalat érintett vállalkozásnak tekinthető, mivel az egy már korábban meglévő vállalkozás. Másfelől, a fentiekben kifejtettek szerint, egy új tulajdonos belépése nemcsak új irányításszerzés már önmagában is, de az irányítás minőségének megváltozásához vezet a megmaradó irányító tulajdonosok számára, mivel a közös vállalat irányításának minőségét az összes irányító tulajdonos személye és összetétele, ezáltal pedig a közöttük lévő kapcsolat határozza meg. Továbbá az összefonódás-ellenőrzési rendelet a közös vállalatot úgy tekinti, mint az anyavállalatok gazdasági erőforrásainak összekapcsolását, a közös vállallattal együtt, ha annak már van forgalma a piacon. Ezek miatt az okok miatt, az újonnan belépő irányító tulajdonosok érintett vállalkozások, a megmaradó irányító tulajdonosok mellett. Az irányítás minőségében bekövetkezett változás miatt mindegyiküket úgy kell tekinteni, hogy az irányítás megszerzésére vállalkoznak.
- (144) Mivel az összefonódás-ellenőrzési rendelet 4. cikke (2) bekezdésének első mondata előírja, hogy a közös irányítás megszerzését a közös irányítást megszerző vállalkozás oknak közösen kell bejelenteniük, elvben a meglévő és új tulajdonosoknak a közös irányítás forгатókönyveiben bekövetkezett ilyen változásokból keletkező összefonódásokat közösen kell bejelenteniük.

Irányítás megszerzése közös vállallattal

- (145) Azokban az ügyletekben, ahol egy közös vállalat szerzi meg az irányítást egy másik vállalkozás fölött, felmerül a kérdés, hogy a közös vállalat érintett vállalkozásnak tekintendő-e (amelynek a forgalmába beletartozik anyavállalatainak forgalma), vagy minden egyes anyavállalata egyedileg érintett vállalkozásnak minősül. Ez a kérdés jogalkalmazási célokra döntő jelentőségű lehet ⁽¹⁰⁹⁾. Mivel az érintett vállalkozás elvben a közös vállalat, mint az irányításszerzés közvetlen résztvevője, lehetnek olyan körülmények, amikor a cégek „üres” cégeket hoznak létre, és az anyavállalatok egyenként érintett vállalkozásoknak minősülnek. Az ilyen helyzetekben a Bizottság a művelet valós gazdasági tartalma alapján határozza meg, hogy melyek az érintett vállalkozások.
- (146) Amikor a részesedésszerzést egy teljes feladatkört ellátó közös vállalat valósítja meg, amely a fent meghatározott vonásokkal rendelkezik és már ugyanazon a piacon működik, akkor a Bizottság általában magát a közös vállalatot és a célvállalkozást fogja érintett vállalkozásoknak tekinteni (nem pedig a közös vállalat anyavállalatait).

⁽¹⁰⁸⁾ L. IV/M.376. sz. ügy – Synthomer/Yule Catto, 1993. október 22.

⁽¹⁰⁹⁾ Tétélezzük fel a keletkező forгатókönyvet: A célvállalkozás közösségi összforгалma kisebb mint 250 millió EUR, és a megszerző felek két (vagy több) vállalkozás, mindegyik 250 millió EUR fölötti közösségi forгалommal. Amennyiben a céltársaságot a két felvásárló vállalkozás által létrehozott „üres cég” vásárolja fel, csak egy vállalkozás (a „üres cég”) rendelkezik 250 millió EUR fölötti forгалommal, ily módon a Közösség joghatóságára vonatkozó halmozott küszöbfeltételek nem teljesülnek (legalább két olyan vállalkozásra van szükség, amelyeknek a közösségi forгалma egyenként meghaladja a 250 millió EUR küszöbértéket). Ezzel szemben amennyiben a részesedésszerzők az „üres cég” létrehozása helyett saját maguk szerzik meg a célvállalkozást, a küszöbre vonatkozó feltételek teljesülnek, és erre az ügyletre az összefonódás-ellenőrzési rendeletet alkalmazni kell. Ugyanezek a megfontolások vonatkoznak az 1. cikk (3) bekezdésében említett nemzeti forгалmi küszöbértékekre.

- (147) Ellenkező esetben, amennyiben a közös vállalat pusztán az anyavállalatok felvásárlási eszközeinek tekinthető, a Bizottság nem a közös vállalatot, hanem az anyavállalatok mindegyikét és a célvállalkozást tekinti érintett vállalkozásnak. Ez következik be többek között akkor, amikor a közös vállalatot kifejezetten a célvállalkozás megszerzése céljából hozzák létre, amikor a közös vállalat még nem kezdte meg működését, amikor egy meglévő közös vállalat nem rendelkezik jogi személyiséggel vagy nem teljes feladatkört ellátó jellegű közös vállalat – ahogyan arról a fentiekben szó volt -, vagy amikor a közös vállalat vállalkozások társulása. Ugyanez vonatkozik továbbá arra az esetre, ahol bizonyos elemek azt bizonyítják, hogy a művelet mögött valójában az anyavállalatok állnak. Ilyen elem lehet az anyavállalatok túlzott közreműködése a művelet kezdeményezésében, szervezésében és finanszírozásában. Ezekben az esetekben az anyavállalatok minősülnek érintett vállalkozásoknak.

Közös vállalatok szétbontása és az eszközök cseréje

- (148) Amikor két (vagy több) vállalkozás egy közös vállalatot szétbont és (az üzleti tevékenységeket képező) eszközeit egymás között megosztja, akkor ez általában egy irányításszerzésnél többnek minősül, amint azt a fenti 41. bekezdés kifejti. Például A és B vállalkozások közös vállalatot hoznak létre, majd később felosztják azt, mégpedig egy új eszköz-konfigurációval. A közös vállalat szétbontása a közös vállalat összes eszköze feletti közös irányítás megváltozását vonja maga után, a megosztott eszközök feletti egyedüli irányítássá, az egyes megszerző vállalkozások részéről ⁽¹¹⁰⁾.
- (149) Minden egyes felosztási műveletnél, valamint az egyedüli irányítás megszerzésével kapcsolatos megfontolásoknak megfelelően egyfelől a részesedésszerző fél, másfelől a vállalkozás által megszerzendő eszközök az érintett vállalkozások.
- (150) A felosztási forgatókönyvhöz hasonlít az a helyzet, amikor két (vagy több) cég eszközöket cserélnek el, amelyek mindkét oldalon üzleti tevékenységet jelentenek. Ebben az esetben minden irányításszerzés az egyedüli irányítás önálló megszerzésének tekintendő. Az érintett vállalkozások minden egyes ügyletnél a megszerző cégek és a megszerzett vállalkozások vagy eszközök.

Irányítás megszerzése természetes személyek által

- (151) Az összefonódás-ellenőrzési rendelet értelmében az irányítást természetes személyek is megszerezhetik, amennyiben azok a személyek saját maguk további gazdasági tevékenységeket folytatnak (és ezért saját jogon gazdasági vállalkozásokként vannak besorolva) vagy ha egy vagy több másik gazdasági vállalkozást irányítanak. Egy ilyen helyzetben az érintett vállalkozások a célvállalkozás és az egyedüli megszerző személy (és az illető személy által irányított vállalkozás (vállalkozások) forgalmát a számítás során az illető személy forgalmaként kell figyelembe venni, amennyiben az 5. cikk (4) bekezdésének feltételei teljesülnek) ⁽¹¹¹⁾.
- (152) Egy vállalkozás feletti irányítás megszerzése annak vezetői által szintén természetes személyek által történő megszerzés, és a fenti 151. bekezdés is vonatkozik rá. Előfordulhat azonban, hogy a vállalkozás vezetése egy közbeiktatott vállalkozáson keresztül egyesítheti érdekeit, ily módon egységesen léphet fel és megkönnyítheti a döntési mechanizmus működését. Az ilyen eszközként létrehozott vállalkozás lehet érintett vállalkozás, ez azonban nem szükségszerű. A 145-147. bekezdésekben nyújtott, a közös vállalat megszerzésével kapcsolatos általános útmutatás itt is alkalmazható.

⁽¹¹⁰⁾ L. a COMP/M.3293. sz. – Shell/BEB és COMP/M.3294. sz. – ExxonMobil/BEB, 2003. november 20.; IV/M.197. sz. – Solvay/Laporte, 1992. április 30. párhuzamos ügyeket.

⁽¹¹¹⁾ L. IV/M.082. sz. ügy – Asko/Jacobs/Adia, 1991. május 16., ahol egy más gazdasági tevékenységeket végző magánszemély közös irányítást szerzett egy vállalkozásban, és érintett vállalkozásnak minősült.

Irányítás megszerzése állami tulajdonban levő vállalkozás által

- (153) A fentiekben leírtak szerint két, ugyanazon állam (vagy ugyanazon közjogi testület) tulajdonában lévő vállalkozás között létrejövő összeolvadás vagy irányításszerzés összefonódást jelenthet, ha a vállalkozások korábban különböző, önálló döntési hatáskörrel rendelkező gazdasági egységek részét képezték. Ha ez a helyzet, akkor mindkettő érintett vállalkozásnak minősül, annak ellenére, hogy mindkettő ugyanannak az államnak a tulajdonában van ⁽¹¹²⁾.

III. A JOGHATÓSÁG MEGÁLLAPÍTÁSÁNAK IDŐPONTJA

- (154) A Bizottság joghatóságának megállapítására vonatkozó jogi helyzet az átdolgozott összefonódás-ellenőrzési rendelet szerint megváltozott. A korábbi összefonódás-ellenőrzési rendelet szerint a vonatkoztatási időpont az összefonódás-ellenőrzési rendelet 4. cikkének (1) bekezdése értelmében fennálló bejelentési kötelezettséget keletkeztető esemény – nevezetesen a megállapodás létrejötte, a nyilvános ajánlat bejelentése vagy az irányítást megalapozó részesedés megszerzése – volt, de legkésőbb a felek bejelentési kötelezettségének időpontja (vagyis egy héttel a bejelentést keletkeztető eseményt követően) ⁽¹¹³⁾.
- (155) Az átdolgozott összefonódás-ellenőrzési rendelet szerint többé nincs olyan kötelezettség a felek számára, hogy egy bizonyos időkereten belül bejelentést tegyenek (feltéve hogy a felek a tervezett összefonódást a bejelentés előtt nem valósítják meg). Ráadásul, a 4. cikk (1) bekezdésének második albekezdése szerint az érintett vállalkozások az ügyletet már jóhiszemű szerződés-kötési szándékuk alapján, vagy nyilvános ajánlat esetén az ajánlattételi szándék nyilvános közzétételekor bejelenthetik. Legkésőbb a bejelentés időpontjában a Bizottságnak – valamint a nemzeti versenyhatóságoknak – meg kell tudniuk állapítani saját joghatóságukat. Az összefonódás-ellenőrzési rendelet 4. cikke (1) bekezdésének 1. albekezdése úgy rendelkezik, hogy az összefonódásokat a megállapodás megkötését, a nyilvános ajánlat közzétételét, vagy az irányítást megalapozó részesedés megszerzését követően kell bejelenteni. Ezeknek az eseményeknek az időpontjai ezért meghatározóak az átdolgozott összefonódás-ellenőrzési rendelet szerint a joghatóság megállapításánál a vonatkoztatási időpont meghatározásához, ha a bejelentésre, jóhiszemű szándék vagy bejelentett szándék alapján, az ilyen események előtt nem kerül sor ⁽¹¹⁴⁾.
- (156) Összefonódásnál a Közösség joghatóságának megállapításához a vonatkoztatási időpont ezért a jogi szempontból kötelező érvényű megállapodás megkötésének, a nyilvános ajánlat bejelentésének vagy az irányító részesedés megszerzésének időpontja, vagy az első bejelentés időpontja, attól függően, hogy melyik időpont van korábban ⁽¹¹⁵⁾. Ami bejelentés időpontját illeti, a Bizottságnak vagy egy tagállami hatóságnak történt bejelentés számít. A vonatkoztatási időpontot különösen annál a kérdésnél kell figyelembe venni, hogy a vonatkozó mérleg által lefedett időszak után, de a vonatkoztatási időpont előtt bekövetkezett összefonódások vagy vagyon-elidegenítések megkövetelnek-e átdolgozásokat ezekben a beszámolókbán a 176., 177. bekezdésekben megállapított elvek szerint.

IV. FORGALOM

1. A forgalom fogalma

- (157) A forgalom fogalma, amint azt az összefonódás-ellenőrzési rendelet 5. cikke használja, „termékek értékesítéséből és szolgáltatások nyújtásából származó összeg”-et foglalja magában. Ezek az összegek a társasági mérlegekben általában az „árbevétel” rovatban jelennek meg. A termékek esetében a forgalom nehézség nélkül – nevezetesen minden, a tulajdon átadását magában foglaló kereskedelmi jogügylet beazonosításával – meghatározható.

⁽¹¹²⁾ L. az összefonódás-ellenőrzési rendelet 22. preambulumbekkezdése, amely közvetlenül kapcsolatos egy állami tulajdonban lévő érintett vállalkozás forgalmának kiszámításával az 5. cikk (4) bekezdésével összefüggésben.

⁽¹¹³⁾ L. COMP/M.1741. sz. ügy – MCI Worldcom/Sprint, 2000. június 28.

⁽¹¹⁴⁾ Az alternatív lehetőség, miszerint a forgalmat az utolsó olyan időpontban kell meghatározni, amikor a vonatkozó felek a bejelentést kötelesek megtenni (a „kiváltó esemény” után hét nappal az összefonódás-ellenőrzési rendelet szerint), nem tartható az átdolgozott összefonódás-ellenőrzési rendelet szerint, mert a bejelentésre nincs határidő.

⁽¹¹⁵⁾ L. még az AG Kokott véleményét a C-202/02. sz., Cementbouw kontra Bizottság ügyben, 2007. április 26., 46. bekezdés (még nem tették közzé). Csak az átdolgozott összefonódás-ellenőrzési rendelet nyújt arra lehetőséget, hogy az első bejelentést figyelembe vegyék, ha az korábbi, mint a jogi szempontból kötelező érvényű megállapodás megkötése, a nyilvános vételi ajánlat bejelentése vagy az irányító részesedés megszerzése, l. a vélemény 35. lábjegyzetét.

- (158) A szolgáltatások esetében a forgalom kiszámítása általában nem különbözik a termékek esetében használt módszertől: a Bizottság az értékesítés teljes összegét veszi figyelembe. A szolgáltatások nyújtásából származó összegek kiszámítása azonban összetettebb lehet, mivel ez függ attól, hogy pontosan milyen szolgáltatást nyújtottak és milyen mögöttes jogi és gazdasági megállapodások vannak a kérdéses ágazatban. Amikor egy vállalkozás a teljes szolgáltatást közvetlenül az ügyfélnek nyújtja, az érintett vállalkozás forgalma az előző pénzügyi évben nyújtott szolgáltatások értékesítésének teljes összegéből áll.
- (159) Más területeken lehet, hogy ezt az általános elvet hozzá kell igazítani a nyújtott szolgáltatás konkrét feltételeihez. Bizonyos tevékenységi ágazatokban (mint az üdülési csomagok és a reklám), a szolgáltatás értékesíthető közvetítőkön keresztül ⁽¹¹⁶⁾. Még akkor is, ha a közvetítő a végső ügyfélnek a teljes összeget számlázza, a közvetítőként szereplő vállalkozás forgalma kizárólag a jutalék összegéből áll. Az üdülési csomagok esetében a végső ügyfelek által fizetett teljes összeget ekkor az utazásszervezőhöz kell felosztani, amely az utazási irodát forgalmazási hálózatként használja. A reklám esetében csak a kapott összegeket veszik figyelembe (a jutalék nélkül) a TV-csatorna vagy a folyóirat forgalmaként, mivel a médiaügynökségek, mint közvetítők, nem képezik a reklámfelület eladóinak forgalmazási csatornáját, hanem azokat az ügyfelek választják ki, vagyis azok a vállalkozások, amelyek reklámokat akarnak elhelyezni.
- (160) Az említett példák azt mutatják, hogy a szolgáltatás sokfélesége miatt számos különböző helyzet alakulhat ki, és a mögöttes jogi és gazdasági kapcsolatokat gondosan kell elemezni. Hasonlóképpen a forgalom kiszámításánál sajátos helyzetek adódhatnak a hitelezés, a pénzügyi szolgáltatás és a biztosítás területén. Ezekkel a kérdésekkel a VI. szakasz foglalkozik.

2. Szokásos tevékenységek

- (161) Az 5. cikk (1) bekezdése előírja, hogy a forgalom kiszámításába beveendő összegeknek az érintett vállalkozások „szokásos tevékenységeinek” kell megfelelniük. Ez az a forgalom, amelyet a rendes üzletvitel során érnek el, termékek értékesítésével és szolgáltatások nyújtásával. Általában nem tartalmazza azokat az elemeket, amelyek a cég mérlegében a „pénzügyi bevételek” vagy „rendkívüli bevételek” címszó alatt jelennek meg. Ilyen rendkívüli bevétel üzleti tevékenységek vagy tárgyi eszközök értékesítéséből származhat. Nem biztos azonban, hogy a cég mérlege a szokásos tevékenységekből származó bevételeket az összefonódás-ellenőrzési rendelet által a forgalom kiszámítására megkövetelt módon ismerteti. Egyes esetekben a mérlegekben szereplő tételeket az összefonódás-ellenőrzési rendelet követelményeihez hozzá kell igazítani ⁽¹¹⁷⁾.
- (162) A bevételek nem szükségképpen a termékek vagy szolgáltatások ügyfelétől származnak. A közjogi testületek által vállalkozásoknak juttatott támogatás tekintetében, minden támogatást szerepeltetni kell a forgalom kiszámításában, ha maga a vállalkozás a támogatás címzettje, és ha a támogatás a vállalkozás által végzett termékértékesítéshez vagy szolgáltatásnyújtáshoz közvetlenül kapcsolódik. A támogatás ezért a vállalkozás termékértékesítésből vagy szolgáltatásnyújtásból származó, az ügyfél által fizetett áron felüli jövedelme ⁽¹¹⁸⁾.
- (163) Sajátos kérdések merülnek fel egy korábban csak belső bevételekkel rendelkező üzleti egység forgalmának kiszámítása kapcsán. Ez különösen azokra az ügyletekre érvényes, amelyek szolgáltatások kiszervezését foglalják magukban, egy üzleti egység átadásával. Ha egy ilyen ügylet az e közlemény 25. és azt követő bekezdéseiben vázolt megfontolások alapján összefonódást képez, a Bizottság gyakorlata az, hogy a forgalmat általában a korábbi belső forgalom vagy nyilvánosan jegyzett árak alapján – ha vannak

⁽¹¹⁶⁾ Egy vállalkozás általában nem jár el közvetítőként, ha tulajdonátadással járó kereskedelmi aktus keretében értékesít termékeket, a T-417/05. sz. ügyben hozott ítélet, Endesa kontra Bizottság, 213. bekezdés [2006] EBHT II-2533).

⁽¹¹⁷⁾ A IV/M.126. sz. ügyben – Accor/Wagons-Lits, 1992. április 28., a Bizottság úgy döntött, hogy figyelembe vesz bizonyos, gépkocsi-kölcsönzésből származó jövedelmeket, szokásos tevékenységből származó bevételként, annak ellenére, hogy azok a Wagons-Lits eredménykimutatásában „egyéb működési bevételek” címen szerepeltek.

⁽¹¹⁸⁾ L. IV/M.156. sz. ügy – Cereol/Continentale Italiana, 1991. november 27. Ebben az ügyben a Bizottság a Közösségtől kapott támogatást a forgalom kiszámításából kihagyta, mivel a támogatás nem az összeolvadásban érintett, a magvak kisajtolására szakosodott egyik vállalkozás által gyártott termékek értékesítésének támogatását, hanem a nyersanyagokat (magvakat) előállító termelők támogatását célozta.

ilyenek (pl. az olajiparban) – kell kiszámítani. Amikor a korábban belső forgalom a jelek szerint nem felel meg a kérdéses tevékenységek piaci értékelésének (és ily módon a várható jövőbeli forgalomnak a piacon), a korábbi anyavállalattal kötött megállapodás alapján esedékes, előrejelzett bevételek jó közelítést adhatnak.

3. „Nettó” forgalom

- (164) A figyelembe veendő forgalom a rendeletben meghatározott számos összetevő levonása után kapott „nettó” forgalom. A cél a forgalmat oly módon korrigálni, hogy tükrözze a vállalkozás valós gazdasági erejét.

3.1 Engedmények és adók levonása

- (165) Az 5. cikk (1) bekezdése előírja „az árengedmények és a hozzáadottérték-adó, valamint a forgalomhoz közvetlenül kapcsolódó egyéb adók” levonását. „Az árengedmények” az összes, a vállalkozások által ügyfeleknek adott és az értékesítés összegére közvetlen befolyást gyakorló árengedményt vagy árcsökkentést jelentik.
- (166) Ami az adók levonását illeti, az összefonódás-ellenőrzési rendelet a hozzáadottérték-adóra és „a forgalomhoz közvetlenül kapcsolódó egyéb adókra” utal. A „forgalomhoz közvetlenül kapcsolódó egyéb adók” fogalma a forgalomhoz kapcsolódó közvetett adózásra vonatkozik; ilyenek például az alkoholtartalmú italokra vagy a cigarettára kivetett adók.

3.2 A „belső” forgalom kezelése

- (167) Az 5. cikk (1) bekezdésének első albekezdése kimondja, hogy „egy érintett vállalkozás teljes forgalma nem tartalmazza a (4) bekezdésben említett vállalkozások bármelyike közötti termékértékesítést vagy szolgáltatásnyújtást”, vagyis azét a csoportét, amelyhez az érintett vállalkozás tartozik. A cél a csoporton belüli üzleti kapcsolatok bevételeinek kizárása, hogy minden egyes egység valós gazdasági súlyát vegyék figyelembe piaci forgalom formájában. Ily módon az összefonódás-ellenőrzési rendelet által figyelembe vett „összeg” csak az egyfelől a vállalkozások csoportja, másfelől a harmadik felek között végbemenő ügyleteket tükrözi.
- (168) Az összefonódás-ellenőrzési rendelet 5. cikke (5) bekezdésének a) pontja azt az elvet alkalmazza, hogy a kettős beszámítást különösen el kell kerülni abban az esetben, amikor két vagy több, egy összefonódásban érintett vállalkozás közösen rendelkezik egy másik céggel az 5. cikk (4) bekezdésének b) pontjában felsorolt jogokkal és hatáskörökkel. E rendelkezés szerint nem kell figyelembe venni azt a forgalmat, amely a közös vállalkozás és az érintett vállalkozások mindegyike (vagy bármely más, ezek bármelyikéhez az 5. cikk (4) bekezdésében meghatározott módon kapcsolódó vállalkozás) között történő termékadásból vagy szolgáltatások nyújtásából származik; Ami az érintett vállalkozások és harmadik felek közötti közös vállalatokat illeti, amennyiben azok forgalmát az 5. cikk (4) bekezdésének b) pontja szerint, az alábbi 181. bekezdésnek megfelelően figyelembe veszik, a közös vállalat és az érintett vállalkozás (valamint bármely más, az 5. cikk (4) bekezdésében meghatározott kritériumoknak megfelelően az érintett vállalkozáshoz kapcsolódó vállalkozások) közötti értékesítés által létrejött forgalmat az 5. cikk (1) bekezdése szerint nem kell figyelembe venni.

4. A forgalom kiszámítása és a pénzügyi elszámolások

4.1 Az általános szabály

- (169) A Bizottság arra törekszik, hogy a rendelkezésre álló legpontosabb és legmegbízhatóbb számokat vegye alapul. Általában a Bizottság az ügylet időpontjához képest legutóbbi pénzügyi évre vonatkozó, és a kérdéses vállalkozásra érvényes és a vonatkozó pénzügyi évre kötelező standardnak megfelelően auditált mérlegekre támaszkodik⁽¹¹⁹⁾. Az auditált számok kiigazítására csak akkor kerülhet sor, ha ezt az összefonódás-ellenőrzési rendelet előírásai megkövetelik, ideértve azokat az eseteket, amelyeket részletesebben a 172. bekezdés magyaráz el.

⁽¹¹⁹⁾ L. COMP/M.3986.sz. ügy – Gas Natural/Endesa, 2005. november 15.; amelyet megerősített a T-417/05. sz. ügyben hozott ítélet, Endesa kontra Bizottság, 128., 131. bekezdések, [2006] EBHT II-2533.

- (170) A Bizottság nem szívesen támaszkodik vezetői vagy bármely más formában készült ideiglenes elszámolásokra, legfeljebb kivételes körülmények között ⁽¹²⁰⁾. Amikor egy összefonódásra az év első hónapjaiban kerül sor és a legutóbbi pénzügyi évre vonatkozó auditált mérleg még nem áll rendelkezésre, az előző évre vonatkozó számokat kell figyelembe venni. Amikor a két elszámolás között az érintett vállalkozásnál bekövetkezett lényeges és maradandó változás miatt jelentős eltérés van, és különösen akkor, ha a legutóbbi évre vonatkozó végleges előzetes számokat a cég vezetése már jóváhagyta, a Bizottság dönthet úgy, hogy azokat a számokat veszi figyelembe.
- (171) Az általános szabály ellenére azokban az esetekben, amikor jelentős különbség figyelhető meg a Közösség számviteli standardjai és egy EK-n kívüli országéi között, a Bizottság szükségesnek tarthatja, hogy ezeket az elszámolásokat a közösségi standardokkal összhangban a forgalom tekintetében újból kiszámolják.

4.2 *Kiigazítások a legutolsó auditált mérleg időpontját követően*

- (172) Az előző bekezdésektől függetlenül kiigazítást mindig az érintett vállalkozások gazdasági valóságában végbemenő maradandó változások figyelembevétele miatt kell elvégezni, amilyenek például az olyan részesedésszerzések vagy vagyon-elidegenítések, amelyeket az auditált mérlegben nem vagy nem teljeskörűen jelenítettek meg. Az ilyen változásokat az összefonódó valós erőforrások beazonosítása és az érintett vállalkozások gazdasági helyzetének jobb megjelenítése érdekében kell figyelembe venni. Az ilyen kiigazítások csupán szelektív jellegűek és nem veszélyeztetik azt az elvet, hogy a Bizottság joghatóságának megállapításához egyszerű és objektív mechanizmusra van szükség, hiszen az auditált mérleg teljes felülvizsgálatát nem követelik meg ⁽¹²¹⁾. Először is, ez az auditált mérleg időpontját követő részesedésszerzésekre, elidegenítésekre vagy az üzleti vállalkozás egy részének lezárására vonatkozik. Ez akkor fontos, ha a cég egy vagyon-elidegenítésre és üzleti tevékenysége egy részének lezárására vonatkozó ügyletet valamikor a joghatóság megállapításának vonatkoztatási időpontja előtt (ld. 1. bekezdés) zár le, vagy amikor egy vagyon-elidegenítés vagy egy üzleti tevékenység lezárása a működés előfeltétele ⁽¹²²⁾. Ebben az esetben az üzleti tevékenység azon részének tulajdonítható forgalmat le kell vonni a bejelentő félnek az utolsó auditált mérlegben kimutatott forgalmából. Ha az üzleti tevékenység egy részének eladásáról szóló megállapodást aláírták, de az eladás lezárása (más szavakkal annak jogi érvényesítése és a megszerzett üzletrészekhez vagy eszközökhöz fűződő jogcím átadása) még nem történt meg, az ilyen változást nem veszik figyelembe, hacsak az eladás nem előzetes feltétele a bejelentett ügyletnek ⁽¹²³⁾. Ezzel szemben azoknak az üzleti vállalkozásoknak a forgalmát, amelyek megszerzése a legutóbbi auditált mérleg elkészítését követően, de a joghatóság megállapításának vonatkoztatási időpontja előtt zárult le, a bejelentés alkalmazásában hozzá kell adni a cég forgalmához.
- (173) Másodszor, kiigazításra lehet szükség az annak a pénzügyi évnek a folyamán történt részesedésszerzéseknél, vagyon-elidegenítéseknél vagy a vállalkozás egyes tevékenységeinek megszüntetésénél is, amelyekre az auditált mérleg készült. Ha ebben az időszakban történtek részesedésszerzések vagy vagyon-elidegenítések, a gazdasági erőforrásokban bekövetkezett változásokat az érintett vállalkozás auditált mérlegében lehet, hogy csak részben jelenítették meg. Mivel a megszerzett üzleti tevékenységek forgalma lehet, hogy csak megszerzésük időpontjától kezdődően szerepel az elszámolásokban, ez nem tükrözi a megszerzett üzleti tevékenység teljes éves forgalmát. Ezzel szemben az elidegenített vagy megszüntetett üzleti tevékenységek forgalma még szerepelhet az auditált mérlegben addig az időpontig, amíg azok tényleges elidegenítése megtörtént. Ezekben az esetekben kiigazításokat kell végezni, az elidegenített vagy megszüntetett üzleti tevékenységek által létrehozott forgalomnak az auditált mérlegből való eltávolítására az összevonás megszüntetésének időpontjáig, és hozzá kell adni azt a forgalmat, amelyet a megszerzett üzleti tevékenységek hoztak létre az év során, mielőtt azokat a mérlegbe beállították volna. Ennek eredményeként az elidegenített vagy megszüntetett üzleti tevékenységeket teljes mértékben figyelmen kívül kell hagyni és a megszerzett üzleti tevékenységek éves forgalmát kell figyelembe venni.

⁽¹²⁰⁾ L. COMP/M.3986. sz. ügy – Gas Natural/Endesa, 2005. november 15.; amelyet megerősített a T-417/05. sz. ügyben hozott ítélet, Endesa kontra Bizottság, 176., 179. bekezdések, [2006] EBHT II-2533.

⁽¹²¹⁾ EFB, T-417/05.sz. ügy, Endesa kontra Bizottság, 209. bekezdés, [1999] EBHT II-2533.

⁽¹²²⁾ L. a T-3/93. sz. ügyben hozott ítéletet, Air France kontra Bizottság, [1994] EBHT II-121, 100. és azt követő bek. az IV/M.278. sz. ügy kapcsán – British Airways/Dan Air; IV/M.588. sz. ügy – Ingersoll-Rand/Clark Equipment.

⁽¹²³⁾ IV/M.632. sz. ügy – Rhône Poulenc Rorer/Fisons, 1995. szeptember 21.; COMP/M.1741. sz. ügy – MCI Worldcom/Sprint, 2000. június 28.

- (174) Egyéb tényezők, amelyek ideiglenesen hatással lehetnek a forgalomra, mint például a termék megrendeléseinek csökkenése vagy a gyártási folyamat lelassulása az ügyletet megelőző időszak folyamán nem vehetők figyelembe a forgalom kiszámításának céljára. A végleges mérleg kiigazításai nem azért készülnek, hogy abba azokat beépítsék.

5. A forgalom hozzárendelése, az 5. cikk (4) bekezdés szerint

5.1 Azoknak a vállalkozásoknak a beazonosítása, amelyek forgalmát figyelembe kell venni

- (175) Amikor egy, az összefonódás által érintett vállalkozás valamely csoporthoz tartozik, nemcsak az érintett vállalkozás forgalmát kell figyelembe venni, de az összefonódás-ellenőrzési rendelet megköveteli, hogy azoknak a vállalkozásoknak a forgalmát is figyelembe vegyék, amelyekhez az érintett vállalkozás az 5. cikk (4) bekezdésében felsorolt jogok és hatáskörök révén kapcsolódik. Ez az összefonódás-ellenőrzési rendelet 1. cikkében foglalt küszöbértékek teljesülésének megállapításához szükséges. A cél ismét a művelet révén összekapcsolásra kerülő gazdasági erőforrások teljes volumenének felmérése, függetlenül attól, hogy a gazdasági tevékenységeket közvetlenül az érintett vállalkozás végzi-e, vagy azokat közvetve, olyan vállalkozások végzik, amelyekhez az érintett vállalkozás az 5. cikk (4) bekezdésében ismertetett kapcsolódásokkal rendelkezik.

- (176) Az összefonódás-ellenőrzési rendelet a csoport fogalmát egyetlen, elméleti meghatározással nem ismerteti, de az 5. cikk (4) bekezdésének b) pontjában megállapít bizonyos jogokat és hatásköröket. Ha egy érintett vállalkozásnak közvetlenül vagy közvetve ilyen kapcsolódásai vannak más cégekhez, akkor az összefonódás-ellenőrzési rendelet szerint a forgalom kiszámításánál azokat csoportja részeinek kell tekinteni.

- (177) Az összefonódás-ellenőrzési rendelet 5. cikkének (4) bekezdése az alábbiak szerint rendelkezik:

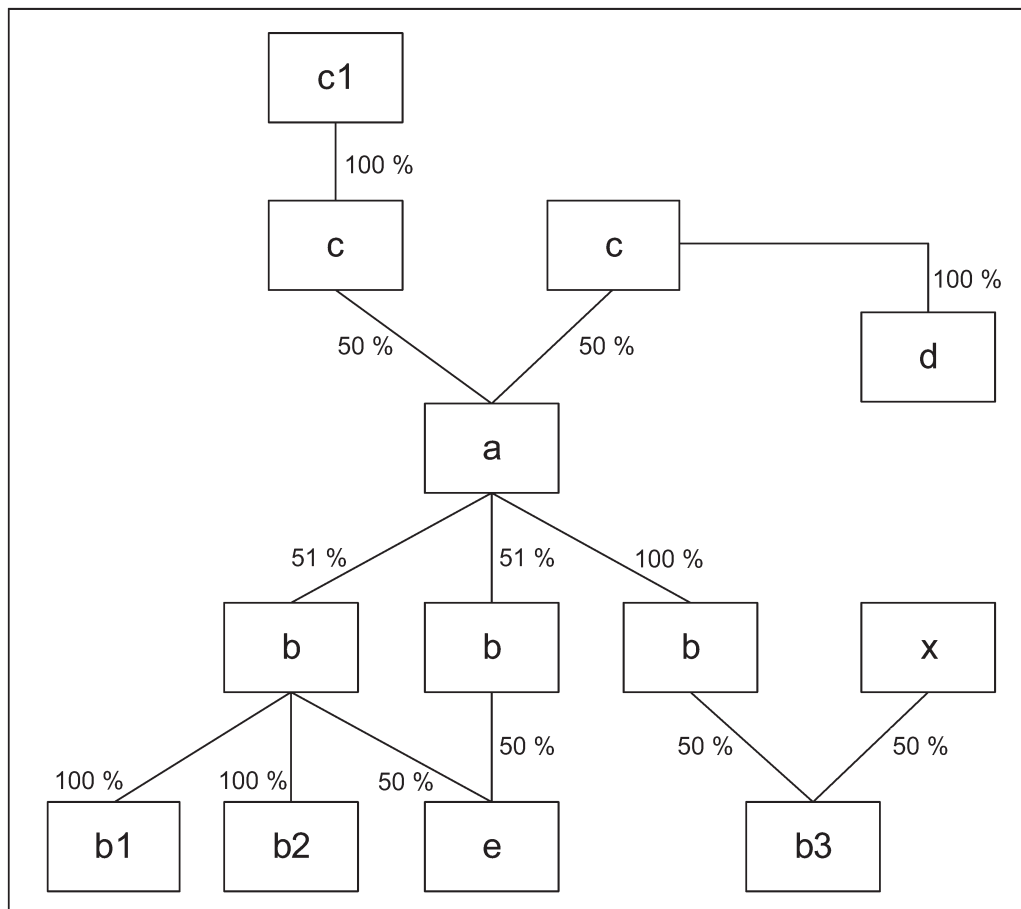
„A (2) bekezdés [üzletrészek megszerzése] sérelme nélkül, az 1. cikk (2) és (3) bekezdése értelmében valamely érintett vállalkozás teljes forgalmát a következők forgalmának összegzésével kell kiszámítani:

- a) az érintett vállalkozás;
- b) azon vállalkozások, amelyekben az érintett vállalkozás közvetlenül vagy közvetve:
 - i. a tőkének vagy a vállalkozás eszközeinek több mint felét birtokolja; vagy
 - ii. jogosult a szavazati jogok több mint felét gyakorolni; vagy
 - iii. jogosult a felügyelő bizottság, az igazgatótanács vagy a vállalkozást jogilag képviselő testületek tagjainak több mint felét kinevezni; vagy
 - iv. jogosult a vállalkozás ügyeit irányítani;
- c) azon vállalkozások, amelyek egy érintett vállalkozásban a b) pontban felsorolt jogokkal vagy hatáskörökkel rendelkeznek;
- d) azon vállalkozások, amelyekben egy, a c) pontban említett vállalkozás a b) pontban felsorolt jogokkal vagy hatáskörökkel rendelkezik;
- e) azon vállalkozások, amelyekben két vagy több, az a)–d) pontban említett vállalkozás közösen rendelkezik a b) pontban felsorolt jogokkal vagy hatáskörökkel.”

Egy vállalkozás, amely egy másik vállalkozásban az 5. cikk (4) bekezdésének b) pontjában említett jogokkal és hatáskörökkel rendelkezik, az utóbbi „anyavállalata” e közlemény jelen, a forgalom kiszámításával foglalkozó szakaszában, míg az utóbbi az előzőnek „leányvállalata”. Röviden szólva, az 5. cikk (4) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az összefonódásban érintett vállalkozás (az a) pont) forgalmának tartalmaznia kell leányvállalatait (a b) pont), anyavállalatait (a c) pont), anyavállalatai egyéb leányvállalatait (a d) pont) és minden egyéb, két vagy több, az a)–d) pontokban beazonosított vállalkozással közösen birtokolt leányvállalatát (az e) pont).

(178) Ennek grafikus példája a következő:

Az érintett vállalkozás és csoportja:

- a: Az érintett vállalkozás ⁽¹²⁴⁾
- b: Leányvállalatai, harmadik személyekkel közösen birtokolt cégei (b3) és azok saját leányvállalatai (b1 és b2)
- c: Anyavállalatai és azok saját anyavállalatai (c1)
- d: Az érintett vállalkozás anyavállalatának egyéb leányvállalatai
- e: A csoport két (vagy több) vége által közösen birtokolt cégek
- x: Harmadik fél

Megjegyzés: az a–e betűk az 5. cikk (4) bekezdésében a vonatkozó pontoknak felelnek meg. A grafikonon megadott százalékarányok az illető anyavállalat által birtokolt szavazati jogok százalékos arányát jelzik.

(179) Az 5. cikk (4) bekezdés b) pontjának i.–iii. alpontjaiban felsorolt jogok és hatáskörök meglehetősen egyszerűen azonosíthatók, mivel azok számszerű küszöbértékekre utalnak. Ezek a küszöbértékek akkor teljesülnek, ha az érintett vállalkozás tulajdonában van a többi vállalkozások tőkéjének vagy üzleti eszközeinek több mint fele, rendelkezik a szavazati jogok több mint felével vagy jogi szempontból jogában áll, hogy más vállalkozások vezetőségében a tagok több mint felét nevezze ki. A küszöbértékek azonban akkor is teljesülnek, ha az érintett vállalkozás *de facto* jogosult a szavazati jogok több mint felét gyakorolni a tulajdonosok közgyűlésén vagy jogában áll más vállalkozások vezetőségében a tagok több mint felét kinevezni ⁽¹²⁵⁾.

⁽¹²⁴⁾ Az ábránál a feltételezés az, hogy a közös vállalat saját maga az érintett vállalkozás, a 146. bekezdésben ismertetett kritériumoknak megfelelően (ugyanazon a piacon teljes mértékben működő közös vállalkozás általi akvizíció).

⁽¹²⁵⁾ IV/M.187. sz. ügy – Ifint/Exor, 1992. március 2.; IV/M.062.sz. ügy – Eridania/ISI, 1991. július 30.

- (180) Az 5. cikk (4) bekezdés b) pontjának iv. alpontja a vállalkozás ügyeinek irányítására való jogra vonatkozik. Ilyen irányítási jog a társasági törvény szerint különösen szervezeti szerződések, mint pl. a német jog szerinti „*Beherrschungsvertrag*” alapján, üzleti lízing-megállapodások alapján vagy egy betéti társaságban a beltág számára biztosított szervezeti felépítés alapján állnak fenn⁽¹²⁶⁾. Az „irányításra való jog” lehet azonban szavazati jogok birtoklásának eredménye is (egyedül vagy szerződéses megállapodásokkal, mint például részvényesi megállapodással kapcsolatban), amelyek stabil, *de jure* alapon lehetővé teszik egy vállalkozás stratégiai magatartásának meghatározását.
- (181) Az irányítás jogába beletartoznak az olyan helyzetek is, amelyek során az érintett vállalkozásnak harmadik felekkel közösen jogában áll egy vállalkozás ügyeinek irányítása⁽¹²⁷⁾. A mögöttes megfontolás az, hogy a közös irányítást végző vállalkozások közösen jogosultak az irányítás alatt álló vállalkozás ügyeinek irányítására, még akkor is, ha mindegyikük egyénileg ezekkel a jogokkal csak negatív értelemben, vagyis vétőjogok formájában rendelkezik. A példában azt a (b3) vállalkozást, amelyet az érintett vállalkozás (a) és egy harmadik fél (x) közösen irányít, figyelembe kell venni, mivel mind (a), mind (x) vétőjoggal rendelkezik (b3)-ban, (b3)-ban lévő egyenlő tulajdonaik alapján⁽¹²⁸⁾. Az 5. cikk (4) bekezdés b) pontjának iv. alpontja szerint a Bizottság csak azokat a közös vállalatokat veszi figyelembe, amelyekben az érintett vállalkozás és harmadik felek *de jure* jogokkal rendelkeznek, amelyek nyomán egyértelmű irányítási jogaik vannak. A közös vállalat figyelembevételére tehát azokra a helyzetekre korlátozódik, amikor az érintett vállalkozás és harmadik felek közös joggal rendelkeznek az irányításra, egy megállapodás, pl. részvényesi megállapodás alapján, vagy amikor az érintett vállalkozás és egy harmadik személy egyenlő szavazati jogokkal rendelkezik, ami azzal jár, hogy egyenlő számú tagot van joguk kinevezni a közös vállalat döntéshozatali szerveibe.
- (182) Ugyanígy, amikor két vagy több cég közösen irányítja az érintett vállalkozást, olyan értelemben, hogy mindegyikük és valamennyiük egyetértése szükséges a vállalkozás ügyeinek vezetéséhez, akkor valamennyiük forgalmát figyelembe kell venni. A példában az érintett vállalkozás (a) két anyavállalata (c) figyelembe lenne véve, ugyanúgy, mint saját anyavállalataik (a példában c1). Ez az értelmezés az 5. cikk (4) bekezdésének c) pontjában foglalt, az ezzel az esettel foglalkozó 5. cikk (4) bekezdésének b) pontjára történő utalásból ered, amely a közösen irányított cégekre vonatkozik, amint azt az előző bekezdés kifejti.
- (183) Amikor az 5. cikk (4) bekezdése alapján beazonosított cégek bármelyike maga is rendelkezik az 5. cikk (4) bekezdésében meghatározott kapcsolódásokkal, akkor a kiszámításba ezeket is be kell vonni. A példában az érintett vállalkozás leányvállalatainak egyike (b néven) saját maga is rendelkezik saját, b1 és b2 leányvállalatokkal, és az anyavállalatok egyike (c néven) saját leányvállalattal (d) rendelkezik.
- (184) Az 5. cikk (4) bekezdése konkrét kritériumokat rögzít az olyan vállalkozások azonosításához, amelyek forgalma az érintett vállalkozásnak tulajdonítható. E kritériumok, ideértve annak tesztelését, vajon van-e joga irányítani a vállalkozás ügyeit nem esnek egybe a 3. cikk (2) bekezdése alkalmazásából nyert eredményeknek. A 3. és az 5. cikk között jelentős különbségek vannak, mivel a két rendelkezés különböző szerepet tölt be. A különbségek a *de facto* irányítás területén a legnyilvánvalóbbak. Mivel a 3. cikk (2) bekezdése szerint még a gazdasági függés állapota is vezethet irányításhoz *de facto* alapon (l. részletesen fentebb), az egyedüli irányítás alatt álló leányvállalatot az 5. cikk (4) bekezdésének b) pontja szerint csak akkor vesznem figyelembe, ha világosan kimutatható, hogy az érintett vállalkozásnak jogában áll a szavazati jogok több mint felének gyakorlása vagy az igazgatósági tagok több mint felének kinevezése. Ami a közös irányítás forgatókönyveit illeti, az 5. cikk (4) bekezdése b) pontjának iv. alpontja foglalkozik azokkal a forgatókönyvekkel, amikor az irányító vállalkozások közösen rendelkeznek az irányításra való joggal, egyéni vétőjogok alapján. Az 5. cikk (4) bekezdése azonban olyan helyzetekre vonatkozik, ahol a közös irányítás *de facto* alapon következik be, a közös vállalat különböző kisebbségi tulajdonosainak erős közös érdekei miatt, a tulajdonosok részvétele alapján. A különbséget az a tény mutatja, hogy az 5. cikk (4) bekezdése b) pontjának iv. alpontja az irányításra való jogra, nem pedig a *hatáskörre* utal (mint a b) pont ii. és iii. alpontjaiban), és erre magyarázatot a pontosságának és biztonságának a forgalom kiszámolásához használt kritériumokra vonatkozó szükségessége nyújt, hogy a joghatóságot azonnal ellenőrizni lehessen. A 3. cikk (3) bekezdése szerint azonban sokkal átfogóbban is

⁽¹²⁶⁾ IV/M.126. sz. ügy – Accor/WagonLits, 1992. április 28.

⁽¹²⁷⁾ COMP/M.1741. sz. ügy – MCI Worldcom/Sprint; IV/M.187. sz. ügy – Ifint/Exor; IV/M.1046. sz. ügy – Ameritech/Tele Danmark.

⁽¹²⁸⁾ A b3 által létrehozott forgalomnak azonban csak a fele kerül figyelembevételre, l. 184. bekezdés.

megvizsgálható az a kérdés, vajon létre jön-e összefonódás. Emellett a negatív egyedüli irányítás eseteivel, ha a konkrét esetben az 5. cikk (4) bekezdése b) pontjának i.–iii. alpontjai teljesülnek, csak kivételképpen foglalkoznak; az 5. cikk (4) bekezdése (b) pontjának iv. alpontja, az „irányításhoz való jog” nem terjed ki a negatív irányítás forgatókönyveire. Végezetül 5. cikk (4) bekezdése (b) pontjának i. alpontja például olyan esetekre vonatkozik, amelyekben a 3. cikk (2) bekezdése szerinti „irányítás” nem is létezik.

5.2 A beazonosított vállalkozások forgalmának felosztása

- (185) Általában mindaddig, amíg az 5. cikk (4) bekezdésének b) pontja szerinti tesztet el nem végezték, a kérdéses leányvállalat teljes forgalmát figyelembe veszik, tekintet nélkül arra, hogy az érintett vállalkozás a leányvállalatban milyen tényleges tulajdonnal rendelkezik. Az ábrán az érintett vállalkozás b nevű leányvállalatainak teljes forgalmát figyelembe veszik.
- (186) Az összefonódás-ellenőrzési rendelet azonban a közös vállalatokra sajátos szabályokat tartalmaz. Az 5. cikk (5) bekezdésének b) pontja úgy rendelkezik, hogy a két vagy több érintett vállalkozás közötti közös vállalatoknál a közös vállalat forgalma (amennyiben a forgalmat harmadik felekkel folytatott tevékenység hozza létre, amint azt a 168. bekezdés kifejti) egyenlő mértékben arányosítani kell az érintett vállalkozások között, tekintet nélkül a tőkében vagy a szavazati jogokban képviselt részarányukra.
- (187) Az 5. cikk (5) bekezdésének b) pontjában foglalt elvet kell követni, a hasonlóság miatt, az érintett vállalkozások és harmadik felek közötti közös vállalat forgalmának felosztásakor, ha azok forgalmát az 5. cikk (4) bekezdésének b) pontja szerint, amint azt a 181. bekezdés rögzíti, figyelembe kell venni. A Bizottság gyakorlata az, hogy az érintett vállalkozáshoz rendeli hozzá a közös vállalat forgalmát, a közös irányítást gyakorló vállalkozás számának megfelelően, fejenként számolva. A példában b3 forgalmának felét veszik figyelembe.
- (188) Az 5. cikk (4) bekezdésének szabályait hozzá kell igazítani az olyan helyzetekhez, amikor a közös irányítást egyedüli irányítás váltja fel, a közös vállalat forgalmának kettős beszámítását elkerülendő. Még akkor is, ha a megszerző vállalkozás a közös vállalatban az 5. cikk (4) bekezdésében foglalt követelményeket kielégítő jogokkal és hatáskörökkel rendelkezik, részesedésszerző tulajdonos forgalmát a közös vállalat forgalma nélkül kell kiszámítani, a közös vállalat forgalmát pedig a részesedésszerző tulajdonos forgalma nélkül kell figyelembe venni.

5.3 A forgalom felosztása befektetési alapok esetén

- (189) A befektetési társaság – amint azt a fenti 15. bekezdés rögzíti – rendszerint közvetett irányítást szerez a befektetési alap birtokában lévő portfóliótársaságok felett. Ugyanilyen módon a befektetési társaság úgy tekinthető, hogy közvetve rendelkezik az 5. cikk (4) bekezdésének b) pontjában rögzített hatáskörökkel és jogokkal, különösen pedig van olyan hatásköre, hogy a befektetési alap által birtokolt szavazati jogokat gyakorolja a portfólió cégeinél.
- (190) Ugyanezek – a fentiekben a 3. cikkben (15. bekezdésben) ismertetett – megfontolások alkalmazhatók, ha a befektetési társaság több befektetési alapot hoz létre, amelyekben eltérő befektetők lehetnek. A szervezeti felépítés, különösen a befektetési társaság és a különböző, betéti társaságként létrehozott alapok birtokosai közötti sajátos kapcsolódások vagy szerződéses megállapodások, különösen a beltág vagy a befektetési alap és a befektetési társaság közötti tanácsadási megállapodások alapján a befektetési társaság közvetve hatáskörrel rendelkezik a befektetési alap által a portfólióba tartozó cégekben birtokolt szavazati jogok gyakorlására vagy közvetve rendelkezik az 5. cikk (4) bekezdésének b) pontjában rögzített hatáskörök vagy jogok egyikével. Ilyen körülmények között a befektetési társaság a különböző, általa létrehozott alapok felett közös irányítási struktúrát hozhat létre, a különböző alapoknak a befektetési társaság által megvalósított közös működtetését pedig gyakran az alapok közös márkanéve jelzi.

- (191) Következésképpen a különböző alapoknak a befektetési társaság részéről történő ilyen megszervezése ahhoz az eredményhez vezethet, hogy a portfolióban lévő összes, a különböző alapok birtokában lévő cégek forgalmát veszik figyelembe annak felméréséhez, hogy az 1. cikk szerinti forgalmi küszöbértékek teljesülnek-e, amikor a befektetési társaság, valamelyik alapján keresztül közvetett irányítást szerez egy, a portfolióban lévő cég felett.

5.4 Állami tulajdonú vállalatok forgalmának felosztása

- (192) Ami az állami tulajdonú vállalkozások forgalmának kiszámítását illeti, az 5. cikk (4) bekezdését az összefonódás-ellenőrzési rendelet 22. preambulumbekkezdésével együtt kell olvasni. Ez a preambulumbekkezdés kijelenti, hogy az állami és magánszféra közötti megkülönböztetés elkerülésére „az állami szférában egy összefonódásban érintett vállalkozás forgalmának kiszámításához figyelembe kell venni a független döntési jogkörrel rendelkező gazdasági egységeket alkotó vállalkozásokat, függetlenül attól, hogy tőkéjüket milyen módon birtokolják, illetve milyen igazgatási felügyeleti szabályok vonatkoznak rájuk” ⁽¹²⁹⁾.
- (193) Ez a preambulumbekkezdés tisztázza, hogy a tagállamok (vagy más közjogi testületek) nem tekinthetők az 5. cikk (4) bekezdése szerint „vállalkozásoknak”, egyszerűen azért, mert érdekeltséggel rendelkeznek olyan vállalkozásokban, amelyek kielégítik az 5. cikk (4) bekezdésének feltételeit. Ezért az állami tulajdonú vállalkozások forgalmának kiszámításához csak azokat a vállalkozásokat kell figyelembe venni, amelyek ugyanahhoz a gazdasági egységhez tartoznak, amely ugyanolyan független döntési hatáskörrel rendelkezik.
- (194) Ily módon amikor egy állami tulajdonban lévő cégre nem vonatkozik semmiféle egyeztetés más állami irányítás alatt álló holdingtársasággal, akkor az 5. cikk alkalmazásában azt függetlenként kell kezelni, és más, az állam tulajdonában lévő cégek forgalmát nem kell figyelembe venni. Amikor azonban több állami tulajdonban lévő cég tartozik ugyanahhoz a független üzleti döntéshozatali központhoz, akkor azoknak az üzleti vállalkozásoknak a forgalmát az 5. cikk alkalmazásában az érintett vállalkozás csoportjába bele kell számítani.

V. A FORGALOM FÖLDRAJZI MEGOSZLÁSA

- (195) A közösségi szintű és a tagállami forgalomra vonatkozó küszöbértékek az 1. cikk (2) és (3) bekezdéseiben azoknak az eseteknek a beazonosítását célozzák, ahol a Közösségen belüli forgalom elégséges ahhoz, hogy közösségi érdeket képviseljen, és amelyek elsődlegesen határokon túlnyúló jellegűek. Ehhez a forgalmat földrajzi szempontból fel kell osztani a Közösség és az egyes tagállamok között. Mivel az auditált mérleg gyakran nem adja meg az összefonódás-ellenőrzési rendelet által megkövetelt földrajzi megoszlást, a Bizottság a vállalkozások által biztosított legjobb számokra fog támaszkodni. Az 5. cikk (1) bekezdésének második albekezdése úgy rendelkezik, hogy a forgalom helyét az ügyfél holléte határozza meg, az ügylet időpontjában.

„A Közösségen és a tagállamon belüli forgalom az esettől függően a Közösségen vagy a tagállamon belüli vállalkozásoknak vagy fogyasztóknak értékesített termékeket és teljesített szolgáltatásokat foglalja magában.”

Az általános szabály

- (196) Az összefonódás-ellenőrzési rendelet nem alkalmaz megkülönböztetést az „eladott termékek” és a „teljesített szolgáltatások” között a forgalom földrajzi felosztása során. Mindkét esetben a főszabály az, hogy a forgalmat ahhoz a helyhez kell rendelni, ahol az ügyfél található. A mögöttes elv az, hogy a forgalmat arra a helyre kell felosztani, ahol az alternatív szállítókkal a verseny folyik. Ez a hely általában egyben az a hely is, ahol a kérdéses szerződés szerinti jellemző cselekvés elvégzendő, vagyis ahol a szolgáltatást ténylegesen teljesítik és ahová a terméket ténylegesen leszállítják. Az internetes ügyletek esetében a vállalkozásoknak nehézséget okozhat az ügyfél hollétének megállapítása az interneten kötött szerződés időpontjában. Ha magát a terméket vagy szolgáltatást nem az interneten szállítják le, ezeket a nehézségeket el lehet kerülni oly módon, hogy arra a helyre összpontosítanak, ahol a szerződés szerinti jellegzetes cselekvés megvalósul. A következőkben az áruk eladásával és a szolgáltatások teljesítésével elkülönülten foglalkozunk, mivel a forgalom felosztása szempontjából bizonyos eltérő vonásokat mutatnak.

⁽¹²⁹⁾ L. IV/M.216. sz. ügys is – CEA Industrie/France Telecom/Finmeccanica/SGS-Thomson, 1993. február 22.

Áruk eladása

- (197) Az áruk eladásakor sajátos helyzetek adódhatnak olyankor, amikor a hely, ahol az ügyfél a vételi megállapodások megkötésekor tartózkodik különbözik a számlázási címtől és/vagy a szállítás helyétől. Ilyen esetekben a számlázási címnél fontosabb az a hely, ahol a vételi megállapodás létrejött és a szállítás helye. Mivel az áruk eladásakor általában a szállítás helye jellemző lépés, a szállítás helye még fontosabb is lehet, mint a hely, ahol az ügyfél a vételi megállapodások megkötésekor tartózkodott. Ez attól függ, hogy a szállítás helye minősül-e annak a helynek, ahol az áruk eladásáért a verseny folyik, vagy a verseny inkább ott folyik, ahol az ügyfél tartózkodik. Ingó javak, például egy gépjármű végső fogyasztónak történő eladása esetén az a hely a meghatározó, ahol a kocsit az ügyfélnek átadták, még akkor is, ha a megállapodást előzőleg telefonon vagy interneten kötötték meg.
- (198) Sajátos helyzet adódik azokban az esetekben, amikor egy multinacionális részvénytársaság közösségi vásárlási stratégiával rendelkezik, és egy áru iránti összes igényét egyetlen helyről szerzi be. Mivel egy központi beszerzési szervezet különböző formákat ölthet, fontolóra kell venni annak konkrét formáját, mivel ez döntheti el, hogy miként osszuk fel a forgalmat. Amikor az árukat központi beszerzési szervezet vásárolja meg és annak szállítják azokat, majd ezt követően belső elosztással kerül különböző üzemekhez, különféle tagállamokba, akkor a forgalmat csak ahhoz a tagállamhoz rendelik, ahol a központi beszerzési szervezet van. Ebben az esetben a verseny a központi beszerzési szervezet telephelyén folyik, és ez az a hely is, ahol az eladási szerződés szempontjából jellemző lépés történik. Más a helyzet abban az esetben, ha az eladó és a különböző leányvállalatok között közvetlen kapcsolatok vannak. Ez magában foglalja azt az esetet, amikor a központi beszerzési szervezet csupán keretmegszerzést köt, az egyes megrendeléseket azonban a különböző tagállamokban lévő leányvállalatok adják le és a termékeket nekik szállítják, valamint azt az esetet is, amikor az egyes megrendeléseket a központi beszerzési szervezeten keresztül adják le, de a termékeket a leányvállalatoknak közvetlenül szállítják. Mindkét esetben a forgalmat különböző tagállamokhoz kell hozzárendelni, ahol a leányvállalatok találhatóak, függetlenül attól, hogy a központi beszerzési szervezet vagy a leányvállalatok kapják-e a számlát és teljesítik a kifizetést. Ennek oka az, hogy mindkét esetben a verseny más szállítókkal a különböző leányvállalatoknak történő termékszállításért folyik, még akkor is, ha a szerződést központilag kötik meg. Az első esetben emellett ténylegesen a leányvállalatok saját maguk döntenek el a szállítandó mennyiségeket és a verseny számára lényeges egyik elemet.

Szolgáltatásnyújtás

- (199) A szolgáltatásoknál az összefonódás-ellenőrzési rendelet előírja, hogy az ügyfélnek történő teljesítés helye a lényeges. A határon túlnyúló elemeket tartalmazó szolgáltatások három általános kategóriába sorolhatók be. Az első kategória olyan eseteket tartalmaz, amikor a szolgáltató utazik, a második kategória olyan eseteket, amikor az ügyfél utazik. A harmadik kategória azokat az eseteket tartalmazza, amikor a szolgáltatást anélkül teljesítik, hogy akár a szolgáltatónak, akár az ügyfélnek utaznia kellene. Az első két kategóriában a keletkezett forgalmat az utazó rendeltetési helyéhez kell rendelni, vagyis ahhoz a helyhez, ahol a szolgáltatást az ügyfélnek ténylegesen teljesítik. A harmadik kategóriában a forgalmat általában az ügyfél telephelyéhez rendelik hozzá. A központi szolgáltatás-beszerzésre a központi árubeszerzés fent vázolt elvei hasonlóképpen alkalmazhatók.
- (200) Az első kategóriára példa lehet egy olyan helyzet, amikor egy nem európai társaság speciális repülőgép-karbantartási szolgáltatásokat teljesít egy fuvarozó számára egy tagállamban. Ebben az esetben a szolgáltató utazik a Közösségbe, ahol a szolgáltatást ténylegesen teljesíti és ahol e szolgáltatás tekintetében a verseny is folyik. Ha egy európai turista közvetlenül bérel autót vagy foglal le egy szállodát az Egyesült Államokban, akkor ez a második kategóriába tartozik, mivel a szolgáltatásnyújtás a Közösségen kívül történik, és a szállodák és gépkocsi-kölcsönző cégek versenye is a kiválasztott helyszínen folyik. Más azonban a helyzet a különböző üdülési csomagoknál. Az ilyenfajta üdülésnél a szolgáltatás a csomagnak egy utazási irodán keresztül történő eladásával kezdődik, ott, ahol az ügyfél van, és az üdülések utazási irodán keresztül történő értékesítéséért folyó verseny helyben folyik, mint a kiskereskedelmi üzletekben, még akkor is, ha a szolgáltatás egyes részeit számos távoli helyszínen teljesítik. Az eset ezért a harmadik kategóriába tartozik, és a keletkezett forgalmat az ügyfél holléte szerint kell felosztani. A harmadik kategória magában foglal olyan eseteket is, mint a Közösségen kívül készült szoftver szállítása vagy film forgalmazása, amelyet azonban egy tagállamban lévő ügyfél számára teljesítenek, úgyhogy a szolgáltatást az ügyfélnek valójában a Közösségen belül teljesítik.

- (201) Az áruk szállításával kapcsolatos esetek különböznek ettől, mivel az ügyfél, akinek vagy amelynek a számára a szolgáltatást teljesítik, nem utazik, de szállítási szolgáltatást nyújtanak az ügyfélnek saját tartózkodási helyén. Ezek az esetek a harmadik kategóriába tartoznak, és az ügyfél tartózkodási helye a fontos kritérium a forgalom felosztásakor.
- (202) A távközlési ügyekben a hívásvégződtetési szolgáltatások minősítése vethet fel problémákat. Annak ellenére, hogy a hívásvégződtetés úgy tűnik, a harmadik kategóriába tartozik, vannak olyan okok, amelyek szerint másképpen kell kezelni. A hívásvégződtetési szolgáltatásokat pl. olyan helyzetekben nyújtják, amikor egy hívás, amelyet európai szereplő kezdeményezett az Egyesült Államokban végződik. Annak ellenére, hogy sem az európai, sem az USA-beli szereplő nem utazik, a jel utazik és a szolgáltatást az USA-beli hálózat teljesíti az európai szereplő számára az Egyesült Államokban. Ez az a hely is, ahol a verseny folyik (ha van ilyen). A forgalmat ezért nem közösségi forgalomnak kell tekinteni ⁽¹³⁰⁾.

Sajátos ágazatok

- (203) Bizonyos ágazatok azonban nagyon sajátos problémákat vetnek fel a forgalom földrajzi felosztása szempontjából. Ezekkel a kérdésekkel az alábbi VI. szakasz foglalkozik.

VI. A FORGALOM ÁTVÁLTÁSA EURO-RA

- (204) Amikor a forgalom számait euróra váltják át, nagyon oda kell figyelni az alkalmazott árfolyamra. Egy cég éves forgalmát a vonatkozó tizenkét hónap átlagárfolyamán kell átszámítani. Ez az átlag beszerezhető a Versenypolitikai Főigazgatóság honlapján ⁽¹³¹⁾. Az auditált éves forgalom számait összességükben kell átváltani, és nem szabad lebontani negyedéves vagy havi számokra, amelyeket aztán egyedileg váltanak át.
- (205) Amikor egy cég egy sor pénznyemben értékesít, az eljárás ettől semmiben nem különbözik. Az összevont auditált mérlegben megadott és annak a cégnek a beszámolás szerinti pénznyemében megadott teljes forgalmat az éves átlagárfolyamon kell átváltani euróra. A helyi pénznyemben történő eladásokat nem szabad közvetlenül átváltani euróra, mivel ezek a számok nem a társaság összevont auditált mérlegéből vannak.

VII. ELŐÍRÁSOK A HITELINTÉZETEK ÉS MÁS PÉNZÜGYI INTÉZMÉNYEK ÉS A BIZTOSÍTÁSI VÁLLALKOZÁSOK SZÁMÁRA

1. Alkalmazás hatálya

- (206) Az ágazat sajátos jellege miatt az 5. cikk (3) bekezdése sajátos szabályokat tartalmaz a hitelintézetek és más pénzügyi intézmények, valamint a biztosítási vállalkozások számára.
- (207) A „hitelintézetek és más pénzügyi intézmények” kifejezéseknek az összefonódás-ellenőrzési rendelet szerinti meghatározása érdekében a Bizottság saját gyakorlatában következetesen a bankszektorra vonatkozó európai szabályozásban megadott meghatározásokat alkalmazza. A hitelintézeti tevékenység megkezdéséről és folytatásáról szóló irányelv előírja, hogy ⁽¹³²⁾:

- „a »hitelintézet« olyan vállalkozás, amelynek üzletszerű tevékenysége abból áll, hogy a nyilvánosságtól betéteket vagy egyéb visszafizetendő pénzeszközöket vesz át, valamint saját számlára hiteleket nyújt.”
- „a »pénzügyi intézmény« olyan vállalkozás, amely nem hitelintézet, és amelynek fő tevékenysége tulajdoni részesedések megszerzése, vagy az I. melléklet 2–12. pontjában felsorolt tevékenységek közül egynek vagy többnek a folytatása.”

⁽¹³⁰⁾ Ez nincs hatással az európai telefónia szereplője által a hívás révén a saját ügyfelével szemben keletkező forgalomra.

⁽¹³¹⁾ L. http://europa.eu.int/comm/competition/mergers/others/exchange_rates.html#footnote_1. A honlap hivatkozik az Európai Központi Bank Havi Jelentésére.

⁽¹³²⁾ A meghatározások megtalálhatók a hitelintézeti tevékenység megkezdéséről és folytatásáról szóló, 2000. március 20-i 2000/12/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 1. cikkének (1) és (5) bekezdésében (HL L 126, 2000.5.26., 1. o.).

(208) Az összefonódás-ellenőrzési rendelet 5. cikkének (3) bekezdése értelmében a pénzügyi intézmények ennek megfelelően egyfelől holdingtársaságok, másfelől olyan vállalkozások, amelyek főtevékenységként rendszeresen folytatnak egy vagy több, a banki irányelv mellékletének 2–12. pontjaiban kifejezetten említett tevékenységet. Ezek a tevékenységek a következőket tartalmazzák:

- hitelezés (ideértve az olyan tevékenységeket, mint a fogyasztói hitel, a jelzáloghitel, a faktorálás),
- pénzügyi lízing,
- pénzforgalmi szolgáltatások,
- fizetőeszközök (pl. hitelkártyák, utazási csekkek és bankutalványok) kibocsátása és ügyintézése,
- garanciák és kötelezettségvállalások,
- saját számlára vagy az ügyfelek számlájára folytatott kereskedés pénzügyi eszközökkel (csekkekkel, váltókkal, letéti jegyekkel, stb.), devizával, szabványosított pénzügyi határidős termékekkel és opciókkal, árfolyam- és kamatláb-termékekkel, átruházható értékpapírokkal,
- részvétel értékpapír-kibocsátásokban és az ilyen kibocsátásokhoz kapcsolódó szolgáltatások teljesítése,
- ügynöki tevékenység a bankközi pénzpiacon,
- portfóliókezelés és tanácsadás, valamint
- értékpapírok letéti őrzése és kezelése.

2. A forgalom kiszámítása

(209) Az összefonódás-ellenőrzési rendelet 5. cikkének (3) bekezdése határozza meg a hitelintézetek és más pénzügyi intézmények számára és a biztosítási vállalkozások számára a forgalom kiszámításának módszereit. A következő szakasz foglalkozik a forgalom kiszámításával kapcsolatos néhány további kérdéssel a vállalkozások fent említett típusai esetén.

2.1 *Forgalom kiszámítása a hitelintézeteknél és (a pénzügyi holdingtársaságoktól különböző) pénzügyi intézményeknél*

2.1.1 Általános rendelkezések

(210) Általában nincsenek különösebb nehézségek a hitelintézetek és más pénzügyi intézmények világméretű forgalmának meghatározásához szükséges bankjöveldmi kritérium alkalmazásában.

A forgalom földrajzi felosztására – a Közösségre és az egyedi tagállamokra – az 5. cikk (3) bekezdése a) pontjának második albekezdésében foglalt sajátos rendelkezés érvényes. Ez kimondja, hogy a forgalmat arra a fiókra vagy részlegre kell felosztani, amelyet a Közösségben vagy a tagállamban hoztak létre és amely a jövedelmet kapja.

2.1.2 A lízingcégek forgalma

(211) Alapvető különbségtételre van szükség a pénzügyi lízing és az operatív lízing között. Alapjában véve a pénzügyi lízingek hosszabb időre szólnak, mint az operatív lízingek, és a tulajdon a lízing futamidejének végén általában átkerül a lízingbevevőhöz, a lízingszerződésbe belefoglalt vételi opció révén. Egy operatív lízingnél ellenben a tulajdon a lízing futamidejének végén nem kerül át a lízingbevevőhöz, és a lízingelt berendezés karbantartási, javítási és biztosítási költségeit a lízingfizetések tartalmazzák. A pénzügyi lízing ezért a lízingbeadó által nyújtott kölcsönként működik, hogy a lízingbevevő számára lehetővé váljon egy adott eszköz megszerzése.

- (212) A fentiekben említettek szerint a pénzügyi lízinget főtevékenységként végző cég az 5. cikk (3) bekezdésének a) pontja értelmében pénzügyi intézmény, és forgalmát az ebben a rendelkezésben megadott sajátos szabályoknak megfelelően kell kiszámítani. A pénzügyi lízingszerződések szerinti összes kifizetést – a törlesztési részen kívül – figyelembe kell venni; a jövőbeli lízingfizetések refinanszírozási célú értékesítése a szerződés kezdetekor nem lényeges.
- (213) Az operatív lízingtevékenységek azonban nem tekinthetők úgy, hogy azokat pénzügyi intézmények végzik, és ezért a forgalom kiszámítására az 5. cikk (1) bekezdésében foglalt általános szabályokat kell alkalmazni ⁽¹³³⁾.

2.2 Biztosítási vállalkozások

- (214) A biztosítási vállalkozások forgalmának mérése érdekében az összefonódás-ellenőrzési rendelet 5. cikke (3) bekezdésének b) pontja úgy rendelkezik, hogy a bruttó biztosítási díjfizetést kell figyelembe venni. A bruttó biztosítási díjfizetés a kapott biztosítási díjak összege, ideértve az esetleges kapott viszontbiztosítási díjakat, ha az érintett vállalkozás végez viszontbiztosítási tevékenységet. A kimenő vagy kifelé irányuló viszontbiztosítási díjak, vagyis az érintett vállalkozás által a viszontbiztosítási fedezet megszerzése érdekében fizetett vagy fizetendő teljes összeg csupán a biztosítási fedezethez kapcsolódó költség, és azokat a bruttó biztosítási díjfizetésből nem szabad levonni.
- (215) A beszámítandó biztosítási díjak nemcsak új, a vizsgált számviteli évben kötött biztosítási szerződésekhez kapcsolódnak, hanem az előző években kötött, a vizsgált időszakban még hatályban lévő szerződések biztosítási díjaival is kapcsolatosak.
- (216) Az igények kifizetését lehetővé tevő megfelelő tartalékok képzése érdekében a biztosítási vállalkozásoknak általában van egy befektetési portfóliójuk, amely részvényekből, kamatozó értékpapírokból, telekből és ingatlanból és más, éves jövedelmet biztosító eszközökből áll. Az e forrásokból származó éves jövedelem az 5. cikk (3) bekezdésének b) pontja szerint nem számít forgalomnak a biztosítási vállalkozásoknál. Különbséget kell azonban tenni a tisztán pénzügyi befektetések – amikor a befektetés tárgyát képező vállalkozásokban az 5. cikk (4) bekezdésében megnevezett jogokat és hatásköröket a biztosítási vállalkozásra nem ruházzák át – és a részesedésszerzéshez vezető – az 5. cikk (4) bekezdésének b) pontjában megnevezett kritériumokat teljesítő – befektetések között. Az utóbbi esetben az összefonódás-ellenőrzési rendelet 5. cikk (4) bekezdését kell alkalmazni, és amikor az összefonódás-ellenőrzési rendeletben rögzített küszöbértékeket meghatározzák, ennek a vállalkozásnak a forgalmát hozzá kell adni a biztosítási vállalkozás forgalmához, ahogyan az 5. cikk (3) bekezdésének b) pontja szerinti számításnál történik ⁽¹³⁴⁾.

2.3 Pénzügyi holdingtársaságok

- (217) Az összefonódás-ellenőrzési rendelet 5. cikke (3) bekezdésének a) pontja értelmében a pénzügyi holdingtársaság, mint „egyéb pénzügyi intézmény” forgalmát az ebben a rendelkezésben megadott sajátos szabályoknak megfelelően kell kiszámítani. Ugyanúgy azonban, mint a biztosítási vállalkozások fent említett esetében, az 5. cikk (4) bekezdését alkalmazni kell az 5. cikk (4) bekezdésének b) pontjában megnevezett kritériumokat teljesítő részesedésekre. Ily módon egy pénzügyi holding forgalmát alapvetően az 5. cikk (3) bekezdésének megfelelően kell kiszámítani, de szükségessé válhat az 5. cikk (4) bekezdésében meghatározott kategóriákba tartozó vállalkozások „az 5. cikk (4) bekezdése szerinti cégek”) forgalmának hozzáadása ⁽¹³⁵⁾.

⁽¹³³⁾ L. IV/M.234. sz. ügy – GECC/Avis lízing, 1992. július 15.

⁽¹³⁴⁾ L. IV/M.018. sz. ügy – AG/AMEV, 1990. november 21.

⁽¹³⁵⁾ A pénzügyi holdingtársaságokra vonatkozó elvek bizonyos mértékig alkalmazhatók az alapkezelő társaságokra.

- (218) A gyakorlatban először a pénzügyi holdingtársaság (nem konszolidált) forgalmát kell figyelembe venni. Azután az 5. cikk (4) bekezdése szerinti cégek forgalmát kell hozzáadni, miközben ügyelni kell az osztalékok és más, azon vállalatok által a pénzügyi holdingoknak felosztott jövedelmek levonására. A következő levezetés példát szolgáltat az ilyenfajta számításra:

<i>millió euro</i>	
1. Pénzügyi tevékenységekkel kapcsolatos forgalom a nem konszolidált eredménykimutatásból)	3 000
2. Az 5. cikk (4) bekezdése szerinti biztosítási cégekkel kapcsolatos forgalom (bruttó biztosítási díjfizetés)	300
3. Az 5. cikk (4) bekezdése szerinti cégek forgalma	2 000
4. Az 5. cikk (4) bekezdése szerinti cégektől származó osztalékok és egyéb jövedelmek levonása, 2 és 3	<200>
A pénzügyi holding és csoportjának teljes forgalma	5 100

- (219) Az ilyen számításoknál különböző számviteli szabályok figyelembevételére lehet szükség. Miközben ez a megfontolás az összefonódás-ellenőrzési rendelet által érintett bármely típusú vállalkozásra vonatkozik, a pénzügyi holdingtársaságok esetében megkülönböztetett fontossággal bír ⁽¹³⁶⁾, mivel az irányításuk alatt álló vállalatok száma és sokfélesége, valamint a holding által azon leányvállalatok, társult cégek és más, részlegesen a tulajdonában lévő cégek vonatkozásában gyakorolt irányítás foka gondos megvizsgálást igényel.

- (220) A pénzügyi holdingtársaságoknál a forgalom fent ismertetett módon történő kiszámítása a gyakorlatban megterhelőnek bizonyulhat. Ezért ennek a módszernek a szabatos és részletes alkalmazására csak olyan esetekben van szükség, amikor egy pénzügyi holdingtársaság forgalma valószínűleg az összefonódás-ellenőrzési rendelet küszöbértékeinek közelében lesz. Más esetekben lehet, hogy a forgalom az összefonódás-ellenőrzési rendelet küszöbértékeitől nyilvánvalóan messze van, és ezért a joghatóság megállapításához a nyilvánosságra hozott beszámolók megfelelőek.

⁽¹³⁶⁾ L. például IV/M.166. sz. ügy – Torras/Sarrió, 1992. február 24.